

รายงานการวิจัย

ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อ
พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สันทนา วิจิตรนาวรัตน์

คณะศึกษาศาสตร์

พ.ศ. 2559

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณอุดหนุนการวิจัย
จากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2558
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รายงานการวิจัย

ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อ

พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Spiritual Intelligence and Emotional Intelligence effect the

Student's Learning Behavior in Faculty of Education of

Chandrakasem Rajabhat University

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์

คณะศึกษาศาสตร์

พ.ศ. 2559

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณอุดหนุนการวิจัย

จากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2558

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

หัวข้อวิจัย	ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ชื่อผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์
คณะ	ศึกษาศาสตร์
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา: (1) ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (2) ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษา (3) การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยนักศึกษที่สมัครใจเข้าร่วมการทดลองจำนวน 40 คนด้วยการสุ่มกระจายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยในกลุ่มทดลองให้เข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ส่วนในกลุ่มควบคุมมีการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา การเก็บข้อมูลวิเคราะห์จากกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองของทุกชั้นของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติเทคนิควิจัยการวิเคราะห์การผันแปร (univariate analysis of variance) เพื่อการเปรียบเทียบอิทธิพลการวัดผลต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาพบว่า: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา หลังการทดลองมีพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาไปในทางที่ดีกว่าและสูงกว่าก่อนการทดลอง ส่วนความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน สมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญในกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนมาใช้มีคุณค่าการปฏิบัติในทางวิชาการ อีกทั้งพบว่ามียุทธวิธีสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา และการวิเคราะห์การผันแปรตัวแปรตามตัวเดียว

Research Title	Spiritual Intelligence and Emotional Intelligence effect the Student's Learning Behavior in the Faculty of Education of Rajabhat Chandrakasem University
Name	Assistant Pro. Dr.Santhana Wichitnaowarat
Faculty	Rajabhat Chandrakasem University
Institution	Rajabhat Chandrakasem University
Academic Year	2015

Abstract

The purposes of this study were to investigate: (1) Spiritual intelligence, emotional intelligence and the student's learning behavior in the Faculty of Education of Rajabhat Chandrakasem University (2) spiritual Intelligence. emotional intelligence and learning behavior effect the student's learning behavior (3) the comparisons of pre-test and post-test of spiritual intelligence, emotional intelligence and learning behavior of students between the experimental group and the control group. Unit of analysis from students of Faculty of Education in Rajabhat Chandrakasem University, 40 voluntary participants were completely randomized. The experimental group was provided with the developing participation on the program of spiritual intelligence, emotional intelligence and the student's learning behavior while the control group was provided with learning behavior information. Data were collected from both the control group and the experimental group of spiritual intelligence, emotional intelligence and learning behavior before and after the experiment. Univariate analysis of variance was used to analyze the effect of each session and all sessions on measures assessing the differences in student's learning behavior of both groups.

The major findings were: Post-test of spiritual intelligence, emotional Intelligence and learning behavior showed the student's learning behavior in a way that was better and higher than pre-test. Spiritual intelligence, emotional intelligence and learning behavior significant effect of each session and all sessions assessing the differences in student's learning behavior. Post-test in the experimental group of spiritual intelligence and emotional intelligence of student's learning behavior were higher than those in pre-test. Attitude learning, motivation anxiety concentration information processing and selecting main ideas of student's learning behavior in the experimental group showed the significant effect of the post-test was higher than pre-test. The findings provided support for the applicability of spiritual intelligence emotional intelligence and student's learning behavior to academic performing

enhancement and found to be important stimulants of student's learning behavior to perform efficiently

Keywords: spiritual intelligence, emotional intelligence, student's learning behavior and univariate analysis of variance.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้จากการให้คำปรึกษาของ ดร.วุฒิชัย จิตตานุ ผศ.ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ และ ผศ.ดร.โพธิพันธ์ พาณิช อาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือและความเชื่อถือได้ของมาตรวัดและตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยนี้ และให้ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งการให้คำปรึกษาในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่สนับสนุนงบประมาณทุนอุดหนุนการวิจัยในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาอ่านงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งให้คำแนะนำเพื่อให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่ได้ช่วยตรวจแก้ไขปรับปรุงรูปแบบรายงานวิจัย และขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัยของสำนักกฎหมายนิติเวชการ ที่สนับสนุนการวิจัย และขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาและนักวิชาการทุกท่านในข้อมูลของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรม การเรียน หนังสือวิชาการ ตำรา การวิเคราะห์วิจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาประยุกต์ในการวิเคราะห์บูรณาการวรรณกรรมในเชิงลึกในครั้งนี้

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

18 เมษายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทฤษฎีแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิทยา	11
พื้นฐานความฉลาดทางจิตวิทยาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์	18
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	20
ความฉลาดทางอารมณ์	25
พฤติกรรมการเรียน	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
การกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย	53
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	68
การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของ นักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	71

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม	73
พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม	76
ทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม	78
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์เรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง	80
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย	86
ข้อเสนอแนะการวิจัย	98
เอกสารอ้างอิง	102
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก	108
ภาคผนวก ข	110
ประวัติผู้วิจัย	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางจิตวิญญาณ	24
2.2 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางอารมณ์	30
2.3 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	33
3.1 คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ระดับชั้นปริญญาตรี	36
3.2 คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา	37
3.3 สถิติทดสอบตัวแปรก่อนทำการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	38
3.4 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ	42
3.5 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์	44
3.6 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	47
3.7 ค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ความเชื่อถือได้ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI)	49
3.8 ค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ความเชื่อถือได้ของตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence [EQI])	50
3.9 ค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ความเชื่อถือได้ของตัวแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (learning behavior [BEH])	52
3.10 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางจิตวิญญาณความฉลาดทางอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษา	59
4.1 ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนหลัง การทดลอง ของนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	69
4.2 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และ พฤติกรรมการเรียน	70
4.3 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และ พฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	72
4.4 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองจำแนกตามกลุ่ม ควบคุมและกลุ่มทดลอง	74
4.5 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ	74
4.6 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณจำแนกตามก่อน การทดลอง และหลังการทดลอง	75
4.7 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลอง	75
4.8 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองจำแนกตามกลุ่ม ควบคุมและกลุ่มทดลอง	76
4.9 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางอารมณ์	76
4.10 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามก่อน การทดลองและ หลังการทดลอง	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลอง	77
4.12 พฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองจำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	78
4.13 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของพฤติกรรมการเรียน	78
4.14 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาจำแนกตามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	79
4.15 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของพฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลอง	79
4.16 ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนจำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	80
4.17 การวิเคราะห์การผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	81

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 องค์ประกอบตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	5
2.1 ลำดับชั้นแห่งความฉลาดมนุษย์ (hierarchy of intelligence)	13
2.2 ความสัมพันธ์ของต้นทุนทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางปัญญา	15
2.3 มิติจิตวิญญาณในความฉลาดทางจิตวิทยา (spiritual dimension)	17
3.1 ขั้นตอนการวิจัยกึ่งทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	39

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนากระบวนการเรียนการศึกษาแก่เยาวชนเป็นสาระสำคัญคู่ขนานไปกับการพัฒนาประเทศโดยรวม ซึ่งเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถย่อมก่อผลต่อความเจริญก้าวหน้าสู่สังคมและประเทศโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ในต้นศตวรรษที่ 20 ในปี ค.ศ.1905 นักจิตวิทยา (Binet, 1905) เชื่อว่าการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือเยาวชนอยู่ที่ความฉลาดทางปัญญา (intelligence quotient) หรือ IQ โดยต้องพัฒนาและเสริมสร้างเยาวชน ซึ่งบุคคลใดมีความฉลาดทางปัญญา (IQ) สูง บุคคลนั้นย่อมเป็นคนฉลาด และเมื่อใดมีความฉลาดทางปัญญาสูงเท่าใด ย่อมมีแนวโน้มประสบความสำเร็จในชีวิตมากเท่านั้น จึงได้สร้างมาตรวัดความฉลาดทางปัญญาขึ้น เรียกว่า “The Binet-Simon intelligence scale” ความฉลาดทางปัญญาจึงเป็นระบบกลไกสมองที่สำคัญถึงปลายยุคศตวรรษ ต่อมาในปี ค.ศ.1990 นักจิตวิทยา (Goleman, 1995) ตามหนังสือชื่อเรื่อง “Emotional intelligence” มีแนวความคิดเชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) หรือ “EQ” เป็นรากฐานสำคัญยิ่งกว่าความฉลาดทางปัญญา ซึ่งเป็นตัวกำหนดการใช้ความฉลาดทางปัญญาให้เกิดประสิทธิผลได้หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวกำหนดการใช้ความคิดทางสมองอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นความสามารถและความเข้าใจในการจัดการอารมณ์และความรู้สึกตนเองและของผู้อื่น ซึ่งจากการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาสูงอาจไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตก็ได้ แต่หากต้องเป็นบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงมากกว่า

ในเรื่องนี้นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) ได้ทำการศึกษาวิจัยของพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็นความฉลาดที่ทำให้บุคคลสามารถแยกแยะในการประเมินการกระทำแห่งตน การแก้ไขปัญหา การตอบปัญหาในการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วยวิธีการใหม่อย่างมีขอบเขตและเหมาะสมในการสร้างคุณค่าแห่งตน (self value) ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงเป็นตัวแทนส่วนตนของบุคคล (self) เป็นที่รวมแหล่งพลังงานทั้งหมดของบุคคลอันก่อให้เกิดการจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในเหตุผล และคุณค่าชีวิต ซึ่งความเป็นตัวตนของบุคคลประกอบด้วย 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนอก ชั้นกลาง และชั้นในสุด ชั้นนอกสุดอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางปัญญา ได้แก่ อัตตาส่วนตน (ego self) ซึ่งเป็นส่วนการคิดเชิงเหตุผล (rational layer) เป็นความฉลาดทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับระบบประสาทและสมอง ส่วนชั้นกลาง ได้แก่ การเชื่อมโยงส่วนตน (associative self) อยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางอารมณ์ เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนนำไปสู่ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันไป สำหรับส่วนชั้นในสุด ได้แก่ จิตวิญญาณส่วนตน (spiritual self) แสดงถึงตัวตนของบุคคลแต่ละคน

จากผลงานการศึกษาวิจัย (Zohar & Marshall, 2000) ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็นพลังขับเคลื่อนแห่งจิตของมนุษย์ภายใต้ระบบสมองอันประกอบด้วยความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยมีความ

ฉลาดทางจิตวิญญาณ อยู่ศูนย์กลางเป็นแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงขึ้นแห่งการดำรงชีวิตเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตวิญญาณ (spiritual impulse) ที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้วิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมได้จริงว่าจะทำอย่างไร แก้ปัญหาด้วยวิธีใดและแนวทางปฏิบัติเป็นอย่างไร ส่วนความฉลาดทางปัญญาเพียงเป็นแนวทางที่รู้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นการรู้จักการประเมินสถานการณ์และตอบสนองไปทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ดังนั้น ความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์นั้นยังไม่สมบูรณ์ หากยังขาดความฉลาดทางจิตวิญญาณซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนแห่งจิตเป็นตัวกำหนดความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์

นักจิตวิทยา (Rossiter, 2006) เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีอยู่ในตัวบุคคลที่สามารถพัฒนานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ไม่ว่าจะเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการเป็นผู้นำ การเรียนรู้ การศึกษาของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการสร้างคุณค่าชีวิตแก่บุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จากผลงานการวิจัย (Templeton, 2000) พบว่าพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ และพื้นฐานทางครอบครัว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความฉลาดทางจิตวิญญาณ และกลุ่มนักวิชาการทางจิตวิทยาได้นำแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ มาปรับใช้เพื่อพัฒนาระดับการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ตามผลงานการวิจัยของ กรีน และ โนเบิล (Green & Noble, 2010) ได้ศึกษาในเรื่อง การส่งเสริมความฉลาดทางจิตวิญญาณ: การพัฒนาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตามผลงานการวิจัย (Saidy, Hassan, Rahman, Jalit, Ismail & Krauss, 2009) ในเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณจากปรัชญาการศึกษาแห่งชาติที่มีต่อทักษะด้วยภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

นอกจากนี้ ยังปรากฏการนำแนวความคิดความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ไปปรับใช้พัฒนาในด้านอื่น ๆ อีกตามผลงานวิจัย (Kumar & Pragadeewaran, 2011) ในเรื่องผลความเครียดในการทำงานกับความฉลาดทางจิตวิญญาณของผู้บริหาร ผลงานวิจัย (Reave, 2005) เรื่อง ความฉลาดทางจิตวิญญาณและการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพของความเป็นผู้นำ ผลงานวิจัย (Howard & White, 2009) เรื่อง ความฉลาดทางจิตวิญญาณและผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจากผลงานการศึกษาวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การนำความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ มาปรับใช้มีผลต่อการพัฒนาระดับการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยและในด้านอื่น ๆ ได้ดังนี้

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ: เป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตในระบบประสาทของสมองภายในเป็นศูนย์กลางของเข่าหรือความฉลาดแสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรมความคิด การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นคุณค่าชีวิต (Zohar & Marshall, 2000) มีองค์ประกอบ 4 ตัวแปร (King, & DeCicco, 2009) ประกอบด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking) การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion)

ความฉลาดทางอารมณ์: เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเอง และความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจ แก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ (Goleman, 1998a) อันประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation) ทักษะทางสังคม (social skill) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy) และแรงจูงใจ (motivation)

พฤติกรรมกรรมการเรียน: เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมกรรมการเรียนทางกริยา อากาการและการ ปฏิบัติตนด้านการเรียน ความตั้งใจ ความสนใจในการเรียน เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรม ทักษะคติ ในการเรียน (attitude) แรงจูงใจในการเรียน (motivation) ความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety) การมีสมาธิต่อการเรียน (concentration) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (information processing) และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญ (selecting main Ideas) ของนักศึกษา (Bloom, 1976)

ส่วนประเทศไทยการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญในระดับ นโยบายของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการการวุฒิสภาได้ตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบในการแก้ปัญหา “วิกฤตเด็กไทย IQ ต่ำ ซึ่งระดับสติปัญญา (intelligence quotient) ของเยาวชน เกี่ยวข้องโดยตรงกับศักยภาพในการพัฒนาประเทศ ซึ่งตามข้อมูลการสำรวจ (กรมสุขภาพจิต, 2554) กระทรวงสาธารณสุข ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม 2553 – 2554 พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนทั่วประเทศอยู่ในเกณฑ์ 98.59 มีคะแนนเฉลี่ยระดับสติปัญญาต่ำกว่า 100 และจากการสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนไทย อายุ 6 -11 ปี ของกรมสุขภาพจิต (2554) ในปี พ.ศ. 2554 พบว่า เด็กร้อยละ 46 มีความฉลาดทางอารมณ์ค่อนข้างต่ำและร้อยละ 26 มีปัญหาเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งถือว่ามียอดค่อนข้างสูง และ ตามข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม การเรียนของผู้เยาว์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีปัญหาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความ ฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นพลังขับเคลื่อนแห่งจิตของมนุษย์ภายใต้ ระบบสมองอันประกอบด้วยความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีความฉลาดทาง จิตวิญญาณ อยู่ศูนย์กลางเป็นแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงขึ้นใน เป็นความตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตวิญญาณ ที่ไม่เหมือนกัน จึง ทำให้วิถีชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงสามารถนำมาใช้ ประโยชน์ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมได้จริงว่าจะทำอย่างไร แก้ปัญหาด้วยวิธีใดและแนวทาง ปฏิบัติเป็นอย่างไร ส่วนความฉลาดทางปัญญาเพียงเป็นแนวทางที่รู้ปัญหา และความฉลาดทาง อารมณ์นั้นเป็นการรู้จักการประเมินสถานการณ์และตอบสนองไปทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี จำนวน 40 คน (ตาราง 3.1) ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เป็นนักศึกษาชายจำนวน 25 คน และหญิงจำนวน 15 คน อายุ ตั้งแต่ 19 ปี อายุมากที่สุด 22 ปี พบว่า มีเกรดเฉลี่ย (GPA) น้อยที่สุด 1.9 มากที่สุด 1.98 ซึ่งเป็นเกรด เฉลี่ย (GPA) ที่ต่ำกว่ามาตรฐานของการศึกษาอยู่มาก เป็นปัญหาสำคัญต่อการศึกษาในระดับบุคคล และระดับชาติ

ในการนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาด ทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความฉลาด

ทางวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ในการเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงมีประเด็นการศึกษาวิจัยว่า

“ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือไม่ เพียงใด”

การเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องสำคัญในระดับบุคคล ระดับสังคม ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตที่มั่นคงยั่งยืน เป็นพลังสำคัญ ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ฉะนั้นการศึกษาวิจัยในเรื่อง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีผลพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาดังกล่าว จึงเป็นเรื่องสำคัญ และผลงานการวิจัยดังกล่าวนี้สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ พฤติกรรมการเรียนรู้นักศึกษา เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศักยภาพความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนที่มีมิติสัมพันธ์ดังกล่าวแก่นักศึกษา ประชาชน ในสถาบันศึกษาอื่น ๆ การสาธารณสุข หรือในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา 3 ประเด็นกล่าวคือ

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษา
3. การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานทางวิชาการพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา มีองค์ประกอบตัวแปร ดังนี้คือ

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ (CET) การสร้าง ความหมายบุคคล (PMP) การตระหนักรู้ความจริง (TRA) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE)
2. ความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT)
3. พฤติกรรมการเรียน (BEH) ประกอบด้วย ทักษะคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)

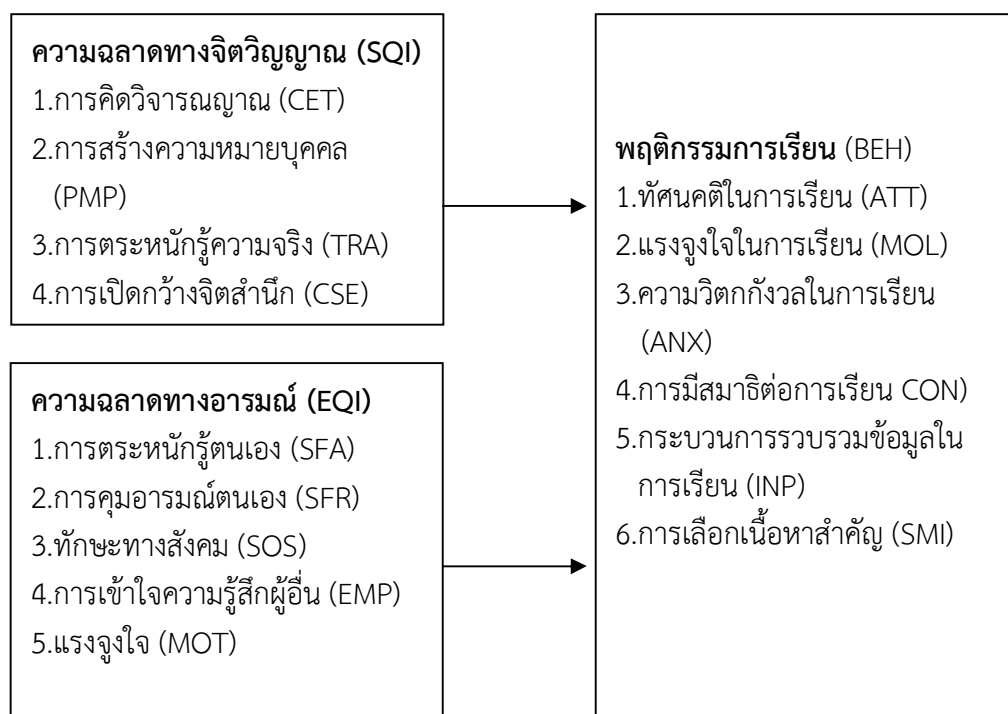
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

ตัวแปรอิสระได้แก่: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ (CET) การสร้างความหมายบุคคล (PMP) การตระหนักรู้ความจริง (TRA) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT)

ตัวแปรตามได้แก่: พฤติกรรมการเรียน (BEH) ประกอบด้วย ทักษะคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)

กรอบแนวความคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานทางวิชาการ ผู้วิจัยมีกรอบแนวความคิดว่า พฤติกรรมการเรียน (BEH) ได้แก่ ทักษะคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) อันประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ (CET) การสร้างความหมายบุคคล (PMP) การตระหนักรู้ความจริง (TRA) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวความคิดตามภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 องค์ประกอบตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

จากกรอบแนวความคิดตามภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ (CET) การสร้างความหมายบุคคล (PMP) การตระหนักรู้ความจริง (TRA) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียน (BEH) ประกอบด้วย ทักษะคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP) และความเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)

สมมติฐานของการวิจัย

กรอบแนวความคิดดังกล่าวนำไปสู่สมมติฐานในการทดลองว่า

1. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
2. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
3. ทักษะคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยนี้มีขอบเขตของการศึกษาในเรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยมีกลุ่มประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ

กลุ่มประชากรเป้าหมาย: เป็นนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย: เป็นศึกษาที่ทดลองเฉพาะกลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในกรุงเทพมหานคร ที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2 ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการทดลอง สัปดาห์ละครั้ง 3 ชั่วโมง จำนวน 8 ครั้ง จำนวน 40 คนเท่านั้น โดยมีได้มีเขตเขตการศึกษาถึงกลุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น อีกทั้งการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาเฉพาะ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเท่านั้น โดยมีได้ก้าวล่วงไปศึกษาในทฤษฎีทางจิตวิทยาอื่น ๆ เพื่อพิสูจน์สมมติฐานตามกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัยนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษา (students) หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หมายถึง แรงขับเคลื่อนของพลังจิตภายในระบบประสาทของสมองเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ใช้

ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริงของธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมิน แยกแยะถึงธรรมชาติของชีวิตตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าปรากฏการณ์นั้นจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่

การคิดวิจักษณ์ญาณ (critical existential thinking) หมายถึง องค์ประกอบของความ ฉลาดทางจิตวิญญานในการวิเคราะห์การสังเคราะห์ที่ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์ หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริงของธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถ ประเมิน แยกแยะถึงธรรมชาติของชีวิต

การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production) หมายถึง ความฉลาด ทางจิตวิญญานในการสร้างความหมายบุคคลและวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายหลักและการดำรงชีวิต ในทุกประสบการณ์ทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการจัดระเบียบที่ได้บูรณาการหลักการหรือจุดยืน นำไปสู่การรับรู้ การเรียนทั้งภายในและภายนอกตามสภาพแวดล้อม

การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) หมายถึง ความสามารถในการ รับรู้และเข้าใจภายในมิติจิตวิญญานแห่งชีวิต (spiritual dimension of life) ตามปรากฏการณ์ที่เกิด จริง เป็นทางก่อให้เกิดการรับรู้อันพื้นฐานสำคัญภายในศูนย์กลางความฉลาดทางจิตวิญญานของตนเอง

การเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) หมายถึง การมีสติในจิตสำนึก ที่เป็นจิตบริสุทธิ์ จิตที่เป็นสาธารณะที่เป็นดุลพินิจของตนเองเป็นเปิดกว้างจิตสำนึกเข้าสู่ความฉลาดทาง จิตวิญญาน เป็นการแสดงความรู้สึกละเอียดในสู่ภายนอกด้วยการควบคุมของตนเอง เพื่อรองรับการ เปลี่ยนจากประสบการณ์ตนเองได้อย่างถูกต้อง

ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) หมายถึง ความสามารถของบุคคลใน การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่ เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจาก ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ การสร้างแรงกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างสรรค์การทำงาน และการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข

การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ ตนเอง จุดอ่อน จุดแข็ง ค่านิยม และตระหนักถึงผลกระทบต่อคนอื่นในขณะที่ใช้ความรู้สึกอารมณ์ ตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของตนตามความเป็นจริง

การประเมินตนเอง (self-Assessment) หมายถึง เป็นกลยุทธ์ในการประเมินตระหนักรู้ จุดอ่อน จุดแข็ง ขอบเขตของความรู้สึก อารมณ์ เพื่อปรับเข้ากับสถานการณ์แวดล้อม จากสิ่งที่ได้ ประเมินตน เพื่อการความร่วมมือในการดำเนินการตามเป้าหมาย

ความเชื่อมั่นตนเอง (self-Confidence) หมายถึง การตระหนักรู้ความจริง เป็นทางให้เกิด ความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึก อารมณ์ จุดอ่อน จุดแข็ง หรือการปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์ เป็นแรงเสริมในการดำเนินการตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ให้สำเร็จลุล่วงไป

การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ตนเอง หรือการปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่สับสนรุนแรง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปใน เหตุการณ์ตึงเครียดและรุนแรงได้ เพื่อหาทางแก้ไขสถานการณ์

การควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) หมายถึง การสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นวิธีการที่ให้อยู่ในความสงบภายใต้สภาวะความเครียดสูงหรือในช่วงมีสถานการณ์วิกฤต เป็นการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่มีความกดดัน การรบกวน หรือแรงกระตุ้น เพื่อดำเนินการหรือจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ความโปร่งใส (transparency) หมายถึง เป็นการเปิดกว้างความรู้สึก อารมณ์ ยอมรับความผิดพลาด และการเผชิญกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยโดยไม่นิ่งเฉย เป็นผลให้ผู้อื่นมีความเชื่อถือ ศรัทธา เลื่อมใสในพฤติกรรมและในการกระทำดำเนินการนั้น

การปรับตัว (adaptability) หมายถึง เป็นความสามารถในการปรับตัว การยืดหยุ่น ให้เข้ากับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือการปรับตัวเข้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ เพื่อปรับไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามความเป็นจริง

ความสำเร็จ (achievement) หมายถึง การเป็นผู้นำที่นั่นต้องมีความเข้มแข็งเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพของตนเองหรือของผู้อื่น และความสำเร็จนั้นมีจุดเด่นได้แก่ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หรือการอบรม การสอน หรือการประเมินค่าความเสี่ยงที่ท้าทาย เพื่อวิธีการที่จะดำเนินการที่ดีกว่า

ความคิดริเริ่ม (initiative) หมายถึง ความคิดริเริ่มเป็นสิ่งสำคัญของการควบคุมอารมณ์ตนเองซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการควบคุมสถานะการณ์ของตนเอง คนที่มีความคิดริเริ่มจะดำเนินการในเป้าหมายที่คาดหวังไว้โดยไม่ลังเลหรือชักช้าในการดำเนินการ เพื่อสร้างสิ่งที่ดีกว่าในอนาคตข้างหน้าได้

การมองในแง่ดี (optimism) หมายถึง เป็นการมองเห็นในความสำเร็จโดยความสามารถของตนเองที่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้มากกว่าที่จะยึดมั่นว่าไม่สามารถทำได้หรือมีปัญหาที่ตนเองไม่สามารถทำได้ การมองในแง่ดีเป็นการมองในทางบวกมากกว่าทางลบ ย่อมเป็นกำลังใจหรือเป็นแรงผลักดันให้เกิดการดำเนินการในสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต หรือสิ่งที่ดีมากขึ้นกว่าเก่าที่เป็นอยู่

ทักษะทางสังคม (social skill) หมายถึงความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ มีทักษะในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความสามารถที่รู้ถึงการรับผิดชอบต่อสังคมในแง่ดี และรู้จักจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และเข้าใจสถานการณ์นั้น ทำให้บุคคลสามารถร่วมทำงานกับผู้อื่นเพื่อความสำเร็จในชีวิต

การสื่อสาร (communication) หมายถึง เป็นการฟังอย่างเปิดเผยและชัดเจนในการส่งข้อความที่น่าเชื่อถือให้กับผู้อื่น

การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) หมายถึง การเจรจาต่อรอง การประนีประนอมและการละลายความขัดแย้ง

ความเป็นผู้นำ (leadership) หมายถึง การสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางบุคคลและกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง

การเปลี่ยนแปลง (change catalyst) หมายถึง การเริ่มต้นการเปลี่ยน หรือการจัดการการเปลี่ยนแปลง

การเชื่อมต่อ (building bonds) หมายถึง การบำรุงสัมพันธ์ประโยชน์ สำหรับการสร้างการเชื่อมต่อที่แข็งแกร่ง

การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) หมายถึง การทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

การทำงานเป็นทีม (team capabilities) หมายถึง เป็นการสร้างกลุ่มพลังในการฝ่าฟันเป้าหมายร่วมกัน

การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy) หมายถึง ความสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และปรับตัวเข้าความรู้สึกนั้น ในการดำเนินการเพื่อความกิจกรรมการงาน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตนในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปโดยตลอด

แรงจูงใจ (motivation) หมายถึง แรงผลักดันจูงใจให้เกิดประโยชน์ และความสำเร็จในการนั้น ในเป้าหมายเพื่อประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ แรงจูงใจ เป็นตัวเร่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นพลังสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์จากภายในมาสู่ภายนอก ด้วยการกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งชีวิต

ความสามารถในการอ่าน (ability to read) หมายถึง เป็นความสามารถในการ "อ่าน" อารมณ์ความรู้สึกและเจตนาความต้องการของผู้อื่น

ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) : เป็นความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ หรือวิธีการที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆในผู้อื่น

ความสามารถในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) หมายถึง เป็นการทำความเข้าใจแนวความคิดของตัวเองและตัวตนของคนอื่นที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบโดยการทำให้เกิดการละเมิด และจะทำให้เกิดผลกระทบต่อแรงเสริมทางบวก

ความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills) หมายถึง ความสามารถที่จะสนับสนุนการดำเนินการหรือผลประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่น

การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) หมายถึง การมุ่งมั่นปรับปรุงเพื่อให้ตรงตามหลักเกณฑ์เป็นมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งมั่น (commitment) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือกลุ่มหรือองค์กร

พฤติกรรมการเรียน (learning behavior) หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรม การเรียน ทางกริยา อากา และ การปฏิบัติตนด้านการเรียน การตั้งใจ ความสนใจในการเรียน เป็นแสดงออกถึงพฤติกรรมทางทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญ

ทัศนคติในการเรียน (learning attitude) หมายถึง ความรู้สึก ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ความรู้สึกทั้งในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ทั้งในการสนับสนุนและต่อต้าน

แรงจูงใจในการเรียน (learning motivation) หมายถึง ตัวเร่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ ช่วยให้เกิดการจูงใจอันเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ แรงจูงใจทำให้แสดง

พฤติกรรมสูง ซึ่งแรงจูงใจอยู่ภายใต้การควบคุม การรับรู้ การคาดการณ์ล่วงหน้า ถ้าคาดว่าจะได้ประโยชน์จะมีแรงจูงใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นสูงด้วย

ความวิตกกังวลในการเรียน (learning anxiety) หมายถึง ความวิตกในวิชาที่เรียนย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เรียนเกิดความไม่มั่นใจต่อผลการเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จ หรือวิชาที่เรียนยากไม่เข้าใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมเรียนมุ่งท่องจำหนังสือจากการเรียนเฉพาะช่วงเวลาสอบ ซึ่งวิชานั้นทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนมีความวิตกกังวล

การมีสมาธิต่อการเรียน (learning concentration) หมายถึง ความตั้งใจการเรียน ก่อให้เกิดสมาธิในการเรียน การขาดสมาธิในการเรียนก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียน เกิดความเบื่อหน่ายไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน

กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (learning information Processing) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลในการเรียน การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการค้นหาความรู้และใช้เหตุผลโดยการทำ ความเข้าใจกับสิ่งที่เรียนเป็นภาษาตนเอง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดมาประมวลเข้ากันอย่างมีเหตุผล และหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับประสบการณ์เดิม

ความเลือกเนื้อหาสำคัญการเรียน (selecting Main Ideas) หมายถึง การเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหาที่สำคัญเป็นทางก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนสามารถแยกแยะข้อที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่เรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ เป็นองค์ความรู้ใหม่ และเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ครูอาจารย์ และนักศึกษาสามารถนำไปปรับใช้กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการเรียน เพื่อปรับระดับการเรียนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. สามารถนำไปปรับใช้ควบคู่กับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เป็นประโยชน์ทางวิชาการสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์แก่ประชาชนทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมและของชาติ

4. สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ ขึ้นใหม่อันเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอเชิงบูรณาการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิทยา
2. พื้นฐานความฉลาดทางจิตวิทยาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์
3. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ
4. ความฉลาดทางอารมณ์
5. พฤติกรรมการเรียน

ทฤษฎีแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิทยา

นักจิตวิทยา (Kalish, 1981) อธิบายว่า การนำเอาพื้นฐานความคิดแห่งพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ จากคำอธิบายดังกล่าว จะเห็นว่า พฤติกรรมมีพื้นฐานจากทฤษฎี แนวคิดทางจิตวิทยาในด้านพฤติกรรม ซึ่งพฤติกรรมมีผลเกี่ยวข้องกับสัญชาตญาณและลักษณะทางจิตของมนุษย์จากแรงขับเคลื่อน (driver) ตามสัญชาตญาณ สภาวะแห่งจิต และสิ่งแวดล้อม นำไปสู่บุคลิกภาพของบุคคลโดยการแสดงออกทางพฤติกรรมภายใน และบุคคลที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของ ฟรอยด์ บิดาแห่งนักจิตวิทยาในปี ค.ศ. 1856-1939 ซึ่งฟรอยด์ (Freud, 1965) เชื่อว่าความเก็บกดแห่งจิตภายใต้จิตใต้สำนึกเป็นแรงผลักดันให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเพื่อสนองความต้องการตามสัญชาตญาณ จิตใต้สำนึกจึงเป็นต้นเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ในการแสดงออกแห่งจิต ดังนั้น การควบคุมจิตใต้สำนึกในการแสดงออกทางพฤติกรรมให้มีความสมดุลด้วยการยกระดับจิตสำนึก (consciousness – raising) และมนุษย์มีความต้องการตามสัญชาตญาณ และความต้องการตามสภาวะแห่งจิต เป็นแรงขับเคลื่อน ก่อให้เกิดพฤติกรรมมนุษย์แต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไปในบุคลิกภาพบุคคล

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1952, 1965) เห็นว่าสัญชาตญาณแห่งชีวิต (life instinct) และสัญชาตญาณแห่งการตาย (death instinct) เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้มนุษย์แสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละปัจเจกบุคคลเพื่อการดำรงชีวิตและการกำจัดทำลายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตอันเพื่อความอยู่รอด ภายใต้สภาวะแห่งจิตของจิตสำนึก (conscious mind) สภาวะก่อนจิตสำนึก (preconscious mind) และจิตใต้สำนึก (unconscious mind) นำไปสู่บุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปของ อิด (Id) เป็นพลังที่ติดตัวมากับบุคคลตั้งแต่เกิดในจิตใต้สำนึก เพื่อแสวงหาความพึงพอใจเพื่อตอบสนองความต้องการตามสัญชาตญาณเป็นพลังที่ผลักดันให้ อีโก้ (Ego) แสดงออกทางพฤติกรรมในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ ซึ่งเป็นพลังการใช้ความคิดตามหลักเหตุผลตามความเป็นจริงตามสถานการณ์ หรือความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม อีโก้ (Ego) จึงเป็นพลังที่แสวงหาสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของอิด (Id) ตามความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น โดยซูเปอร์อีโก้ (Super ego) เป็นพลังการควบคุมการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลภายใต้จิตใต้สำนึกอันเกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้อง ความดีความชั่ว จากการเรียนรู้ทางสังคมนั้น

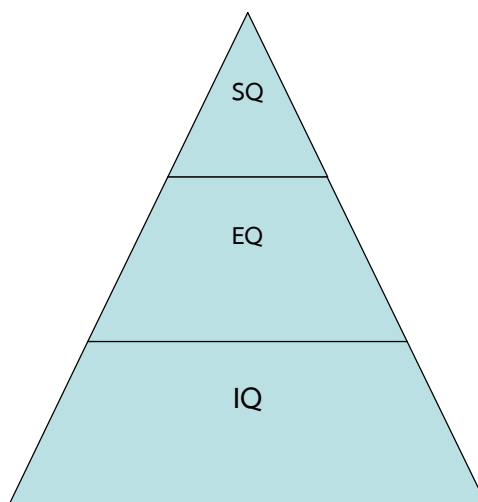
จากแนวความคิดทฤษฎีของนักจิตวิทยาหลายท่านดังกล่าวจึงเห็นว่า ได้นำทฤษฎีแนวความคิดทางจิตวิทยาามาประยุกต์ใช้ในการแสดงออกทางพฤติกรรมไปสู่บุคลิกภาพมนุษย์และบุคลิกภาพเป็นการแสดงออกถึงความฉลาดทางจิตวิทยา (psychological intelligence) ของมนุษย์และความฉลาดของมนุษย์ในการดำรงชีวิต การเรียนรู้ การคิด การรับรู้ การเข้าใจตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์ การวิเคราะห์ที่ไตร่ตรอง การแก้ไขปัญหา (Rossiter, 2006) เป็นการแสดงออกถึงความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) ของมนุษย์ (Zohar & Marshall, 2004)

ความฉลาดทางจิตวิทยาในการเรียนรู้ในต้นศตวรรษที่ 20 ในปี ค.ศ.1905 นักจิตวิทยา (Binet, 1905) เชื่อว่าการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือเยาวชนอยู่ที่ความฉลาดทางปัญญา (intelligence quotient) หรือ IQ โดยต้องพัฒนาและเสริมสร้างเยาวชน ซึ่งบุคคลใดมีความฉลาดทางปัญญา (IQ) สูง บุคคลนั้นย่อมเป็นคนฉลาด และเมื่อใดมีความฉลาดทางปัญญาสูงเท่าใด ย่อมมีแนวโน้มประสบความสำเร็จในชีวิตมากเท่านั้น จึงได้สร้างมาตรวัดความฉลาดทางปัญญาขึ้น เรียกว่า “The Benet-Simon intelligence scale” ซึ่งความฉลาดทางปัญญาจึงเป็นระบบกลไกสมองที่สำคัญ และในปลายยุคศตวรรษในปี ค.ศ.1990 นักจิตวิทยา (Goleman, 1995) ตามหนังสือชื่อเรื่อง “Emotional intelligence” มีแนวความคิดเชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence) หรือ “EQ” เป็นรากฐานสำคัญยิ่งกว่าความฉลาดทางปัญญา “IQ” ซึ่งเป็นตัวกำหนดการใช้ความฉลาดทางปัญญาให้เกิดประสิทธิผลได้หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวกำหนดการใช้ความคิดทางสมองอีกชั้นหนึ่งทางอารมณ์และความรู้สึก ดังนั้น ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นความสามารถและความเข้าใจในการจัดการอารมณ์และความรู้สึกตนเองและสร้างสรรค์ของผู้อื่น ซึ่งจากการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาสูงอาจไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ หากต้องเป็นบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงมากกว่า และเป็นการแสดงออกทางรูปธรรมในความรู้สึกและบุคลิกภาพบุคคลของมนุษย์

ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นตัวแสดงทางออกความรู้สึก (feeling) ทางความคิด (thinking) จากการเรียนรู้ภายในในระบบประสาทของสมองโดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นศูนย์กลางในการกำหนดความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของนักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็นความฉลาดที่ทำให้บุคคลสามารถแยกแยะในการประเมินการกระทำแห่งตน การแก้ไขปัญหา การตอบปัญหาในการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วยวิธีการใหม่อย่างมีขอบเขตและเหมาะสมในการสร้างคุณค่าชีวิตแห่งตน (self value) ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงเป็นตัวแทนส่วนตนของบุคคล (self) เป็นที่รวมแหล่งพลังงานทั้งหมดของบุคคลอันก่อให้เกิดการจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในเหตุผล และคุณค่าชีวิต ซึ่งความเป็นตัวตนของบุคคลประกอบด้วย 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นนอก ชั้นกลาง และชั้นในสุด ในชั้นนอกสุดจากภายนอกสู่ภายในอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางปัญญา (IQ) ได้แก่อัตตาส่วนตน (ego self) ซึ่งเป็นส่วนการคิดเชิงเหตุผล (rational layer) เป็นความฉลาดทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับระบบประสาทและสมองส่วนชั้นกลาง ได้แก่ การเชื่อมโยงส่วนตน (associative self) อยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นแรงจูงใจหรือ

แรงขับเคลื่อนนำไปสู่ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันไป สำหรับส่วนชั้นในสุด ได้แก่ จิตวิญญาณส่วนตน (spiritual self) แสดงแสดงถึงตัวตนของบุคคลแต่ละคน

จากการศึกษาวิจัย (Zohar & Marshall, 2000) ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็นพลังขับเคลื่อนแห่งจิตของมนุษย์ภายใต้ระบบสมองอันประกอบด้วยความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) อยู่ศูนย์กลางเป็นแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงชั้นแห่งการดำรงชีวิตเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตวิญญาณ (spiritual impulse) ที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้วิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมได้จริงว่าจะทำอย่างไร แก้ปัญหาด้วยวิธีใดและแนวทางปฏิบัติเป็นอย่างไร ส่วนความฉลาดทางปัญญาเพียงเป็นแนวทางที่รู้ปัญหา และความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นรู้จักการประเมินสถานการณ์และตอบสนองไปทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ดังนั้น ความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) นั้นยังไม่สมบูรณ์ หากยังขาดความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นแรงขับเคลื่อนแห่งจิตเป็นตัวกำหนดความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นศูนย์กลางระบบประสาทของสมองในการขับเคลื่อนความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางปัญญา (IQ) เป็นลำดับชั้นแห่งความฉลาดมนุษย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลตามภาพจำลองที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 ลำดับชั้นแห่งความฉลาดมนุษย์ (hierarchy of intelligence)

จากภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางปัญญา (IQ) โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นพื้นฐานศูนย์กลางประสาทในการกำหนดใช้ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และฉลาดทางปัญญา (IQ) เป็นลำดับชั้นแห่งความฉลาดมนุษย์ จึงสามารถนำไปสู่การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อการสร้างสรรค์แนวความคิดใหม่หรือองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ขึ้นเป็นความฉลาดทางจิตวิทยาได้ (Rossiter, 2006)

จากแนวความคิด ทฤษฎีความฉลาดทางจิตวิทยาของนักจิตวิทยาหลายท่านดังกล่าวจึงเห็นว่าได้นำแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการแสดงออกทางพฤติกรรมมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้านความฉลาดทางอารมณ์ ความรู้สึก บุคลิกภาพ อาชีพ การดำรงชีวิต การเรียนรู้ตลอดจนการศึกษาของเยาวชนและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (Rossiter, 2006)

การพัฒนาการเรียนรู้และระบบการเรียนการศึกษาแก่เยาวชนมีความสำคัญต่อความสำเร็จก้าวหน้าแก่สังคมโลกในการดำรงชีพของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในช่วงมีศักยภาพในการพัฒนาความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) ความฉลาดของมนุษย์ถูกเชื่อมโยงอยู่ภายใต้ระบบประสาทภายในสมอง อันเป็นพื้นฐานความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางจิตวิญญาณ ซึ่งปัญญาความรู้ (cognitive intelligence) ได้แก่การคิด (thinking) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นการแสดงออกของปัญญาทางความรู้สึกทางอารมณ์ (feeling) และความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นการแสดงตัวตนของมนุษย์โดยทางความรู้สึกทางอารมณ์ (Singh, MP. & Sinha, 2013)

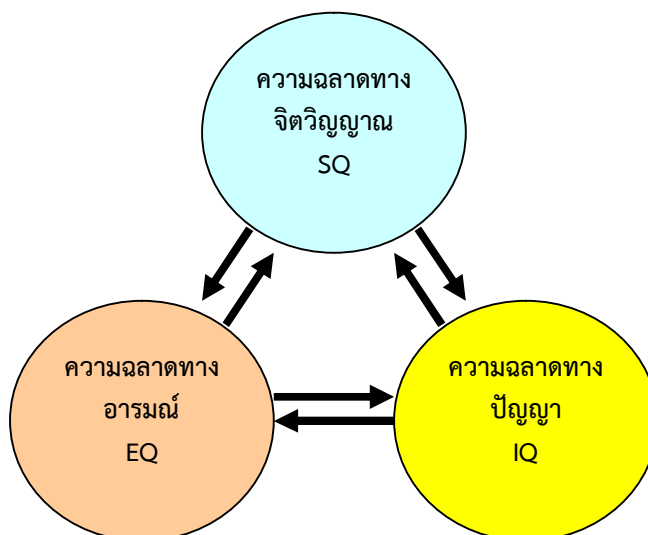
1. ต้นทุนทางจิตวิญญาณในความฉลาดทางจิตวิทยา

นักวิชาการทางจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2004) เห็นว่า ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณ (spiritual capital) ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ในระบบประสาททางสมองมาแต่เกิดเป็นความฉลาดทางจิตวิทยาที่สามารถพัฒนาต้นทุนทางจิตวิญญาณไปประยุกต์ใช้ได้ในการดำรงชีวิต ซึ่งความฉลาดทางจิตวิทยาในยุคก่อนนั้น มุ่งให้ความสำคัญต่อความฉลาดทางปัญญา (IQ) และเชื่อว่าบุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญา (IQ) สูงย่อมประสบความสำเร็จในชีวิต แต่นักจิตวิทยา (Goleman, 1998a, 1998b) เห็นว่าความฉลาดทางพหุปัญญา (multiple intelligences theory) ตามแนวความคิดทฤษฎีของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner, 1983) มีแนวความคิดจากความฉลาดทางปัญญา (IQ) แต่ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นตัวกำหนดใช้ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ซึ่งความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ เป็นการสร้างสรรค์การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ในการคิด (thinking) มิใช่กระบวนการความฉลาดอย่างเดียว ซึ่งการใช้ความคิดดังกล่าวมิใช่เป็นเพียงการใช้ทางสมองอย่างเดียวทางความฉลาดทางปัญญา (IQ) แต่เป็นการใช้ทางอารมณ์และทางร่างกายในความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และเป็นการใช้ทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) อีกด้วย ซึ่งการใช้ความคิด การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นการใช้ความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ไปสู่ศูนย์กลางระบบประสาทของสมอง ไปสู่การวิเคราะห์ที่ตรงตรง การตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการแก้ไขปัญหาของการใช้ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) จึงเห็นว่าความฉลาดของมนุษย์ที่แท้จริงนั้นประกอบด้วยต้นทุนทางจิตวิญญาณ (Zohar & Marshall, 2004) โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) กำหนดใช้ความ

ฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และฉลาดทางปัญญา (IQ) เป็นความฉลาดของมนุษย์มาอยู่เดิมของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป เป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณ (spiritual capital) ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ในระบบประสาททางสมองมาแต่เกิดเป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิทยา และเป็นมิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) ที่แตกต่างกันตามเอกลักษณ์พื้นฐานของบุคคลแต่ละคน ทำให้แต่ละคนมีวิถีชีวิตในการดำรงอยู่แตกต่างกันไปด้วย และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเข้าใจพื้นฐานธรรมชาติตนเองเสียก่อน และเรียนรู้ความสมดุลความฉลาดทางจิตวิญญาณในความหมายและการดำรงอยู่ของต้นทุนทางจิตวิญญาณ ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลตามภาพจำลองที่ 2.2 คือ

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ของต้นทุนทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางปัญญา

ตามภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของต้นทุนทางจิตวิญญาณของความฉลาดทางจิตวิทยาได้แก่ ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) โดยในส่วนของความสัมพันธ์ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นผู้กำหนดใช้ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางปัญญา (IQ) ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นผู้กำหนดใช้ความฉลาดทางปัญญา (IQ) สำหรับความฉลาดทางปัญญา (IQ) ถูกกำหนดโดยความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณ

การประยุกต์ต้นทุนทางจิตวิญญาณใช้ในด้านการศึกษา นักวิชาการและนักจิตวิทยา (Buzan, 2001) เห็นว่า ความฉลาดการเรียนรู้เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมบุคคลในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณจากส่วนลึกภายในมาสู่ภายนอกอย่างเป็นรูปธรรมได้ และจากการทบทวนวรรณกรรมจากผลงานวิชาการของนักจิตวิทยา (Rossiter, 2006) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีอยู่ในตัว

บุคคลที่สามารถพัฒนานำมาใช้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ไม่ว่าจะเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการเป็นผู้นำ การเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการสร้างคุณค่าชีวิตแก่บุคคลในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้ ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จากผลงานการวิจัย (Templeton, 2000) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการเรียนรู้ และกลุ่มนักวิชาการทางจิตวิทยาได้นำแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วยปัจจัยอื่นมาปรับใช้เพื่อพัฒนาระดับการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ตามผลงานการวิจัยของ กรีน และ โนเบิล (Green & Noble, 2010) ได้ศึกษาในเรื่อง การส่งเสริมความฉลาดทางจิตวิญญาณ: การพัฒนาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตามผลงานการวิจัย (Saidy, Hassan, Rahman, Jalit, Ismail & Krauss, 2009) ในเรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณจากปรัชญาการศึกษาแห่งชาติที่มีต่อทักษะด้วยภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2. มิติจิตวิญญาณในความฉลาดทางจิตวิทยา

ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นจิตวิญญาณของมนุษย์ทุกคนได้มาโดยเกิดเป็นทักษะที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาประยุกต์นำมาใช้เป็นประโยชน์ได้โดยธรรมชาติ (Wigglesworth 2003) ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความฉลาด ซึ่งความฉลาดทางจิตวิญญาณสามารถประยุกต์นำมาใช้ในการพัฒนาและทดสอบแยกแยะความแตกต่างของแต่ละบุคคล และสามารถพัฒนาและทดสอบไปสู่พฤติกรรมบุคลิกภาพทางสังคมได้ (Animasahun, 2010) การเสริมสร้างความฉลาดทางปัญญา (IQ) เป็นการทดสอบกำหนดตรรกะความคิดทางปัญญาและความคิดตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในขณะที่เดียวกัน ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นการทดสอบเกี่ยวกับทางอารมณ์เชื่อมโยงความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกทางอารมณ์ (Zohar & Berman, 2001) ส่วนความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นเสริมสร้างและทดสอบเชาว์ปัญญาในการแก้ไขปัญหา และการดำเนินการตามเป้าหมายชีวิต (Zohar, & Marshall, 2004)

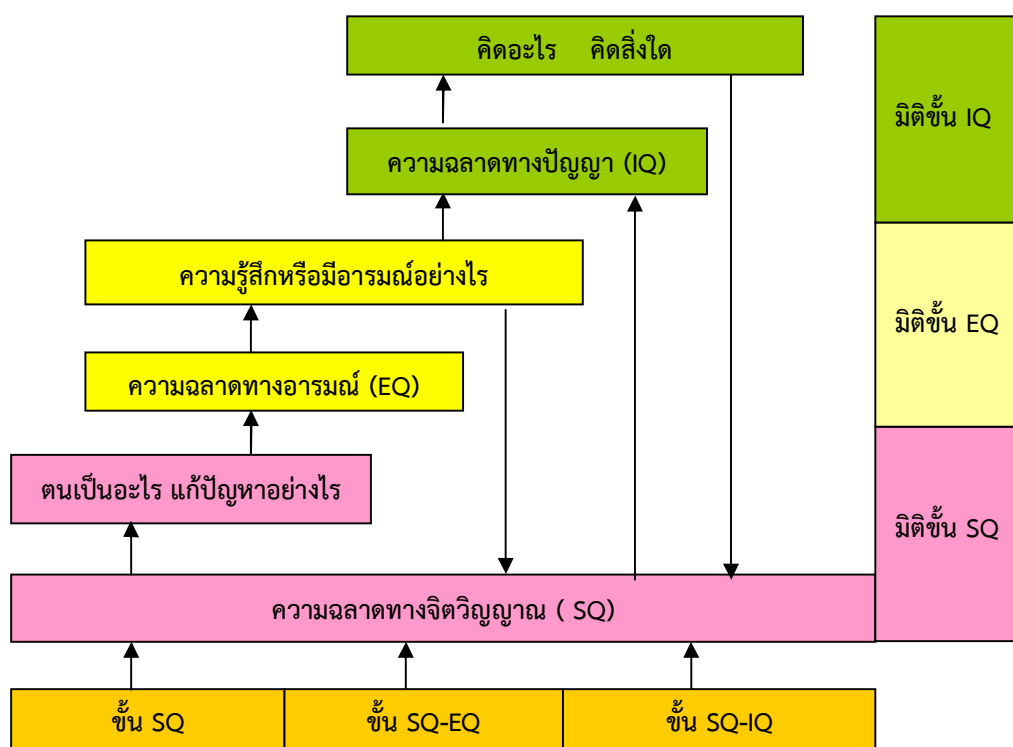
นักจิตวิทยา (Wigglesworth 2003) เห็นว่าจิตวิญญาณเป็นความเชื่อของบางสิ่งบางอย่างที่มีความยิ่งใหญ่กว่าตนเอง เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่างจิตสำนึกบริสุทธิ์กับผู้สร้างมนุษย์ที่อ้างเป็นตัวเป็นตนเป็นพระเจ้า และศาสนานั้นแตกต่างจากจิตวิญญาณ แม้ว่าศาสนาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเชื่อมต่อกับจิตวิญญาณ แต่จิตวิญญาณสามารถฝึกฝนและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างขึ้นได้โดยวิธีการอื่นได้ จิตวิญญาณจึงเป็นเรื่องของสภาวะแห่งจิตทางวิทยาศาสตร์

ความสัมพันธ์ความฉลาดทางจิตวิทยาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางปัญญาเป็นความคิดสร้างสรรค์ในเชิงลึกด้วยความสัมพันธ์กันทางระบบประสาทของสมองในการเปลี่ยนแปลงการดำรงอยู่ของบุคคล (Zohar & Berman, 2001) ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นการเสริมสร้างความปรารถนาและความสามารถเพื่อวิสัยทัศน์และคุณค่าระหว่างเหตุและผล อารมณ์แห่งจิตใจมีความสมดุลกับร่างกายเป็นการรวมทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลและความคิดความรู้สึกระหว่างตนกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งชีวิต (Zohar, & Marshall, 2000)

นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) เห็นว่ามนุษย์แต่ละคนมีตัวตนของตัวเองอยู่ 3 ชั้น นับจากภายนอกสู่ภายในเป็น ฮีโก้ (ego self) อยู่ในฐานของความฉลาดทางปัญญา (IQ) ทางด้านซ้ายของสมอง ชั้นกลางอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นเชื่อมโยงส่วนตน

(associative self) ทางด้านขวาของสมอง และขั้นในสุดได้แก่จิตวิญญาณส่วนตน (spiritual self) อยู่บนฐานของความสามารถทางจิตวิญญาณ (SQ) เป็นศูนย์กลางของสมอง โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณกำกับความสามารถทางปัญญาในการคิดว่า คิดอะไร หรือคิดสิ่งใด และการกำกับความสามารถทางอารมณ์ให้แสดงออกทางความรู้สึกว่า มีความรู้สึกและมีอารมณ์อย่างไร เพื่อการแสดงออกถึงตัวตนแห่งตนในความสามารถทางจิตวิญญาณว่า ตนเป็นอะไร อย่างไร และการดำรงอยู่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ของความสามารถทางจิตวิทยาตามภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นผู้กำหนดความสามารถทางอารมณ์ (SEQ) และความสามารถทางปัญญา (SIQ) และความสามารถทางอารมณ์เป็นผู้กำหนดความสามารถทางปัญญา (EIQ) ในขณะที่เดียวการแสดงออกทางอารมณ์ของความสามารถทางอารมณ์ส่งผลต่อผู้กำหนดความสามารถทางจิตวิญญาณ (ESQ) และความสามารถทางปัญญาส่งผลทางปัญญาต่อความสามารถทางอารมณ์ (IEQ) และส่งผลต่อความสามารถทางจิตวิญญาณ (ISQ) นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) เห็นว่าเป็นกระบวนการมิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) ในความสามารถทางจิตวิทยาของตัวตนมนุษย์อย่างสมบูรณ์

มิติจิตวิญญาณเป็นกระบวนการความสัมพันธ์ระบบประสาทในสมองทางจิตวิญญาณโดยธรรมชาติแสดงถึงความเป็นตัวตนมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกันไปในการดำรงอยู่ในมิติชั้นความสามารถทางจิตวิญญาณวิเคราะห์ไตรตรองว่า ตนเป็นอะไร ในการวิเคราะห์แก้ปัญหาอะไร โดยกำหนดการแสดงออกทางความรู้สึกและอารมณ์ในมิติชั้นความสามารถทางอารมณ์ และเป็นผู้กำกับความคิดในมิติชั้นความสามารถทางปัญญา ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลตามภาพจำลองที่ 2.3 ดังนี้

ภาพที่ 2.3 มิติจิตวิญญาณในความสามารถทางจิตวิทยา (spiritual dimension)

มิติจิตวิญญาณจึงมีความแตกต่างกันไปตามเอกลักษณ์พื้นฐานของบุคคลแต่ละคน ทำให้แต่ละคนมีวิถีชีวิตในการดำรงอยู่แตกต่างกัน และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเข้าใจพื้นฐานธรรมชาติตนเองเสียก่อน และเรียนรู้ความสมดุลความฉลาดทางจิตวิญญาณและการดำรงอยู่ในกระบวนการมิติทางจิตวิญญาณในความฉลาดของมนุษย์ภายใต้ระบบประสาทในสมอง โดยมีความฉลาดทางจิตวิญญาณกำกับความฉลาดทางปัญญาในการคิดที่ คิดอะไร หรือคิดสิ่งใด และการกำกับความฉลาดทางอารมณ์ให้แสดงออกทางความรู้สึกว่า มีความรู้สึกและมีอารมณ์อย่างไร เพื่อการแสดงออกถึงตัวตนแห่งตนในความฉลาดทางจิตวิญญาณว่า ตนเป็นอะไร แก้ไขปัญหาอย่างไร ในการดำรงอยู่ของการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นกระบวนการมิติทางจิตวิญญาณในความฉลาดของมนุษย์อย่างสมบูรณ์

ต้นทุนจิตวิญญาณในความฉลาดทางจิตวิทยาทางมิติจิตวิญญาณ นอกจากสามารถเสริมสร้างทักษะในความฉลาดทางปัญญา (IQ) และความฉลาดทางอารมณ์ ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสดงออกทางความรู้สึกและทางอารมณ์ ตามที่นักจิตวิทยา (Zohar, & Marshall, 2004) เห็นว่าหากความฉลาดทางอารมณ์บกพร่อง ย่อมเป็นปัญหาต่อความฉลาดทางจิตวิญญาณ ซึ่งการเสริมสร้างทักษะความฉลาดทางอารมณ์เป็นทางไปสู่การประยุกต์ใช้ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเห็นได้ว่าทักษะการเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณไปประยุกต์ใช้ย่อมขึ้นอยู่กับต้นมิติทางจิตวิญญาณในความฉลาดทางจิตวิทยาดังกล่าว นักจิตวิทยา (Rossiter, 2006) จึงเห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีอยู่ในตัวบุคคลที่สามารถพัฒนานำมาใช้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ไม่ว่าจะเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการเป็นผู้นำ การเรียนรู้ ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย และ (Templeton, 2000) เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมการเรียนรู้ และกลุ่มนักวิชาการทางจิตวิทยาได้นำแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วยปัจจัยอื่นมาปรับใช้เพื่อพัฒนาระดับการเรียนรู้ของผู้เยาว์หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

พื้นฐานความฉลาดทางจิตวิทยาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์

นักจิตวิทยา ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1952) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการตามสัญชาตญาณโดยธรรมชาติมาตั้งแต่เกิด อันได้แก่ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (life instinct) และสัญชาตญาณแห่งการตาย (death instinct) ซึ่งสัญชาตญาณแห่งชีวิตเป็นแรงขับเคลื่อนให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอด บุคคลจึงแสดงออกทางพฤติกรรมอยากมีชีวิต อยากดำเนินการทุกสิ่งตามความต้องการเพื่อสนองความพึงพอใจในการดำรงชีวิต การแสวงหาความสุข ความรัก การสืบพันธุ์ และฟรอยด์ (Freud, 1952) เชื่อว่ามนุษย์มีความสุขและความพึงพอใจเมื่อได้สนองความต้องการตามสัญชาตญาณแห่งชีวิต

ส่วนสัญชาตญาณแห่งการตายนั้น (Freud, 1952) เชื่อว่ามนุษย์แสวงหาความต้องการตามสัญชาตญาณแห่งชีวิตแล้ว ทุกชีวิตย่อมดับสูญสิ้นไปตามสัญชาตญาณแห่งการตาย จึงเป็นแรงขับเคลื่อนให้มนุษย์แสดงออกทางพฤติกรรมในทางก้าวร้าว เข้าขัดขวาง หรือการทำลายทุกสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความต้องการหรือความพึงพอใจแห่งตน หรือทำลายสิ่งขัดขวางนั้นเพื่อการอยู่รอดในการดำรงชีวิตหรือเพื่อให้มีชีวิตอยู่ยาวนานที่สุด และสัญชาตญาณแห่งชีวิต (life instinct) และสัญชาตญาณแห่งการตาย (death instinct) เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้มนุษย์แสดงออกทาง

พฤติกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละปัจเจกบุคคลเพื่อการดำรงชีวิตและการกำจัดทำลายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตอันเพื่อความอยู่รอดเป็นสัญชาตญาณแห่งการตาย

สภาวะแห่งจิตของบุคคลภายใต้การสัมผัสรับรู้ในการกระทำ การรู้สึกสำนึกในการกระทำ การแสดงออกทางพฤติกรรมในขณะที่กระทำอยู่ภายใต้จิตสำนึก (conscious mind) ว่ามีความต้องการอะไร ความรู้สึกเช่นใด การกระทำเพื่อสิ่งใด ลักษณะสภาวะจิตสำนึกจึงเป็นการกระทำภายใต้การรับรู้แห่งจิตสำนึกของบุคคล (Freud, 1965) และสภาวะแห่งจิตของบุคคลที่อยู่ในระหว่างสภาวะจิตสำนึกและสภาวะจิตใต้สำนึก สภาวะก่อนจิตสำนึก (preconscious mind) จึงเป็นเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นมาแล้ว แต่จำได้บ้างและจำไม่ได้บ้าง ในการแสดงออกทางพฤติกรรม แต่นึกไม่ออกกว่าได้กระทำเมื่อใด ที่ไหนในลักษณะที่เป็นการหลงลืมในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันสภาวะแห่งจิตของบุคคลในการแสดงออกทางพฤติกรรมโดยไม่รู้สึกรู้ตัวตามสัญชาตญาณในระดับจิตใต้สำนึก (unconscious mind) ความขัดแย้ง ความเก็บบดแห่งจิตภายใต้จิตใต้สำนึกจึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเพื่อสนองความต้องการตามสัญชาตญาณนั้น (Freud, 1965)

ตามความคิดของนักจิตวิทยา ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1952, 1965) เห็นว่าสัญชาตญาณแห่งชีวิต (life instinct) และสัญชาตญาณแห่งการตาย (death instinct) เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญให้มนุษย์แสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันในแต่ละปัจเจกบุคคลเพื่อการดำรงชีวิตและการกำจัดทำลายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตอันเพื่อความอยู่รอด ภายใต้สภาวะแห่งจิตของจิตสำนึก (conscious mind) สภาวะก่อนจิตสำนึก (preconscious mind) และจิตใต้สำนึก (unconscious mind) ซึ่งจากพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล นำไปสู่บุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปของอิด (Id) เป็นพลังที่ติดตัวมากับบุคคลตั้งแต่เกิดในจิตใต้สำนึก เพื่อแสวงหาความพึงพอใจเพื่อตอบสนองความต้องการตามสัญชาตญาณเป็นพลังที่ผลักดันให้ อีโก้ (Ego) แสดงออกทางพฤติกรรมในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการ ซึ่งเป็นพลังการใช้ความคิดตามหลักเหตุผลตามความเป็นจริงตามสถานการณ์ หรือความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม อีโก้ (Ego) จึงเป็นพลังที่แสวงหาสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของอิดตามความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น โดยซูเปอร์อีโก้ (Super ego) เป็นพลังการควบคุมการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลภายใต้จิตใต้สำนึกอันเกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้อง ความดีความชั่ว จากการเรียนรู้ทางสังคมนั้น

นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) เห็นว่า อีโก้ (Ego) ตามแนวความคิดของ ฟรอยด์ (Freud, 1952) นั้น เป็นส่วนที่อยู่ชั้นนอกสุดจากภายนอกสู่ภายในอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางปัญญา IQ) ได้แก่อัตตาส่วนตน (ego self) ซึ่งเป็นส่วนการคิดเชิงเหตุผล (rational layer) เป็นความฉลาดทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับระบบประสาทและสมอง ส่วนกลางอยู่บนพื้นฐานของความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นเชื่อมโยงส่วนตน (associative self) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับเคลื่อนนำไปสู่ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่แตกต่างกันไป สำหรับส่วนชั้นในสุด สำหรับส่วนชั้นในสุด ได้แก่ จิตวิญญาณส่วนตน (spiritual self) แสดงแสดงถึงตัวตนของบุคคลแต่ละคน เป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นศูนย์กลางของสมองเป็นตัวกำหนดทิศทางของความฉลาดทางปัญญาซึ่งอยู่ด้านซ้ายของสมอง และความฉลาดทางอารมณ์อยู่ด้านขวาของสมอง

บุคคลที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงมีลักษณะ 9 องค์ประกอบ (Zohar & Marshall, 2000) ได้แก่ มีความยืดหยุ่นไม่ยึดติดกับรูปแบบ มีความตระหนักในตนสูง มีความสามารถในการเผชิญหน้าและใช้ความทุกข์ให้เกิดประโยชน์ มีความสามารถในการเผชิญหน้าและการหลุดพ้นจากความเจ็บปวดในชีวิต ความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และคุณค่า ความสามารถในการเชื่อมต่อระหว่างสิ่งที่แตกต่างกันเป็นองค์รวม ไม่ทำในสิ่งที่ไม่จำเป็น การตั้งคำถามได้ว่า “ทำไม” หรือ “อะไร ถ้า” และสามารถหาคำตอบหรือทางออกของปัญหาพื้นฐานได้ มีความคิดอิสระจากกรอบเดิมๆ และจากสิ่งที่คนทั่วไปยึดมั่นยอมรับ

ความฉลาดของมนุษย์ทางจิตวิทยา เป็นที่สนใจและค้นหาคำตอบของนักวิทยาศาสตร์ (Cianciolo & Sternberg, 2004) ตลอดมาว่า ความฉลาดของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางปัญญา (IQ) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQ) ซึ่งความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นตัวกำหนดความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ และจากผลงานของนักวิชาการและนักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000, 2004; Singh & Sinha, 2013; Rossiter, 2006; Saidy, Hassan, Rahman, Jalit, Ismail & Krauss, 2009; Buzan, 2001; King, Speck & Thomas, 2001) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตในระบบประสาทของสมองภายใน เป็นศูนย์กลางของเขาว์หรือความฉลาดแสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรมการคิด การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นคุณค่าชีวิต (Zohar & Marshall, 2000) การมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงย่อมสามารถเข้าใจตนเองจากภายในสู่ภายนอกในการประเมินประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องในการแก้ไขปัญหามากกว่าผู้อื่น (Nelson, 2010) จากการศึกษาวิจัย (Green, & Noble, 2010) ในเรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณมีผลต่อการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี และจากจากการศึกษาวิจัย (Saidy, Hassan, Rahman, Jalit, Ismail, & Krauss, 2009) ในเรื่องอิทธิพลของความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ จากปรัชญาการศึกษาแห่งชาติที่มีต่อทักษะด้านภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลในระดับความฉลาดบุคคล ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางปัญญาเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์เป็นสำคัญ

องค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากนักวิชาการและนักจิตวิทยาหลายท่าน มีความแตกต่างกัน ตามผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักจิตวิทยา (Aram, 2007; Aram & Dyer, 2008) ได้เสนอองค์ประกอบของจิตวิญญาณไว้ 7 ตัวแปร ต่อมานักวิชาการ (King, & DeCicco, 2009) ได้ทำการวิจัยตัวแปรองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักวิชาการและนักจิตวิทยาทั้งหมด พบว่าองค์ประกอบตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณที่ถูกต้องสมบูรณ์มี

องค์ประกอบ 4 ตัวแปร ผู้วิจัยจึงใช้องค์ประกอบตัวแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณที่ผ่านการวิจัย ทดสอบความถูกต้องของตัวแปรล่าสุดของนักวิชาการ (King, & DeCicco, 2009) ซึ่งเป็น องค์ประกอบที่ใช้เป็นมาตรวัดความฉลาดทางวิญญาณของผู้เยาว์ วันรุ่นและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย มีองค์ประกอบ 4 ตัวแปร ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking) การสร้างความหมายบุคคล (personal meaning production) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion)

1. การคิดวิจารณ์ญาณ

การคิดวิจารณ์ญาณเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริง ของธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมินแยกแยะถึงธรรมชาติของชีวิต ไม่ว่าปรากฏการณ์นั้นจะเกิดขึ้นในชีวิต เป็นการใช้สมาธิ หรือวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ การประเมินข้อมูลที่รวบรวมจากหรือ เกิดขึ้นจากการสังเกต ประสบการณ์ การสะท้อนเหตุผล หรือ การเชื่อมต่อสื่อสาร นำไปสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือมากขึ้นจากความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Scriven & Paul, 1992)

นักจิตวิทยา (Gardner, 1983) เห็นว่า การคิดวิจารณ์ญาณ เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ ไตร่ตรองความหมายในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ วัตถุประสงค์ และประเด็นสรรพสิ่งที่มีอยู่จริง ในการดำรงอยู่ ซึ่งเห็นได้ชัดจากความเป็นจริงของจักรวาล พื้นดิน เวลา ความตาย ซึ่งเป็นความคิด ไตร่ตรองวิเคราะห์ในสิ่งที่ดำรงอยู่ที่เป็นความจริง เป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Nasel, 2004) และการคิดวิจารณ์ญาณสามารถนำไปใช้ในปัญหาการดำรงชีวิต หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเสมือนหนึ่ง เป็นการหาคำตอบเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือในเหตุการณ์นั้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (Noble, 2000)

ความฉลาดในการตระหนักรู้ตัวเอง (self-estimates of intelligence) เป็นเพียง การคาดประมาณการเหตุการณ์ในการรับรู้ แต่การความฉลาดในการตระหนักรู้ตัวเองมิใช่การใช้ การคิดวิจารณ์ญาณที่สมบูรณ์ทางความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในการวิเคราะห์ไตร่ตรองในสรรพสิ่งที่ ดำรงอยู่ หรือเหตุการณ์ที่ปรากฏ การคิดวิจารณ์ญาณจึงเป็นตัวกำหนด กรอบความคิดที่ทันเหตุการณ์ และอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดข้อเสนอและการสนองรับ การวิเคราะห์แยกแยะเหตุผล การให้ ข้อมูลต่าง ๆ จากการสังเกต ประสบการณ์ การติดต่อสื่อสาร (Scriven & Paul, 1992) อันสะท้อนถึง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นกลยุทธ์ทำให้แนวความคิดตนเองจากการสังเกต การตีความ การวิเคราะห์ การไตร่ตรองข้อมูลในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และการให้ข้อมูล การแนะนำ การสังเกต การตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุป ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ การสังเกต (observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) และการวิเคราะห์ได้ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions)

2. การสร้างความหมายบุคคล

การสร้างความหมายบุคคลเป็นการจัดระเบียบที่ได้บูรณาการหลักการหรือจุดยืน นำไปสู่ การรับรู้ การเรียนทั้งภายในการดำรงชีวิตและภายนอกตามสภาพแวดล้อม (Reker, 1997) ซึ่งเป็น ความฉลาดทางจิตวิญญาณในการสร้างความหมายบุคคลและวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายหลักและ

การดำรงชีวิตในทุกประสบการณ์ทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการกำหนดเป้าหมายจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน (King, Speck, & Thomas, 2001; Koenig et al., 2000; Sinnott, 2002) เป็นการเข้าใจในความหมายบุคคลไปสู่เป้าหมายแห่งชีวิตโดยการสร้างมโนภาพทางตามความหมายของวัตถุประสงค์ในอนาคตข้างหน้าที่จะเกิดจริงตามแรงขับเคลื่อนของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

การสร้างความหมายบุคคล เป็นความสามารถในการสร้างความหมายของบุคคล วัตถุประสงค์ทั้งทางกายและประสบการณ์ทางใจ รวมทั้งการสร้างเป้าหมายการดำรงชีวิตอันเป็นประกอบของจิตวิญญาณ (Sinnott, 2002) นักจิตวิทยา (Nasel, 2004) เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในการสร้างความหมายบุคคลเป็นทางให้เกิดเอกลักษณ์ในชีวิตบุคคลและสิ่งรอบข้าง เพื่อจะหาความเป้าหมายและความหมายในประสบการณ์ชีวิตทั้งหมด ซึ่งการสร้างความหมายบุคคล เป็นเป้าหมายแห่งชีวิต มีความรู้สึกนึกคิดเสนอแนะ สั่งการ และเหตุผลของความมุ่งหมายในการดำรงอยู่ของชีวิต และเป็นพื้นฐานหลักของหน่วยบูรณาการความคิดในการดำรงชีวิต (Meddin 1998) ซึ่งเป็นกระบวนการของระบบประสาทของสมอง (Zohar, Marshall, 2000) นักจิตวิทยา (Wong 1989) จึงเห็นว่า การสร้างความหมายบุคคล เป็นระบบการสร้างการรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญและเหมาะสม ในการนี้ การสร้างความหมายบุคคล จึงเป็นความสามารถในสร้างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ทั้งทางมโนจิตและประสบการณ์ทางกายภาพของสรรพสิ่งรอบข้าง อันสะท้อนถึงความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันเป็นกลยุทธ์ทำให้สามารถกำหนด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในชีวิต และแผนการดำเนินการ อีกทั้งเป็นการแนะแนวให้กำหนด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชีวิตที่จะมีขึ้นในอนาคต ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ การสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) และการบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle)

3. การตระหนักรู้ความจริง

การตระหนักรู้ความจริงเป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจภายในมิติจิตวิญญาณแห่งชีวิต (spiritual dimension of life) ตามปรากฏการณ์ที่เกิดจริง (James, 2002) แม้ตามปรากฏการณ์ที่เกิดจริงนั้นไม่มีอยู่จริง หรือขัดแย้งตามปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การตระหนักรู้ความจริงสามารถแยกแยะและบูรณาการได้ในความรู้สึกที่เป็นจริง โดยไม่ยึดติดอยู่กับตนเองไม่ว่าการนั้นจะเกิดจริงหรือไม่จริง หรือมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการตระหนักรู้ความจริงเป็นทางก่อให้เกิดการรับรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญภายในศูนย์กลางความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่เรียกว่าตัวตนเอง (Csikszentmihalyi, 1993) จึงเป็นความสามารถในการรับรู้เกินกว่าจิตสำนึกอันเป็นศูนย์กลางทางความคิดของตนเองที่เป็นการตระหนักรู้เชิงลึกในความจริงแห่งชีวิตหรือตามปรากฏการณ์จริงอื่นเป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Hamel et al. 2003)

การตระหนักรู้ความเป็นจริง เป็นความสามารถในการล่วงรู้มิติเหนือธรรมชาติของตนเองหรือสรรพสิ่งรอบข้างต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมการทำงานระบบประสาทภายใต้จิตสำนึก เป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Sinnott, 2002) การตระหนักรู้ความเป็นจริง จึงเป็นมิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) แห่งชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงมโนภาพต่าง ๆ และเป็นการยากในการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ทั่วไปจะตระหนักรู้ความเป็นจริงได้ (Nasel, 2004) การรู้ความเป็นจริงจึงอยู่กับการตระหนักรู้และประสบการณ์ในส่วนกลางของจิตวิญญาณความฉลาดของตัวเองภายใต้เป้าหมายขอบเขตของ

ความมุ่งหมายที่ได้บูรณาการของแต่ละบุคคล เป็นความสามารถในการเคลื่อนการตระหนักรู้ความจริงภายในจิตสำนึกเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นกลยุทธ์ทำให้จิตวิญญาณในเชิงลึกในการรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงในสถานการณ์นั้น และการแนะนำให้ฝึกความคิดตนเองให้รับรู้สิ่งที่เป็นจริง การยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ มิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) การตระหนักรู้เชิงลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth) การปรับตัว (flexible) และการดำเนินการให้เป็นจริงด้วยตนเอง (self-actualization)

4. การเปิดกว้างจิตสำนึก

การเปิดกว้างจิตสำนึกการมีสติในจิตสำนึก ที่เป็นจิตบริสุทธิ์ จิตที่เป็นสาธารณะที่เป็นคุณพินิจของตนเองเป็นเปิดกว้างจิตสำนึกเข้าสู่ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Tart, 1975) เป็นการแสดงความรู้สึภายในสู่ภายนอกด้วยการควบคุมของตนเอง เพื่อรองรับการเปลี่ยนจากประสบการณ์ตนเองได้อย่างถูกต้อง การเปิดกว้างจิตสำนึกเป็นเรื่องการควบคุมจิตตนเอง เพื่อการรับรู้สถานการณ์ปรับเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในกาลข้างหน้าในสิ่งที่ดีกว่า (Maslow, 1971) ซึ่งเป็นการบูรณาการความคิดจากประสบการณ์ที่แปรเปลี่ยนไปด้วยความรู้สึกที่กว้างไกลอันสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานความคิดของการขับเคลื่อนความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Vaitl et al., 2005) ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของชีวิต

นักจิตวิทยา (Tart, 1975) เห็นว่าระหว่างการตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึกเป็นทางไปสู่ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นความสามารถในการเข้าถึงคุณพินิจของตนเองอย่างเป็นกลางและบริสุทธิ์ใจเพื่อความถูกต้องตามสถานการณ์รอบข้างที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการมองเห็นการณ์ไกลและรับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายของความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นกลยุทธ์ทำให้มีจิตสำนึกการรอบรู้ ด้วยจิตสำนึกที่เป็นกลางบริสุทธิ์ ในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งการให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำเทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึก อันประกอบด้วยกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ จิตสำนึกการรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making, and reasoning) และการเผชิญหน้า (confrontation)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันประกอบด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking) การสร้างความหมายบุคคล (personal meaning production) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) เป็นกลไกและเทคนิคในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากผลงานการวิจัย (King, & DeCicco, 2009) ได้ทำการวิจัยตัวแปรองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักวิชาการและนักจิตวิทยาทั้งหมด พบว่าเป็นตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณที่ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ใช้เป็นเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณของผู้เยาว์ วัยรุ่นและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์จำลองตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางจิตวิทยา	กลยุทธ์และองค์ประกอบ	เทคนิคและวิธีการ
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	<p>1. การคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking) กลยุทธ์ทำให้แนวความคิดตนเองจากการสังเกต การตีความ การวิเคราะห์ การไตร่ตรอง ข้อมูลในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น การให้ข้อมูลและแนะนำการสังเกต การตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุป</p> <p>2. การสร้างความหมายบุคคล (personal meaning production) กลยุทธ์ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในชีวิต และแผนการดำเนินการ การแนะนำให้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายชีวิตที่จะมีขึ้นในอนาคต</p> <p>3. การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) กลยุทธ์ทำให้จิตวิญญาณในเชิงลึกในการรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงในสถานการณ์นั้น การแนะนำให้ฝึกความคิดตนเองให้รับรู้สิ่งที่ เป็นจริง การยืดหยุ่น ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p>	<p>การสังเกต (observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) การวิเคราะห์ได้ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions)</p> <p>การสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) การบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle)</p> <p>มิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) การตระหนักรู้เชิงลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth) การยืดหยุ่นปรับตัว (flexible) การดำเนินการให้เป็นจริงด้วยตนเอง (self-actualization)</p>

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ความฉลาดทางจิตวิทยา	กลยุทธ์และองค์ประกอบ	เทคนิคและวิธีการ
ความฉลาดทางจิตวิทยา	4. การเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) กลยุทธ์ทำให้มีจิตสำนึกการรอบรู้ ด้วยจิตสำนึกที่เป็นกลางบริสุทธิ์ ในการใช้เหตุผล และการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ การให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำเทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึก	จิตสำนึกการรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making, and reasoning) การเผชิญหน้า (confrontations)

ตามภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิทยาเป็นมิติจิตวิทยาในความสามารถของมนุษย์ที่สามารถนำมาประยุกต์พัฒนาได้อันประกอบด้วยกลยุทธ์และเทคนิคการประยุกต์ในการคิดวิเคราะห์ การสร้างความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก

ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ (Goleman, 1998a) สร้างแรงกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างสรรค์การทำงานและการดำรงชีวิตในสถานการณ์ต่าง ๆ (Mayer, Salovey, & Caruso, 2000)

ความฉลาดทางอารมณ์ นักจิตวิทยา (Goleman, 1998a, 1998b) เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญมากกว่าความฉลาดทางปัญญา ซึ่งทางวิชาการได้ให้ความสำคัญต่อความฉลาดทางปัญญามาเป็นเวลานาน โดยมีได้สนใจสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิตอันประกอบด้วยกลุ่มทักษะทางอารมณ์ที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาขึ้นมาใช้เป็นประโยชน์ได้ แตกต่างกับความฉลาดทางปัญญา ซึ่งยากต่อการฝึกฝนและพัฒนา ซึ่งบุคคลที่มีความฉลาดทางปัญญาสูง แต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต ในขณะที่บางคนที่มีความฉลาดทางปัญญาดำกกว่า แต่เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต จึงเห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวเร่งเสริมความสำเร็จในชีวิต ความสำเร็จในการศึกษา ในหน้าที่การงาน ในการนี้ แนวความคิดของ (Goleman, 1998a, 1998b) ได้ขยาย

องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ความฉลาดทางอารมณ์มีองค์ประกอบ 5 ตัวแปรได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation) ทักษะทางสังคม (social skill) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy) และแรงจูงใจทางอารมณ์ (motivation)

1. การตระหนักรู้ตนเอง

การตระหนักรู้ตนเองเป็นความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง จุดอ่อน จุดแข็ง ค่านิยม และตระหนักถึงผลกระทบต่อคนอื่นในขณะที่ใช้ความรู้สึกอารมณ์ตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของตนตามความเป็นจริง และตระหนักในคุณค่าและภาคภูมิใจในความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง การตระหนักรู้ตนเอง เป็นการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกที่เกิดสถานการณ์ขึ้นและตรวจสอบความรู้สึก เพื่อดำเนินการอย่างไรในการใช้ชีวิตตามสถานการณ์นั้น ๆ (Goleman, 1995)

การตระหนักรู้ตนเอง เป็นความสามารถส่วนตนในการรู้ความรู้สึกนึกคิดตนเองที่แท้จริงเพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการความรู้สึกของคนอื่นเป็นกลยุทธ์ทำให้เข้าใจและเรียนรู้ความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง ในการประเมินตนเองและปรับเปลี่ยน และความเชื่อมั่นตนเองในการปรับความรู้สึกและอารมณ์ให้เข้ากับสถานการณ์ อีกทั้งการแนะนำให้ปรับเปลี่ยนอารมณ์และความรู้สึกในทางบวกด้วยกลยุทธ์ (Goleman, 2001) การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) การประเมินตนเอง (self-Assessment) และความเชื่อมั่นตนเอง (self-Confidence) เป็นเทคนิคสำคัญ คือ

การตระหนักรู้ตนเอง: เป็นความสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึกตนเอง และผลสะท้อนของความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งผู้นำส่วนใหญ่จะมีการตระหนักรู้ตนเองสูง เพื่อรู้ถึงอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่นที่มีผลต่อการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ และสามารถล่วงรู้ถึงแนวทางและผลในมุมกว้าง การขาดการตระหนักรู้ตนเอง ย่อมขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Goleman, 2001)

การประเมินตนเอง: เป็นกลยุทธ์ในการประเมินตระหนักรู้จุดอ่อน จุดแข็ง ขอบเขตของความรู้สึกหรืออารมณ์ เพื่อปรับเข้ากับสถานการณ์แวดล้อมจากสิ่งที่ได้ประเมินตน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการตามเป้าหมาย (Mayer, Salovey, & Caruso, 2000)

ความเชื่อมั่นตนเอง: การตระหนักรู้ความจริง เป็นทางให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสดงความรู้สึก อารมณ์ จุดอ่อน จุดแข็ง หรือการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ เป็นแรงเสริมในการดำเนินการตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ ให้สำเร็จลุล่วงไป (Salovey, & Mayer, 1990).

2. การคุมอารมณ์ตนเอง

การคุมอารมณ์ตนเองเป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง หรือการปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่สับสนรุนแรง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในเหตุการณ์ตึงเครียดและรุนแรงได้ การควบคุมอารมณ์ตนเอง จึงเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ในการควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการควบคุมอารมณ์ตนเองจากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข (Chermiss & Goleman, 2001)

การคุมอารมณ์ตนเอง เป็นกลไกสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึกตนเองจากความวิตกกังวล ความเศร้าโศก ความเครียด เพื่อความให้ความรู้สึกและอารมณ์ที่โปร่งใส เป็นการปรับตัว ความคิดริเริ่ม

เพื่อความสำเร็จ และเป็นการแนะนำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเองปรับเปลี่ยนอารมณ์และความรู้สึกด้วยการควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) ความโปร่งใส (transparency) การปรับตัว (adaptability) ความสำเร็จ (achievement) และความคิดริเริ่ม (initiative) เป็นกลยุทธ์และเทคนิคของการคุมอารมณ์ตนเอง (Goleman, 2001)

การควบคุมอารมณ์ตนเอง: การสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นวิธีการที่ให้อยู่ในความสงบภายใต้สภาวะความตึงเครียดสูงหรือในช่วงที่มีสถานการณ์วิกฤต เป็นการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่มีความกดดัน การรบกวน หรือแรงกระตุ้น เพื่อดำเนินการหรือจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ความโปร่งใส: เป็นการเปิดกว้างความรู้สึก อารมณ์ ยอมรับความผิดพลาด และการเผชิญกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยโดยไม่นิ่งเฉย เป็นผลให้ผู้อื่นมีความเชื่อถือศรัทธาเลื่อมใสในพฤติกรรมและในการกระทำที่ดำเนินการนั้นอย่างแท้จริง

การปรับตัว: เป็นความสามารถในการปรับตัว การยืดหยุ่นให้เข้ากับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือการปรับตัวเข้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายใหม่ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นตามความเป็นจริง

ความสำเร็จ: ความเป็นผู้นำที่ตั้นต้องมีความเข้มแข็งเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพของตนเองหรือของผู้อื่น และความสำเร็จนั้นมีจุดเด่นได้แก่ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือการอบรม การสอน หรือการประเมินค่าความเสี่ยงที่ท้าทาย เพื่อวิธีการที่จะดำเนินการที่ดีกว่า

ความคิดริเริ่ม: ความคิดริเริ่มเป็นสิ่งสำคัญของการคุมอารมณ์ตนเอง ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของตนเอง คนที่มีความคิดริเริ่มจะดำเนินการในเป้าหมายที่คาดหวังไว้โดยไม่ลังเลหรือชักช้าในการดำเนินการ เพื่อสร้างสิ่งที่ดีกว่าในอนาคตข้างหน้าได้

3. ทักษะทางสังคม

ความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ มีทักษะในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความสามารถที่รู้ถึงการรับมือต่อสังคมในแง่ดี และรู้วิธีจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความเมตตาและเข้าใจสถานการณ์นั้น ทักษะทางสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทำให้บุคคลสามารถทำงานกับผู้อื่น เพื่อความสำเร็จในชีวิต (Goleman, 1995)

ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นหลักสำคัญของทักษะทางสังคมทั้งหมด เป็นกลยุทธ์ทำให้การมองโลกในแง่ดีในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีมีทักษะ ในลักษณะความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหรือการประสานงานเพื่อทำงานร่วมกันหรือความร่วมมือหรือการทำงานเป็นทีม และกลยุทธ์การให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดทักษะทางสังคม อันประกอบด้วยเทคนิคสำคัญ (Goleman, 2001) การมองโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change catalyst leadership) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities)

การมองโลกในแง่ดี: เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญและมีประสิทธิภาพ ใช้สำหรับการชักชวนให้เห็นถึงความสำเร็จ โดยความสามารถของตนเองที่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้มากกว่า

ที่จะยึดมั่นว่าไม่สามารถทำได้หรือมีปัญหาที่ตนเองไม่สามารถทำได้ การมองโลกในแง่ดีเป็นการมองในทางบวกมากกว่าทางลบ ย่อมเป็นกำลังใจหรือเป็นแรงผลักดันให้เกิดการดำเนินการในสิ่งที่ดีกว่าในอนาคตหรือสิ่งที่ดีมากไปกว่าที่เป็นอยู่ (Goleman, 1995)

การสื่อสาร: เป็นการฟังอย่างเปิดเผยและชัดเจนในการสื่อสารส่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือให้กับผู้อื่นที่ส่งผลให้ทักษะการดำเนินงานในการทำงานที่จะบรรลุเป้าหมายของตนเองและตามความเป็นจริงที่อาจเกิดอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น

การจัดการความขัดแย้ง: เป็นอารมณ์ที่แสดงออกที่มีเหตุผลของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เพื่อการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การไกล่เกลี่ย การเจรจาต่อรอง การประนีประนอมและการลดหรือคลายความขัดแย้ง

ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง: การสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางบุคคลและกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง เพื่อนำไปสู่การเริ่มต้นการเปลี่ยนหรือการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าตามเป้าหมายการดำเนินงาน (Howard & White, 2009)

การเชื่อมต่อ: การเชื่อมความสัมพันธ์พื้นฐานเพื่อก้าวไปสู่การสร้างการเชื่อมต่อที่ไม่ขาดสายที่แข็งแกร่งเพื่อการดำเนินการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามเป้าหมาย หรือการเชื่อมต่อการดำเนินการที่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ: การทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ การให้ร่วมมือกันไปสู่เป้าหมายที่ได้ดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง เป็นการสร้างเครือข่ายของการดำเนินที่มีความต่อเนื่องเข้มแข็ง

การทำงานเป็นทีม: เป็นการสร้างกลุ่มพลังในการไฝหเป้าหมายร่วมกันไปสู่การดำเนินการที่มีโครงสร้างเครือข่ายที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การดำเนินการเดียวกัน

4. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น

การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นเป็นความสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใดเพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นจึงเป็นเรื่องการรู้และเข้าใจความต้องการของผู้อื่น และปรับตัวเข้าความรู้สึกนั้น ในการดำเนินการเพื่อความกิจกรรมการงาน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตนในการดำเนินการให้เป็นไปโดยตลอด จึงเป็นตัวเชื่อมต่อกันภายในไปสู่ภายนอกในการดำเนินการทุกอย่าง (Cote & Miners, 2006)

การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นเป็นความสามารถในการเข้าใจและมีผลต่ออารมณ์ของผู้อื่น เป็นกลยุทธ์ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งหรือในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลและการแนะแนวให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น อันประกอบด้วยเทคนิคและการดำเนินการ (Goleman, 2001) ความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถ

ในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) และความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง(conflict/negotiation skills)

ความสามารถในการอ่าน: เป็นความสามารถในการ "อ่าน" อารมณ์ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นเพื่อให้รู้ความต้องการ หรือเป้าหมายการดำเนินการ เพื่อหาคำตอบเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อสถานการณ์นั้นให้ลุล่วงไปด้วยดีอย่างความเป็นผู้นำ (Reave, 2005)

ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์: เป็นความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ หรือวิธีการที่ก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆในผู้อื่น ซึ่งการรู้สึกถึงสถานการณ์ที่ถูกต้อง นำไปสู่การดำเนินการตามเป้าหมายได้

ความสามารถในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ: เป็นการทำความเข้าใจแนวความคิดของตนเองและคนอื่นที่จะหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบโดยการทำให้เกิดการละเมิด และจะทำให้เกิดผลกระทบต่อแรงเสริมทางบวก

ความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง: ความสามารถที่จะสนับสนุนการดำเนินการหรือผลประโยชน์ตนเองหรือผู้อื่นในการประสานและเชื่อมต่อเป้าหมายให้ดำเนินการไปได้ตลอดตามวัตถุประสงค์ อีกทั้งเป็นการลดการขัดขวางและอุปสรรคในการดำเนินการสู่เป้าหมายอย่างมีทักษะ

5. แรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันจูงใจให้เกิดประโยชน์ และความสำเร็จในการนั้น เป็นการสร้างแรงจูงใจตนที่ยึดมั่นในเป้าหมายเพื่อประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ แรงจูงใจจึงเป็นตัวเร่รูงที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นพลังสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์จากภายในมาสู่ภายนอกด้วยการกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งชีวิต (Goleman, 1998a, 1998b)

แรงจูงใจเป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของอารมณ์ในทางลบ อันได้แก่ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล และสามารถดำเนินการอารมณ์ไปในทางบวก โดยความพยายามที่จะหาสาเหตุของทางลบ และปรับปรุงไปในทางบวกที่มีประสิทธิภาพ (Salovey, & Mayer, 1990) การสร้างแรงจูงใจเป็นการกระตุ้นให้ตัวเองได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ชัดเจน แม้จะมีทัศนคติแนวโน้มเอนเอียงทางบวกหรือทางลบ การเรียนรู้เป็นเครื่องกระตุ้นให้เป็นไปในทางบวกมากขึ้น เป็นกลยุทธ์ทำให้มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ และเป็นกลยุทธ์ให้เกิดแรงจูงใจในความรู้สึกและอารมณ์แรงจูงใจ อันประกอบด้วยเทคนิคการดำเนินการ (Goleman, 2001) การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) และความมุ่งมั่น (commitment)

การขับเคลื่อนความสำเร็จ: การมุ่งมั่นปรับสถานการณ์เพื่อให้ตรงตามหลักเกณฑ์เป็นมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพ เป็นกำลังแรงขับเคลื่อนที่มีเป้าหมายวิธีการในการดำเนินการสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ

ความมุ่งมั่น: ความมุ่งมั่นในการดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือกลุ่มหรือองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อผลักดันก้าวสู่วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ จึงเป็นแรงจูงใจผลักดันให้สู่ความสำเร็จ

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ปัจจัยองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการ

ควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการ อารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ (Goleman, 1998a) และเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างสรรค์การทำงานและการดำรงอยู่ (Mayer, Salovey, & Caruso, 2000) ด้วยการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เป็นการนำเอาปัจจัยกลยุทธ์ สิ่งสอดแทรก และเทคนิควิธีการมาประยุกต์ มีปัจจัยองค์ประกอบโครงสร้างความฉลาดทางอารมณ์ ผู้วิจัยได้นำมาประมวลตามตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางอารมณ์

พฤติกรรม การเรียนรู้	กลยุทธ์และองค์ประกอบ	เทคนิคและวิธีการ
ความฉลาด ทางอารมณ์	<p>1. ทักษะทางสังคม (social skill) กลยุทธ์ทำให้การมองโลกในแง่ดีในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ อย่างมีมีทักษะ ในลักษณะความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหรือการประสานงานเพื่อทำงานร่วมหรือความร่วมมือหรือการทำงานเป็นทีม</p> <p>การให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดมีความทักษะทางสังคม</p>	<p>การมองโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change catalyst leadership) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) การทำงานเป็นทีม (team capabilities)</p>
	<p>2. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy) กลยุทธ์ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใดเพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งหรือในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์</p> <p>การให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น</p>	<p>ความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) ความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills)</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

พฤติกรรม การเรียนรู้	กลยุทธ์และองค์ประกอบ	เทคนิคและวิธีการ
ความฉลาด ทางอารมณ์	3. แรงจูงใจ (motivation) กลยุทธ์ทำให้มีความมุ่งมั่นในการ ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ การแนะแนวให้เกิดแรงจูงใจใน ความรู้สึกและอารมณ์แรงจูงใจ	การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) ความมุ่งมั่น (commitment)

จากการทบทวนวรรณกรรม ชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์มีปัจจัยองค์ประกอบ
โครงสร้างตามกลยุทธ์และเทคนิคการดำเนินการประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง การคุมอารมณ์
ตนเอง ทักษะทางสังคม การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และ แรงจูงใจทางอารมณ์

พฤติกรรมการเรียนรู้

พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมการเรียนรู้ ทางกริยา
อาการ และการปฏิบัติตนด้านการเรียน การตั้งใจ ความสนใจในการเรียน เป็นแสดงออกถึงพฤติกรรม
การเรียนรู้ที่มีคุณภาพการศึกษา อันประกอบด้วย (Bloom, 1976) ทักษะคติในการเรียน (attitude)
แรงจูงใจในการเรียน (learning motivation) ความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety) การมีสมาธิต่อ
การเรียนรู้ (concentration) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (information Processing)
และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญ (selecting main ideas) เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อพฤติกรรม
การเรียนรู้ของนักศึกษา

1. ทักษะคติในการเรียน

ทักษะคติเป็นความรู้สึก ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือ
สิ่งแวดล้อม ความรู้สึก และความคิดดังกล่าวเป็นไปได้ในทางชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
อันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ทั้งในการสนับสนุนและต่อต้าน
ทักษะคติ การที่เราจะทราบทักษะคติของบุคคลหนึ่งได้ก็ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก
(อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาจันทร์, 2554) ซึ่งเห็นได้จากที่มีทักษะคติเห็นคุณค่าในการเรียน
เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต การมีทักษะคติไม่ชอบอาจารย์ผู้สอน

2. แรงจูงใจในการเรียน

แรงจูงใจในการเรียนเป็นตัวเร่ร่ำที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการจูงใจอันเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ การกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมสูง ซึ่งแรงจูงใจอยู่ภายใต้การควบคุม การรับรู้ การคาดการณ์ล่วงหน้า ถ้าคาดว่าจะได้ประโยชน์จะมีแรงจูงใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นสูง (ฉินตชาธร ภาโนมัย, 2554) ซึ่งนักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อความสำเร็จในชีวิตในหน้าที่กานงานในอนาคต จะเกิดการกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเรียนสูง

3. ความวิตกกังวลในการเรียน

ความวิตกกังวลในการเรียนเป็นความวิตกในวิชาที่เรียนยอมส่งผลต่อพฤติกรรมที่เรียนเกิดความไม่มั่นใจต่อผลการเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จ หรือวิชาที่เรียนยากไม่เข้าใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่มุ่งการท่องจำหนังสือจากการเรียนเฉพาะช่วงเวลาสอบ ซึ่งวิชานั้น ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนมีความวิตกกังวล (อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาจันทร์, 2554)

4. การมีสมาธิต่อการเรียน

การมีสมาธิต่อการเรียนเป็นความตั้งใจเรียนก่อให้เกิดสมาธิในเรียน การขาดสมาธิการเรียนต่อก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนที่เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้ การเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่ออยู่กับการเรียน ความพร้อมที่จะเรียน และสนใจในวิชานั้น (ประธาน วัฒนาวณิชย์, 2537)

5. กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน

กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนเป็นการรวบรวมข้อมูลในการเรียนเป็นเรื่องที่นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้และใช้เหตุผลโดยการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียนเป็นภาษาตนเอง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดมาประมวลเข้ากัน อย่างมีเหตุผล และหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับประสบการณ์เดิม เป็นพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (Weinstein & Palmer, 2002)

6. การเลือกเนื้อหาสำคัญการเรียน

การเลือกเนื้อหาสำคัญการเรียนเป็นการเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหาที่สำคัญเป็นทางก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนสามารถแยกแยะข้อที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนเฉพาะตัวของนักศึกษาแต่ละคนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (Bradshaw, 1975) ผู้วิจัยได้มาจำลองตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ความฉลาดทางจิตวิทยา	กลยุทธ์และเทคนิคองค์ประกอบ
พฤติกรรมการเรียน	ทัศนคติในการเรียน (attitude) แรงจูงใจในการเรียน (motivation) ความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety) การมีสมาธิต่อการเรียน (concentration) กระบวนการ รวบรวมข้อมูลในการเรียน (information processing) และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญ (selecting main ideas)

จากการทบทวนวรรณกรรมพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามีผลและมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการศึกษาจากความสำเร็จในการเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530) ซึ่งเป็นตัวแปรที่บ่งชี้คุณภาพการเรียนของนักศึกษา (Bloom 1976) อีกทั้งมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ (Templeton, 2000; Green & Noble, 2010)

ตามตารางจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ อันประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ การสร้างความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก และความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง การคุมอารมณ์ตนเอง ทักษะทางสังคม การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และ แรงจูงใจ ส่วนพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย ทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน และการเลือกเนื้อหาที่สำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย
4. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้ดำเนินการเกี่ยวกับประชากรเป้าหมายและการออกแบบสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. การกำหนดประชากร

กลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้เป็นการกึ่งทดลอง ผลการวิจัยจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดกลุ่มตัวอย่าง แต่ผลการวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับ การทดลองในการทดสอบก่อนและทดสอบหลังของกลุ่มทดลองตามกลยุทธ์ และเทคนิคของโปรแกรมการทดลอง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (Neuman, 2007) การกำหนดประชากรเป้าหมายในลักษณะดังกล่าวนี้ ปรากฏตามกลุ่มประชากรเป้าหมายตามผลงานวิจัยของกรีนและโนเบล (Green & Noble, 2010) ที่ทำการศึกษาวิจัย ในเรื่อง การส่งเสริมความฉลาดทางจิตวิญญาณ: การพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ใช้แบบเจาะจงจากประชากรเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2 ที่ร่วมการทดลองโดยสมัครใจ ประกอบด้วยนักศึกษาสาขาพลศึกษา สาขาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย และสาขาจิตวิทยา จากข้อมูลของสำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในปี พ.ศ.2557 ในเบื้องต้นผู้วิจัยให้ตอบแบบสอบถามการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยใช้มาตรวัด ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจาก CAGE questionnaire เป็นผลงานการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ (Lairson, et al, 2012) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ได้ลักษณะของสมาชิกกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นหน่วยวิเคราะห์เฉพาะของนักศึกษาที่มีลักษณะเหมือนกัน (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก 1) ต่อจากนั้นได้ดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (Neuman, 2007) แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน รวมจำนวน 40 คนมาเป็นหน่วยวิเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลจากการทดลอง นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ทั้งนี้ วิธีการสุ่มกระจายทำให้กลุ่มประชากรเป้าหมายมีความ

เหมือนกันหรือไม่แตกต่างกันตั้งแต่แรก ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมากแทบทุกประการ (Neuman, 2007)

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองซึ่งการออกแบบการวิจัยเพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์และจากการทบทวนวรรณกรรมเป็นการประมวลผลการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูลสนเทศทางเอกสารจากผลงานของนักวิชาการและนักจิตวิทยาหลายท่าน (Goleman, 1995, 1998a, 1998b; King, & DeCicco, 2009; Zohar, & Marshall, 2000, 2004) ในเชิงบูรณาการเจาะลึก เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ เพื่อทำการทดสอบก่อน (pre-test) และทดสอบหลัง (post-test) ในการศึกษาเปรียบเทียบผลแตกต่างความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนทดลองและหลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อีกทั้งเป็นการศึกษาถึงปัจจัยความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรตาม ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ มากน้อยเพียงใด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) ตามประเด็นสมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บตัวอย่างเบื้องต้นคุณลักษณะพื้นฐานเบื้องต้นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี จำนวน 40 คน เป็นเพศชายร้อยละ 62.5 และหญิงร้อยละ 37.5 อายุตั้งแต่ 19 ปี อายุมากที่สุด 22 ปี มีเกรดเฉลี่ย (GPA) น้อยที่สุด 1.9 มากที่สุด 1.98 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเพียงร้อยละ 12.5 และอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ มากที่สุด บิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอาชีพอิสระอื่น ๆ ร้อยละ 75 และมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ 82.5 ทั้งนี้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพียงร้อยละ 17.5 และผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดูนักศึกษาส่วนใหญ่ได้แก่บิดามารดาร้อยละ 82.5 มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ย 189,250 บาทต่อปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 2 คน และมีเพื่อนสนิทโดยเฉลี่ย 5 คน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ระดับชั้นปริญญาตรี

คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา	N=40	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	25	62.5
หญิง	15	37.5
ภูมิลำเนาของนักศึกษา		
กรุงเทพมหานคร	5	12.5
นนทบุรี	-	-
สมุทรปราการ	-	-
ปทุมธานี	-	-
จังหวัดอื่น ๆ	35	87.5
อาชีพบิดามารดาของนักศึกษา		
ข้าราชการ	2	5.0
รัฐวิสาหกิจ	1	2.5
บริษัทเอกชน	1	2.5
ค้าขาย	6	15.0
อาชีพอิสระอื่น ๆ	30	75.0
การศึกษาของบิดามารดา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	33	82.5
ปริญญาตรี	7	17.5
ปริญญาโท	-	--
ปริญญาเอก	-	-
อื่น ๆ	-	-
การให้การอุปการะเลี้ยงดู		
บิดามารดาหรือบิดาหรือมารดา	33	82.5
ปู่ย่าตายาย	1	2.5
ลุงป้าน้าอา	2	5.0
ญาติพี่น้อง และอื่น ๆ	4	10.0

ส่วนคุณลักษณะพื้นฐานเบื้องต้นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี จำนวน 40 คน เป็นเพศชายร้อยละ 62.5 และหญิงร้อยละ 37.5 อายุตั้งแต่ 19 ปี อายุมากที่สุด 22 ปี มีเกรดเฉลี่ย (GPA) น้อยที่สุด 1.9 มากที่สุด 1.98 มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเพียงร้อยละ 12.5 และอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ มากที่สุด บิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

อาชีพอิสระอื่น ๆ ร้อยละ 75 และมีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ 82.5 ทั้งนี้มีการศึกษาในระดับระดับปริญญาตรีเพียงร้อยละ 17.5 และผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดูนักศึกษาส่วนใหญ่ได้แก่บิดามารดาร้อยละ 82.5 มีรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ย 189,250 บาทต่อปี ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 2 คน และมีเพื่อนสนิทโดยเฉลี่ย 5 คน (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา

คุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา (40คน)	\bar{x}	S.D.	Min.	Max
อายุ	20.10	.81	19	22
เกรด (GPA)	1.884	0.589	1.80	1.98
รายได้รวมต่อปีของครอบครัว	189250	79980.36	90000	620000
สมาชิกในครอบครัว	2.1	911	1	4
เพื่อนสนิท	5.99	3.09	1	10

ส่วนการคัดเลือกและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เป็นการคัดเลือกจากนักศึกษาที่มีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ต่ำกว่า 2 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา โดยใช้มาตรวัด ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจาก CAGE questionnaire เพื่อให้ได้ลักษณะของสมาชิกกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นหน่วยวิเคราะห์เฉพาะของนักศึกษาที่มีลักษณะเหมือนกัน และวิธีการสุ่มกระจายทำให้กลุ่มประชากรเป้าหมายมีความเหมือนกันหรือไม่แตกต่างกันตั้งแต่แรก ซึ่งทำให้กลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมากแทบทุกประการ (Neuman, 2007) ซึ่งผู้วิจัยได้ทดสอบพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาในเบื้องต้นก่อนทำการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามตารางที่ 3.3

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าก่อนการทดลอง ตัวแปรพฤติกรรมกรเรียน (BEH) ได้แก่ ทศนคติในการเรียน (ATT) ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 9.1 และกลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 9.8 ทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกัน (Sig=.212)

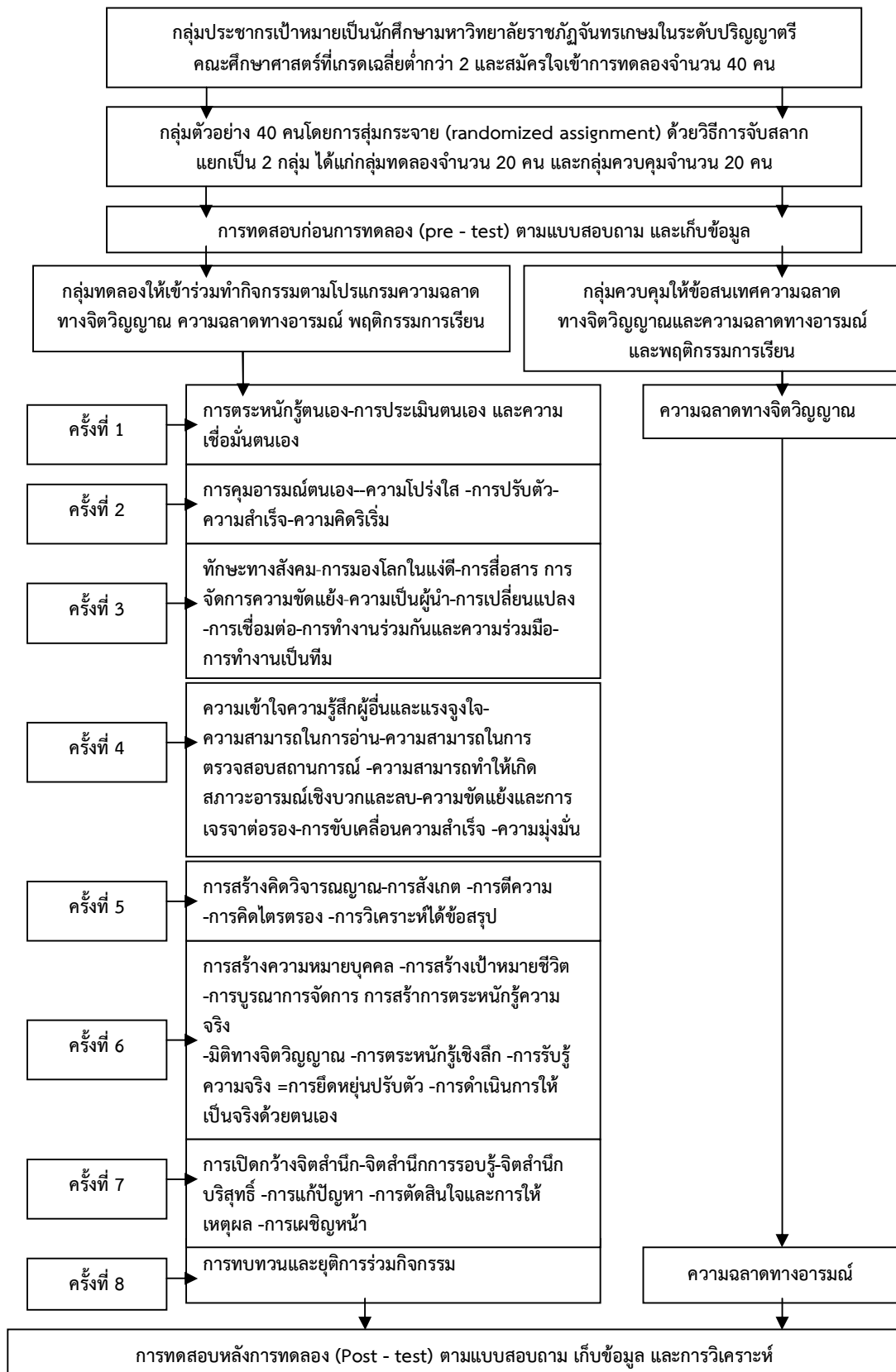
ส่วนแรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่ากระบวนการสุ่มกระจาย ทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันก่อนเริ่มการทดลอง

ตารางที่ 3.3 สถิติทดสอบตัวแปรก่อนทำการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมกรรมการเรียน ของนักศึกษา (BEH)	กลุ่มทดลอง (N=20)		กลุ่มควบคุม (N=20)		F	(Sig)
ทัศนคติในการเรียน (ATT)	9.8	1.641	9.1	1.598	1.610	.212
แรงจูงใจในการเรียน (MOL)	8.6	2.479	9.0	1.700	.448	.507
ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX)	9.7	2.079	9.3	1.565	.362	.551
การมีสมาธิต่อการเรียน (CON)	9.2	2.353	9.3	1.598	.056	.815
กระบวนการรวบรวมข้อมูลใน การเรียน (INP)	9.1	1.386	8.8	1.361	.649	.425
การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)	9.3	1.625	10.0	1.256	2.322	.136

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยในกลุ่มทดลองให้ร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาส่วนในกลุ่มควบคุมให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา โดยทำการวัดก่อนทดลอง (pre-test) และหลังการทดลอง (post-test) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลจากการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Neuman, 2007) ตามแบบอย่างผลงานการศึกษาวิจัยของนักวิชาการท่านอื่นๆ (Marti, et al., 2004)

กลุ่มทดลองดำเนินการให้ร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 8 ครั้ง ส่วนในกลุ่มควบคุมให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา จำนวน 8 ครั้ง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และดำเนินการตามขั้นตอนกึ่งทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (ตามภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัยกึ่งทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (รายละเอียดปรากฏตามแบบสอบถามภาคผนวก ข)

1. คำนียามเชิงปฏิบัติการและการสร้างมาตรวัด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมค่านียามเชิงปฏิบัติการตามผลงานการวิจัยทางวิชาการตามมาตรวัด The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-24) (King, & DeCicco, 2009) มาตรวัด The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) 1998 (Schutte, et al., 1998) และมาตรวัด The Study Strategies Inventory (LASSI) 1995 (Weinstein and Palmer, 1995) นำ มาประยุกต์ใช้สร้างค่านียามเชิงปฏิบัติการและการสร้างมาตรวัดในการวิจัยความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา

การสร้างมาตรวัดผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับความถูกต้องของมาตรวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมตามผลงานทางวิชาการของนักวิชาการที่ทำการศึกษาโดยใช้ตัวแปรตัวเดียวกันในเรื่องเดียวกัน ซึ่งเป็นมาตรวัดเชิงจิตวิสัย (subjective measures) เพื่อให้ได้ข้อมูลช่วงหรือข้อมูลเชิงปริมาณหรือเป็นข้อมูลเชิงอันดับหรือข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนการสร้างมาตรวัดเชิงวัตถุวิสัย (objective measures) ได้สร้างมาตรวัดพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาที่เกิดจริงจากแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ทั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านคือ ดร.วุฒิชัย จิตตานุ ผศ.ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ และ ผศ.ดร.โพธิพันธ์ พาณิช

ส่วนการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ผู้วิจัยได้ใช้การทดสอบความสอดคล้องภายในของมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา ซึ่งได้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ดังค่านียามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัดดังนี้

1.1 การสร้างค่านียามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ

จากการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยทางวิชาการ (King, & DeCicco, 2009) และมาตรวัด The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-24) เป็นการสร้างมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงที่มีความถูกต้องของการวัด ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้สร้างค่านียามเชิงปฏิบัติการและสร้างมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) มีตัวแปรประกอบด้วย การคิดวิจาร์ณญาณ (critical existential thinking [CET]) การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production [PMP]) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness [TRA]) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion [CSE]) มีคำถาม 24 ข้อ (รายละเอียดตามแบบสอบถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 2) นำมาสร้างค่านียามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ดังนี้

1.1.1 การคิดวิจารณ์ญาณ: เป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริงของ ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมิน แยกแยะถึงธรรมชาติของชีวิต เป็น การใช้สมาธิ หรือวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ การประเมินข้อมูลที่รวบรวมจากหรือ เกิดขึ้นจากการ สังเกต ประสบการณ์ การสะท้อนเหตุผล หรือการเชื่อมต่อสื่อสาร นำไปสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือมากขึ้น จากความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Scriven & Paul, 1992) การคิดวิจารณ์ญาณสามารถนำไปใช้ใน ปัญหาการดำรงชีวิต หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเสมือนหนึ่ง เป็นการหาคำตอบเพื่อทำ ความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือในเหตุการณ์นั้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรม (Noble, 2000) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัด การคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking [CET]) 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่จริงทั้งหมด 2=เป็นจริงอยู่บ้าง 3=ค่อนข้างจริง 4=เป็นจริงมาก 5=เป็นจริงที่สุด

1.1.2 การสร้างความหมายบุคคล: เป็นวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายหลักและ การดำรงชีวิตในทุกประสบการณ์ทั้งทางกายและจิตใจ เป็นการกำหนดเป้าหมายจากประสบการณ์ใน ชีวิตประจำวัน (King, Speck, & Thomas, 2001; Koenig et al., 2000; Sinnott, 2002) ไปสู่ เป้าหมายแห่งชีวิตโดยการสร้างมโนภาพทางตามความหมายของวัตถุประสงค์ในอนาคตข้างหน้าที่จะ เกิดจริงตามแรงขับเคลื่อนของความฉลาดทางจิตวิญญาณ และการสร้างความหมายบุคคลเป็นทางให้ เกิดเอกลักษณ์ในชีวิตบุคคลและสิ่งรอบข้าง เพื่อจะหาความเป้าหมายและความหมายในประสบการณ์ ชีวิตทั้งหมด ซึ่งการสร้างสร้างความหมายบุคคลเป็นเป้าหมายแห่งชีวิต มีความรู้สึกนึกคิดเสนอแนะ สั่งการ และเหตุผลของความมุ่งหมายในการดำรงอยู่ของชีวิต และเป็นพื้นฐานหลักของหน่วยบูรณาการ ความคิดในการดำรงชีวิต (Meddin 1998) ซึ่งเป็นกระบวนการของระบบประสาทของสมอง (Zohar, Marshall, 2000) จึงเป็นความสามารถในสร้างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ทั้งทางมโนจิตและ ประสบการณ์ทางกายภาพของสรรพสิ่งรอบข้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็น คำถามและมาตรวัดการสร้างสร้างความหมายบุคคล (personal meaning production [PMP]) 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่จริงทั้งหมด 2=เป็นจริงอยู่บ้าง 3=ค่อนข้างจริง 4=เป็นจริงมาก 5=เป็นจริงที่สุด

1.1.3 การตระหนักรู้ความจริง: เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจภายในมิติ จิตวิญญาณแห่งชีวิต (spiritual dimension of life) ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (James, 2002) แม้ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่มีอยู่จริง หรือขัดแย้งตามปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การตระหนักรู้ความจริงสามารถแยกแยะและบูรณาการได้ในความรู้สึกที่เป็นจริง โดยไม่ยึดติดอยู่กับ ตนเองไม่ว่าการนั้นจะเกิดจริงหรือไม่จริง หรือมีการเปลี่ยนแปลงไป การตระหนักรู้ความจริงเป็น ทางก่อให้เกิดการรับรู้อันพื้นฐานสำคัญภายในศูนย์กลางความฉลาดทางจิตวิญญาณ ที่เรียกว่า ตัวตนเอง (Csikszentmihalyi, 1993) จึงเป็นความสามารถในการรับรู้เกินกว่าจิตสำนึกอันเป็น ศูนย์กลางทางความคิดของตนเองที่เป็นการตระหนักรู้เชิงลึกในความจริงแห่งชีวิตหรือตาม ปรากฏการณ์จริงอื่น (Hamel et al. 2003) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถาม และมาตรวัดการตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness [TRA]) 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่จริงทั้งหมด 2=เป็นจริงอยู่บ้าง 3=ค่อนข้างจริง 4=เป็นจริงมาก 5=เป็นจริงที่สุด

1.1.4 การเปิดกว้างจิตสำนึก: การมีสติในจิตสำนึก ที่เป็นจิตบริสุทธิ์ จิตที่เป็น สาธารณะที่เป็นคุณพิณิจของตัวเองเป็นการเปิดกว้างจิตสำนึกเข้าสู่ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Tart, 1975) เป็นการแสดงความรู้สึกภายในสู่ภายนอกด้วยการควบคุมของตนเองเพื่อรองรับ การเปลี่ยนจากประสบการณ์ตนเองได้อย่างถูกต้อง การเปิดกว้างจิตสำนึกเป็นเรื่องการควบคุมจิต ตนเอง เพื่อการรับรู้สถานการณ์ปรับเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในกาลข้างหน้าในสิ่งที่ดีกว่า (Maslow, 1971) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion [CSE]) 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่จริงทั้งหมด 2=เป็นจริงอยู่บ้าง 3=ค่อนข้างจริง 4=เป็นจริงมาก 5=เป็นจริงที่สุด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือมาตรวัดเบื้องต้นในความฉลาดทางจิตวิญญาณจากนักศึกษา โดยให้ตอบแบบสอบถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ และแปลงข้อมูลทางสถิติเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (compute) ตามตารางที่ 3.4 ดังนี้

ตารางที่ 3.4 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ

มาตรวัดตัวแปร (N=40)	รายการ คำถาม	\bar{x}	S.D.	Min.	Max.
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI)					
1. การคิดวิจารณ์ญาณ (CET)	6 ข้อ	12.9	1.532	9.00	16.00
2. การเข้าใจความหมายบุคคล (PMP)	6 ข้อ	15.3	1.847	11.00	19.00
3. การตระหนักรู้ความจริง (TRA)	6 ข้อ	14.6	2.599	11.00	20.00
4. การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE)	6 ข้อ	14.2	1.937	11.00	18.00

จากสถิติพรรณนาเบื้องต้นแสดงให้เห็นสภาพทั่วไปว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษา ในการคิดวิจารณ์ญาณมีค่าเฉลี่ย 12.9 การเข้าใจความหมายบุคคลมีค่าเฉลี่ย 15.3 การตระหนักรู้ ความจริงมีค่าเฉลี่ย 14.6 การเปิดกว้างจิตสำนึกมีค่าเฉลี่ย 14.2 ซึ่งให้ห้เห็นว่ามีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นเบื้องต้นได้ว่าตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณไม่แตกต่างกันมาก และมีค่าเบี่ยงเบน (SD) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทางเดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

1.2 การสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัดความฉลาดทางอารมณ์

จากการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยทางวิชาการ (Goleman, 1995, 1998a, 1998b) และมาตรวัด The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) 1998 ผู้วิจัยได้ นำมาประยุกต์ใช้สร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างมาตรวัดความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence [EQI]) มีตัวแปรประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness [SFA]) การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation [SFR]) ทักษะทางสังคม (social skill [SOS]) การเข้าใจ ความรู้สึกผู้อื่น (empathy [EMP]) และแรงจูงใจ (motivation [MOT]) มีคำถาม 30 ข้อ

(รายละเอียดตามแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 3) นำมาสร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ดังนี้

1.2.1 การตระหนักรู้ตนเอง: เป็นความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง จุดอ่อน จุดแข็ง ค่านิยม และตระหนักถึงผลกระทบต่อคนอื่นในขณะที่ใช้ความรู้สึกอารมณ์ตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของตนตามความเป็นจริง และตระหนักในคุณค่าและภาคภูมิใจในความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง การตระหนักรู้ตนเอง เป็นการตระรู้อถึงความรู้สึกที่เกิดสถานการณ์ขึ้น และตรวจสอบความรู้สึก เพื่อดำเนินการอย่างไรในการในชีวิต (Goleman, 1995) มีกลยุทธ์และเทคนิคได้แก่การตระหนักรู้เอง (self-awareness) การประเมินตนเอง (self-assessment) และความเชื่อมั่นตนเอง (self-confidence) เป็นกลยุทธ์สำคัญ (Goleman, 2001) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดการตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness [SFA]) จำนวน 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2=เห็นด้วยอยู่บ้าง 3=ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย 4=เห็นด้วย 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2.2 การคุมอารมณ์ตนเอง: เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง หรือการปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่สับสนรุนแรง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในเหตุการณ์ ดึงเครียดและรุนแรงได้ โดยการควบคุมอารมณ์ตนเองจากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข (Chermiss & Goleman, 2001) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ด้วยการควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) ความโปร่งใส (transparency) การปรับตัว (adaptability) ความสำเร็จ (achievement) ความคิดริเริ่ม (initiative) การมองโลกในแง่ดี (optimism) เป็นกลยุทธ์และเทคนิคของการคุมอารมณ์ตนเอง (Goleman, 2001) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดการคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation [SFR]) จำนวน 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2=เห็นด้วยอยู่บ้าง 3=ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย 4=เห็นด้วย 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2.3 ทักษะทางสังคม: เป็นความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ การมีทักษะในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความสามารถที่รู้ถึงการรับผิดชอบต่อสังคมในแง่ดี และรู้จักจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความเมตตาและเข้าใจสถานการณ์นั้น ทำให้ร่วมทำงานกับผู้อื่น เพื่อความสำเร็จในชีวิต (Goleman, 1995) อันประกอบด้วยกลยุทธ์และเทคนิคได้แก่ อิทธิพล (influence) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) การเจรจาต่อรอง การประนีประนอม ความเป็นผู้นำ (leadership) การเปลี่ยนแปลง (change catalyst) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดทักษะทางสังคม (social skill [SOS]) จำนวน 6 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2=เห็นด้วยอยู่บ้าง 3=ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย 4=เห็นด้วย 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2.4 การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น: ความสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุ

ความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ เป็นการรู้และเข้าใจความต้องการของผู้อื่น และปรับตัวเข้าความรู้สึกนั้น ในการดำเนินการเพื่อความกิจกรรมการทำงาน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตนในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปโดยตลอด จึงเป็นตัวเชื่อมต่อกันภายในไปสู่ภายนอกในการดำเนินการทุกอย่าง (Cote & Miners, 2006) โดยกลยุทธ์และเทคนิคได้แก่ ความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) และความสามารถในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างคำถามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy [EMP]) จำนวน 6 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2=เห็นด้วยอยู่บ้าง 3=ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย 4=เห็นด้วย 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2.5 แรงจูงใจ: เป็นแรงผลักดันจูงใจให้เกิดประโยชน์ และความสำเร็จในการนั้น เป็นการสร้างแรงจูงใจตนเองให้ยึดมั่นในเป้าหมายเพื่อประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้จากภายในมาสู่ภายนอกด้วยการกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งชีวิต (Goleman, 1998a, 1998b) มีกลยุทธ์และเทคนิคประกอบด้วย การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) และความมุ่งมั่น (commitment) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างคำถามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและสร้างมาตรวัดแรงจูงใจ (motivation [MOT]) จำนวน 6 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2=เห็นด้วยอยู่บ้าง 3=ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย 4=เห็นด้วย 5=เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือมาตรวัดเบื้องต้นในความฉลาดทางอารมณ์จากนักศึกษาโดยให้ตอบแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์และแปลงข้อมูลทางสถิติเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (compute) ตามตารางที่ 3.5 ดังนี้

ตารางที่ 3.5 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์

มาตรวัดตัวแปร (N=40)	รายการคำถาม	\bar{x}	S.D.	Min.	Max.
ความฉลาดทางอารมณ์ (EQI)					
1. การตระหนักรู้ตนเอง (SFA)	6 ข้อ	16.1	2.486	10.00	21.00
2. การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR)	6 ข้อ	14.4	2.351	10.00	19.00
3. ทักษะทางสังคม (SOS)	6 ข้อ	13.7	2.425	9.00	18.00
4. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP)	6 ข้อ	13.4	2.204	9.00	18.00
5. แรงจูงใจ (MOT)	6 ข้อ	13.8	2.451	9.00	21.00

จากสถิติพรรณนาเบื้องต้นแสดงให้เห็นสภาพทั่วไปว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในการตระหนักรู้ตนเอง มีค่าเฉลี่ย 16.1 การควบคุมอารมณ์ตนเอง มีค่าเฉลี่ย 14.4 ทักษะทางสังคม มีค่าเฉลี่ย 13.7 การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 13.4 และแรงจูงใจสังคม มีค่าเฉลี่ย 13.8

ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์มีความใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากในระดับการเรียนรู้ของ นักศึกษามาก และมีค่าเบี่ยงเบน (SD) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทาง เดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

1.3 การสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการและมาตรวัดพฤติกรรมกรรมการเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยทางวิชาการ (Bloom, 1976, Bradshaw, 1975, Weinstein & Palmer, 2002) และมาตรวัด Learning and Study Strategies Inventory (LASSI) ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้สร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างมาตรวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนของ นักศึกษา (learning behavior [BEH]) ประกอบด้วย ทักษะคติในการเรียน (attitude [ATT]) แรงจูงใจ ในการเรียน (motivation [MOL]) ความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety [ANX]) การมีสมาธิต่อการ เรียน (concentration [CON]) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (information Processing [INP]) ความเลือกเนื้อหาสำคัญ (selecting Main Ideas [SMI]) คำถาม 24 ข้อ (รายละเอียดตาม แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษา ภาคผนวก 2 ส่วนที่ 4) นำมาสร้างค่านิยาม เชิงปฏิบัติการและมาตรวัด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) ดังนี้

1.3.1 ทักษะคติในการเรียน: เป็นความรู้สึกรู้สึก ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผล มาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ความรู้สึก และความคิดดังกล่าวเป็นไปได้ในทางชอบหรือไม่ ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ทั้งใน การสนับสนุนและต่อต้าน การที่เราจะทราบทัศนคติของบุคคลหนึ่งได้ก็ต้องใช้วิธีแปลความหมายของ การแสดงออก (อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาจันทร์, 2554) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิง ปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดทัศนคติในการเรียน (attitude [ATT]) จำนวน 4 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

1.3.2 แรงจูงใจในการเรียน: เป็นตัวเร่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการจูงใจอันเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ การกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดง พฤติกรรมสูง ซึ่งแรงจูงใจอยู่ภายใต้การควบคุม การรับรู้ การคาดการณ์ล่วงหน้า ถ้าคาดว่าจะได้ ประโยชน์จะมีแรงจูงใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นสูง (ณิตชาธร ภาโนมัย, 2554) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมา สร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดแรงจูงใจในการเรียน (motivation [MOL]) จำนวน 4 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

1.3.3 ความวิตกกังวลในการเรียน: เป็นความวิตกในวิชาที่เรียน ย่อมส่งผลต่อ พฤติกรรมที่เรียนเกิดความไม่มั่นใจต่อผลการเรียนว่า จะไม่ประสบความสำเร็จ หรือวิชาที่เรียนยากไม่ เข้าใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมเรียน ที่มุ่งท่องจำจากหนังสือเฉพาะช่วงเวลาสอบ ซึ่งวิชานั้นๆ ทำให้เกิด พฤติกรรมการเรียนที่มีความวิตกกังวล (อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาจันทร์, 2554) ซึ่งผู้วิจัยได้ นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety [ANX]) จำนวน 4 ข้อ โดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

1.3.4 การมีสมาธิต่อการเรียน: เป็นความตั้งใจในการเรียนก่อให้เกิดสมาธิในเรียน การขาดสมาธิในการเรียนก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในพฤติกรรมกรรมการเรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้ การเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัย ความตั้งใจจดจ่ออยู่กับการเรียน ความพร้อมที่จะเรียน และสนใจในวิชานั้นๆ (ประธาน วัฒนวาณิชย์,

2537) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดการมีสมาธิต่อการเรียน (concentration [CON]) จำนวน 4 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

1.3.5 กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน: เป็นเรื่องที่นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้และใช้เหตุผลโดยการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียนเป็นภาษาตนเอง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดมาประมวลเข้ากัน อย่างมีเหตุผล และหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับประสบการณ์เดิม เป็นพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา (Weinstein & Palmer, 2002) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัดกระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (information Processing [INP]) จำนวน 4 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

1.3.6 ความเลือกเนื้อหาสำคัญ: เป็นการเลือกใจความสำคัญ และการจดจำเนื้อหาที่สำคัญเป็นการก่อให้เกิดพฤติกรรมกรเรียนสามารถแยกแยะข้อที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมกรเรียนเฉพาะตัวของนักศึกษาแต่ละคนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา (Bradshaw, 1975) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการเป็นคำถามและมาตรวัด กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน ความเลือกเนื้อหาสำคัญ (selecting Main Ideas [SMI]) จำนวน 4 ข้อโดยให้รหัส 1=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือมาตรวัดเบื้องต้นในพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาโดยให้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาโดยให้รหัส 0=ไม่ทั้งสิ้น 2=เล็กน้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากอย่างยิ่ง และแปลงข้อมูลทางสถิติเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (compute) ตามตารางที่ 3.6 ดังนี้

ตารางที่ 3.6 สถิติพรรณนามาตรวัดตัวแปรพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา

มาตรวัดตัวแปร (N=40)	รายการ คำถาม	\bar{x}	S.D.	Min.	Max.
พฤติกรรมกรเรียน (BEH)					
1. ทศนคติในการเรียน (ATT)	4 ข้อ	9.4	1.632	6.00	14.00
2. แรงจูงใจในการเรียน (MOL)	4 ข้อ	8.8	2.110	6.00	16.00
3. ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX)	4 ข้อ	9.5	1.825	6.00	16.00
4. การมีสมาธิต่อการเรียน (CON)	4 ข้อ	9.2	2.015	2.015	13.00
5. กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP)	4 ข้อ	8.9	1.367	6.00	12.00
6. การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)	4 ข้อ	12.0	1.814	7.00	14.00

จากสถิติพรรณนาเบื้องต้นแสดงให้เห็นสภาพทั่วไปว่า พฤติกรรมกรเรียนในทัศนคติในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 9.4 แรงจูงใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 8.8 ความวิตกกังวลในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 9.5 การมีสมาธิต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ย 9.2 กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน มีค่าเฉลี่ย 8.9 และความเลือกเนื้อหาสำคัญมีค่าเฉลี่ย 12.0 ซึ่งให้เห็นว่า ตัวแปรพฤติกรรมกรเรียนมีความใกล้เคียงกันไม่แตกต่างกันมากในระดับกรเรียนของนักศึกษามาก และมีค่าเบี่ยงเบน (S.D.) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทางเดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

2. การทดสอบความถูกต้องในเนื้อหาและความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

การสร้างมาตรวัดผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับความถูกต้องของมาตรวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ของมาตรวัด ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมตามผลงานทางวิชาการของนักวิชาการที่ทำการกรศึกษาโดยใช้ตัวแปรตัวเดียวกันในเรื่องเดียวกันมาใช้เป็นมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ (The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory [SISRI-24]) ความฉลาดทางอารมณ์ (The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test [SSEIT]) และพฤติกรรมกรเรียน (Learning and Study Strategies Inventory [LASSI]) และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการกระจายข้อมูลว่าปกติหรือไม่ด้วยค่าสถิติพรรณนาว่าการกระจายค่าของตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีการกระจายปกติหรือไม่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) โดยได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาและความเชื่อถือได้ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.วุฒิชัย จิตตานุ ผศ.ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ และ ผศ.ดร.โพธิพันธ์ พานิช กล่าวคือ

2.1 การทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา

2.1.1 ความถูกต้องในเนื้อหาของความฉลาดทางจิตวิญญาณ: ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการกระจายข้อมูลด้วยค่าสถิติพรรณนาว่าการกระจายค่าของตัวแปร

แต่ละตัวนั้นมีการกระจายปกติตามตารางที่ 3.3 พบว่าเป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทางเดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

2.1.2 ความถูกต้องในเนื้อหาของความฉลาดทางอารมณ์: ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการกระจายข้อมูลด้วยค่าสถิติพรรณนาว่าการกระจายค่าของตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีการกระจายปกติตามตาราง 3.4 พบว่าเป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทางเดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

2.1.3 ความถูกต้องในเนื้อหาของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา: ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการกระจายข้อมูลด้วยค่าสถิติพรรณนาว่าการกระจายค่าของตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีการกระจายปกติตามตาราง 3.5 พบว่าเป็นข้อมูลมีการกระจายทั่วไปในทางเดียวกัน เป็นมาตรวัดนำไปใช้ในทางสถิติได้

2.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด ผู้วิจัยได้ใช้การทดสอบความสอดคล้องภายในของมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน เป็นสาระสำคัญด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาค-อัลฟา (cronbach's alpha coefficient) ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีถูกต้องและเชื่อถือได้นำไปวิเคราะห์ทางสถิติเป็นข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556)

2.2.1 การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความถูกต้องในเนื้อหาและความเชื่อถือได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-24) ของ คิงส์ และดิซิคโค (King, & DeCicco, 2009) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบในเนื้อหาของมาตรวัดในการคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking [CET]) การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production [PMP]) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness [TRA]) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion [CSE]) เป็นผลการศึกษาวิจัยในเนื้อหาที่มีความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของมาตรวัดของความฉลาดทางจิตวิญญาณ และการทบทวนวรรณกรรมทางเนื้อหาตามผลงานการศึกษาวินิจฉัยของนักวิชาการ (Scriven & Paul, 1992; King, Speck, & Thomas, 2001; Koenig et al., 2000; Sinnott, 2002) ได้ครอบคลุมองค์ประกอบในเนื้อหาความฉลาดทางจิตวิญญาณด้วย

ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดการสร้างมาตรวัดดังกล่าวมาประยุกต์สร้างมาตรวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ มีจำนวน 24 ข้อ และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาความเชื่อถือได้ของตัวแปรมีความเชื่อถือได้ในมาตรวัด ดังนี้

ตารางที่ 3.7 ค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ความเชื่อถือได้ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI)

รายการ	มาตรวัดตัวแปร (N=40)	Mean	S.D.	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
การคิดวิจารณ์ญาณ (CET)				
1.	CET1	1.7	.697	.884
2.	CET2	2.2	.697	.887
3.	CET3	1.9	.777	.882
4.	CET4	2.5	.679	.892
5.	CET5	2.3	.572	.892
6.	CET6	2.1	.843	.886
การเข้าใจความหมายบุคคล (PMP)				
1.	PMP1	3.4	1.106	.871
2.	PMP2	3.0	1.062	.881
3.	PMP3	3.2	1.154	.883
4.	PMP4	3.5	1.037	.874
5.	PMP5	3.2	1.159	.871
6.	PMP6	3.4	1.960	.875
การตระหนักรู้ความจริง (TRA)				
1.	TRA1	2.7	.905	.883
2.	TRA2	3.0	1.109	.873
3.	TRA3	2.8	.960	.878
4.	TRA4	3.0	1.311	.869
5.	TRA5	2.8	1.011	.875
6.	TRA6	3.5	1.210	.872
การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE)				
1.	CSE1	3.5	1.061	.875
2.	CSE2	3.3	1.114	.872
3.	CSE3	2.7	1.031	.880
4.	CSE4	3.0	1.012	.875
5.	CSE5	2.7	1.181	.871
6.	CSE6	3.0	1.073	.875
Reliability Coefficients= 24 items; Alpha= .8833				

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ คอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของตัวแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) ประกอบด้วยการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) การเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) การตระหนักรู้ความจริง (TRA) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.88 สูงกว่า 0.50 แสดงว่ามาตรวัดดังกล่าวมีความเชื่อถือได้อยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 3.7)

2.2.2 การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดความฉลาดทางอารมณ์

ความถูกต้องของมาตรวัดได้จากการทบทวนวรรณกรรม (Goleman, 1995, 1998a, 1998b) ที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence [EQI]) มีตัวแปรประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness [SFA]) การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation [SFR]) ทักษะทางสังคม (social skill [SOS]) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy [EMP]) และแรงจูงใจ (motivation [MOT]) และมาตรวัด The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) 1998 ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้สร้างคำนิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างมาตรวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ และได้ดำเนินการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ดังนี้

ตารางที่ 3.8 ค่าสัมประสิทธิ์คอนบาค-อัลฟา ความเชื่อถือได้ของตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence [EQI])

รายการ	มาตรวัดตัวแปร (N=40)	Mean	S.D.	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
การตระหนักรู้ตนเอง (SFA)				
1.	SFA1	2.6	.806	.570
2.	SFA2	2.7	.776	.593
3.	SFA3	2.9	.871	.596
4.	SFA4	2.8	.780	.588
5.	SFA5	2.5	.782	.605
6.	SFA6	2.5	.783	.589
การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR)				
1.	SFR1	2.6	.841	.589
2.	SFR2	2.3	.622	.620
3.	SFR3	2.3	.655	.595
4.	SFR4	2.3	.802	.614
5.	SFR5	2.4	.784	.595
6.	SFR6	2.3	.822	.606

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

รายการ	มาตรวัดตัวแปร (N=40)	Mean	S.D.	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
ทักษะทางสังคม (SOS)				
1.	SOS1	2.2	.543	.612
2.	SOS2	2.3	1.030	.611
3.	SOS3	2.0	.655	.599
4.	SOS4	2.2	.707	.597
5.	SOS5	2.3	.686	.582
6.	SOS6	2.5	1.062	.633
การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP)				
1.	EMP1	1.9	.985	.595
2.	EMP2	2.5	.876	.612
3.	EMP3	2.7	.776	.598
4.	EMP4	2.1	.722	.595
5.	EMP5	2.0	.659	.604
6.	EMP6	2.0	.733	.589
แรงจูงใจ (MOT)				
1.	MOT1	2.1	.853	.606
2.	MOT2	2.2	.846	.582
3.	MOT3	2.5	.876	.609
4.	MOT4	2.3	.882	.598
5.	MOT5	2.4	.871	.613
6.	MOT6	2.2	.808	.586
Reliability Coefficients=30 items; Alpha = .6085				

จากการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ คอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) มีตัวแปรประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (motivation MOT) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.608 สูงกว่า 0.50 แสดงว่ามาตรวัดดังกล่าวมีความเชื่อถือได้ (ตารางที่ 3.8)

2.2.3 การทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ จาก การทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยทางวิชาการ (Bloom, 1976, Bradshaw, 1975, Weinstein & Palmer, 2002) พบว่าพฤติกรรมกำรเรียนมีผลต่อระดับกำรเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยได้นำมา ประยุกต์ใช้สร้างค้ำนิยามเชิงปฏิบัติกำรและสร้างมาตรวัดพฤติกรรมกำรเรียนของนักเรียน (learning behavior [BEH]) ประกอบด้วย ทศนคติในกำรเรียน (attitude [ATT]) แรงจูงใจใน กำรเรียน (motivation [MOL]) ความวิตกกังวลในกำรเรียน (anxiety [ANX]) กำรมีสมาธิต่อ กำรเรียน (concentration [CON]) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในกำรเรียน (information Processing [INP]) ความเลือกเนือหำสำคัญ (selecting Main Ideas [SMI]) และมาตรวัด Learning and Study Strategies Inventory (LASSI) มีค้ำถำม 24 ข้อ นำมำสร้างค้ำนิยามเชิงปฏิบัติกำรและมาตรวัดด้วย วิธีกำรวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดด้วยกำรหำค้ำสัมพันธ์ คอนบาค-อัลฟำ ดังนี้

ตารางที่ 3.9 ค้ำสัมพันธ์คอนบาค-อัลฟำ ความเชื่อถือได้ของตัวแปรพฤติกรรมกำรเรียนของ นักเรียน (learning behavior [BEH])

รายการ	มาตรวัดตัวแปร (N=40)	Mean	S. D.	ค้ำสัมพันธ์อัลฟำ
ทศนคติในกำรเรียน (ATT)				
1.	ATT1	2.5	.751	.573
2.	ATT2	2.3	.740	.633
3.	ATT3	2.0	.749	.626
4.	ATT4	2.5	.714	.589
แรงจูงใจในกำรเรียน (MOL)				
1.	MOL1	2.2	.882	.589
2.	MOL2	2.0	.891	.571
3.	MOL3	1.9	.828	.643
4.	MOL4	2.6	.916	.604
ความวิตกกังวลในกำรเรียน (ANX)				
1.	ANX1	2.4	.905	.586
2.	ANX2	2.2	.839	.812
3.	ANX3	2.2	.834	.608
4.	ANX4	2.5	.904	.608
กำรมีสมาธิต่อกำรเรียน (CON)				
1.	CON1	2.4	.981	.563
2.	CON2	2.2	.973	.594
3.	CON3	2.3	.859	.646
4.	CON4	2.2	.707	.639

ตารางที่ 3.9 (ต่อ)

รายการ	มาตรวัดตัวแปร (N=40)	Mean	S. D.	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (INP)				
1.	INP1	2.1	.747	.649
2.	INP2	2.3	.867	.621
3.	INP3	2.2	.876	.611
4.	INP4	2.1	.735	.646
ความเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)				
1.	SMI1	3.1	1.355	.616
2.	SMI2	2.1	.735	.617
3.	SMI3	2.4	.708	.644
4.	SMI4	2.4	.678	.630

Reliability Coefficients= 24 items; Alpha = .6270

จากการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัดด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในของมาตรวัดด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ คอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ของตัวแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (learning behavior [BEH]) ประกอบด้วย ทศนคติในการเรียน (attitude [ATT]) แรงจูงใจในการเรียน (motivation [MOL]) ความวิตกกังวลในการเรียน (anxiety [ANX]) การมีสมาธิต่อการเรียน (concentration [CON]) กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน (information Processing [INP]) และความเลือกเนื้อหาสำคัญ (selecting Main Ideas [SMI]) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.62 สูงกว่า 0.50 แสดงว่ามาตรวัดดังกล่าวมีความเชื่อถือได้ (ตารางที่ 3.9)

การดำเนินการทดลองและการเก็บข้อมูลการวิจัย

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมได้กรอบแนวความคิดอันนำไปสู่สมมติฐานดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการอบรมผู้ช่วยปฏิบัติงานการทดลองและเก็บข้อมูลการวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการทดลอง การตอบคำถามทดสอบก่อน (pre-test) และทดสอบหลังการทดลอง (post-test) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม การเก็บข้อมูลการวิจัยจากการทดลองในมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ที่สมัครใจเข้า

ร่วมกิจกรรมการทดลองตามโปรแกรมพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในการทดลอง (ภาคผนวก 1) ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2 จำนวน 40 คน เข้าร่วมการทดลองโดยสมัครใจ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกระจาย (randomized assignment) แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน

2. ผู้วิจัยทำการปฐมนิเทศทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อการชี้แจงวัตถุประสงค์ และกติกาการร่วมกิจกรรม อีกทั้งสร้างความไว้วางใจ ความคุ้นเคยกันของกลุ่ม และนัดกำหนดให้ทั้งสองกลุ่มมาพร้อมกันในครั้งสุดท้าย เพื่อทบทวนและยุติกลุ่ม โดยผู้วิจัยนำเอาหลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มของนักจิตวิทยา (Corey, 2008) มาประยุกต์ใช้

3. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามก่อนการทดลองพร้อมกันและเก็บข้อมูลไว้

4. กลุ่มทดลองให้เข้าร่วมทำกิจกรรมตามโปรแกรม (treatment) ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ตามพฤติกรรมการเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมให้ข้อเสนอแนะ ความฉลาดทางจิตวิญญาณความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียน ซึ่งโปรแกรมการทดลองมีดังนี้

ขั้นตอนเบื้องต้น

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกกลุ่มและสร้างพลังกลุ่มในการร่วมกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในการทดลองคือ

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในการทดลองและให้สมาชิกกลุ่มนักศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมการเรียนโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4.2 การชี้แจงให้สมาชิกทราบถึงหลักเกณฑ์ กฎ ข้อบังคับ ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการ พัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาสัปดาห์ละครั้งรวมทั้งสิ้น 8 ครั้ง อีกทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม

4.3 การสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยระหว่างสมาชิกด้วยกัน การให้นักศึกษาแนะนำตนเอง และทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้เป็นที่รู้จักคุ้นเคยระหว่างสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.4 การสร้างความไว้วางใจและการยอมรับระหว่างสมาชิกด้วยกันเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการรักษาความลับของเพื่อนนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม

4.5 การสร้างบรรยากาศที่ดีมีความเป็นกันเองในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ นักศึกษาที่เข้ากลุ่มกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนที่ผ่านมาให้ทุกคนได้รับฟังเพื่อปรึกษาแก้ไขปัญหาซึ่งกันและกัน

4.6 การสร้างพลังกลุ่มในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยความจริงใจ นักศึกษาที่เป็นสมาชิกกลุ่มต้องสนใจและตั้งใจฟังโดยเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกทุกคนได้พูด แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกและได้รู้ถึงปัญหาที่คล้ายคลึงกันจนเกิดความไว้วางใจระหว่างสมาชิกด้วยกัน

ขั้นตอนการดำเนินการ

จากการทบทวนวรรณกรรมตามผลงานการวิจัยทางวิชาการ (King, & DeCicco, 2009) The Spiritual Intelligence Self-Report Inventory (SISRI-24) (Schutte, et al., 1998) The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) 1998 และ (Weinstein and Palmer, 1995) The Study Strategies Inventory (LASSI) 1995 ผู้วิจัยนำ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามกลยุทธ์และเทคนิคดังนี้

ครั้งที่ 1: การสร้างการตระหนักรู้ตนเอง

1. การปฐมนิเทศ การชี้แจงวัตถุประสงค์ และกติกาการร่วมกิจกรรม การสร้างความไว้วางใจ และการสร้างความคุ้นเคยกัน

2. การสร้างการตระหนักรู้ตนเองทำให้เข้าใจและเรียนรู้ความรู้สึกและอารมณ์ตนเองในการประเมินตนเองและปรับ และความเชื่อมั่นตนเองในการปรับความรู้สึกและอารมณ์ให้เข้ากับพฤติกรรมการเรียน เป็นตามกลยุทธ์และเทคนิคในการการตระหนักรู้เอง (self-awareness) การประเมินตนเอง (self-Assessment) และความเชื่อมั่นตนเอง (self-Confidence) ด้วยการดำเนินการให้สมาชิกแนะนำตนเองแก่สมาชิกคนอื่น สมาชิกแต่ละคนการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียนของตนเองให้ผู้ร่วมกิจกรรมคนอื่นฟัง การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียนให้ครอบคลุมถึงความเชื่อมั่นในการเรียน เป็นการประเมินตนเองว่าสามารถศึกษาให้จบหลักสูตรได้ ผู้จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและแนะนำความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง การประเมินตนเอง และความเชื่อมั่นตนเอง และผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปประเด็นต่าง ๆ ในการร่วมกิจกรรม อีกทั้งการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 2: การคุมอารมณ์ตนเอง

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ การสร้างความคุ้นเคยกัน และการสร้างความไว้วางใจ

2. การควบคุมอารมณ์ตนเองเป็นการใช้กลยุทธ์และเทคนิคการควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) ความโปร่งใส (transparency) การปรับตัว (adaptability) ความสำเร็จ (achievement) และความคิดริเริ่ม (initiative) ทำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึกตนเองจากความวิตกกังวล ความเศร้าโศก ความเครียด เพื่อความไว้วางใจ และอารมณ์ที่โปร่งใส เป็นการปรับตัว และความคิดริเริ่ม เพื่อความสำเร็จเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน ด้วยการดำเนินการให้สมาชิกร่วมกันฝึกหยุดนิ่งไล่ความคิดต่าง ๆ ออกจากสมอง ให้นับ 1-20 หายใจลึกๆ ทำใจสบาย ไร้กังวล ความเศร้า และความเครียด ให้สมาชิกสร้างความรู้สึกและอารมณ์ถึงสภาพความภาคภูมิใจเมื่อได้จบการศึกษาจะได้การยกย่องว่าเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้จัด

กิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุป การแนวทางการคุ้มครองตนเองเพื่อปรับเข้ากับสถานการณ์ และการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3: ทักษะทางสังคม

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ และการสร้างทักษะทางสังคม

2. ทักษะทางสังคมเป็นกลยุทธ์ทำให้การมองโลกในแง่ดี ในการสื่อสารความ สัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีทักษะ ในลักษณะความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหรือการประสานงานเพื่อทำงานร่วมหรือร่วมมือ หรือการทำงานเป็นทีม การให้ข้อมูลและการแนะแนวให้เกิดมีความทักษะทางสังคม โดยมีกลยุทธ์และเทคนิคการมองโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำ (leadership) การเปลี่ยนแปลง (change catalyst) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities)

ผู้วิจัยให้ข้อมูลและแนะแนวเกี่ยวกับการทำความเข้าใจสึกและอารมณ์ในการมองโลกในแง่ดี เพื่อเป็นทางการสื่อสารความสัมพันธกับผู้อื่นในทิศทางที่ต้องการอย่างมีทักษะในพฤติกรรมกรเรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือการประสานงานร่วมหรือการทำงานเป็นทีม เช่นการรับงานมอบหมายจากอาจารย์ และร่วมกันทำงานเป็นทีม หรือไม่เข้าใจวิชาที่สอน มีการสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนเพื่อเสนอแนะหรือร่วมกันเสนอแนะกันเป็นทีม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิชาที่เรียนเป็นต้นและให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นถึงการสร้างทักษะทางสังคมในการพฤติกรรมกรเรียนในแง่มุมต่าง ๆ จากนั้นผู้วิจัยและสมาชิกช่วยกันสรุปแนวทางการสร้างทักษะทางสังคมในพฤติกรรมกรเรียน และการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 4: การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ และการสร้างความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นและแรงจูงใจ

2. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งหรือในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ ด้วยกลยุทธ์และเทคนิคการสร้างความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) ความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills)

ผู้วิจัยให้ข้อมูลและแนะแนวเกี่ยวกับความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ในทางบวก เช่น ดีใจ ยกย่อง หรือสร้างความรู้สึกและอารมณ์ในทางลบ เช่น เสียใจ เห็นใจ เป็นต้น เพื่อการแก้ไขปัญหา หรือปรับเข้ากับสถานการณ์ในพฤติกรรมกรเรียน เช่น เพื่อนสอบไม่ผ่านวิชาที่เรียน ให้ความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ ส่วนที่สอบได้ ก็แสดงความยินดี ดีใจ หรือยกย่อง เป็นต้น อีกทั้งให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นที่

ผ่านมา ต่อจากนั้นผู้วิจัยและสมาชิกช่วยกันสรุปแนวทางการสร้างการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นใน
พฤติกรรมกรเรียน และการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 5: การคิดวิจารณ์ญาณ

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ และการสร้าง
การคิดวิจารณ์ญาณ

2. การสร้างการคิดวิจารณ์ญาณเป็นกลยุทธ์ทำให้แนวความคิดตนเองจากการสังเกต
การตีความ การวิเคราะห์ การไตร่ตรองข้อมูลในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยกลยุทธ์และเทคนิค การสังเกต
(observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) และ
การวิเคราะห์ที่ได้ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions) ในการพัฒนาความ
ฉลาดทางจิตวิญญาณภายใต้ระบบประสาทในสมองของมนุษย์

ผู้วิจัยให้ข้อมูลและแนะนำการสังเกต การตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุปใน
พฤติกรรมกรเรียน มีใช้การท่องจำอย่างเดียวย โดยให้สมาชิกรู้จักการสังเกต การวิเคราะห์ และ
การตีความจากการที่ได้เรียนมา โดยการบูรณาการความคิดเป็นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม จากนั้น
ผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความเห็นจากพฤติกรรมกรเรียน และวิเคราะห์เนื้อหาเป็นของตนเองให้สมาชิก
คนอื่น ๆ ฟัง ต่อจากนั้นผู้วิจัยและสมาชิกช่วยกันสรุปการสร้างการคิดวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับ
พฤติกรรมกรเรียน อีกทั้งการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 6: การสร้างความหมายบุคคล

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ และการสร้าง
ความหมายบุคคล

2. การสร้างความหมายบุคคลเป็นกลยุทธ์ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
ในชีวิต และแผนการดำเนินการด้วยกลยุทธ์และเทคนิคด้วยการสร้างเป้าหมายชีวิต (create and
master a life purpose) และการบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle) โดยผู้วิจัย
ดำเนินการให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายในชีวิตกรเรียนว่า สมาชิกกำหนดแผนการเรียนอย่างไร
และให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายในชีวิตว่า เมื่อได้สำเร็จการศึกษาแล้ว มีเป้าหมายชีวิตอย่างไร

การสร้างการตระหนักรู้ความจริง

3. การสร้างการตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) เป็นกลยุทธ์ทำให้จิต
วิญญาณในเชิงลึกในการรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงใน
สถานการณ์นั้นด้วยกลยุทธ์และเทคนิคมิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) การตระหนักรู้เชิง
ลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth) การยืดหยุ่นปรับตัว
(flexible) และการดำเนินการให้เป็นจริงด้วยตนเอง (self-actualization)

4. ผู้วิจัยจัดให้สมาชิกวิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายชีวิตนั้นมีอุปสรรคหรือมีปัญหา
อย่างไร เมื่อสมาชิกได้รู้ความจริงแล้ว จะมีการปรับตัวยืดหยุ่นสถานการณ์นั้นอย่างไร และคาดหวัง
แผนการดำเนินการให้เป็นจริงอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยและสมาชิกช่วยกันสรุปในเรื่องการสร้าง
ความหมายบุคคล และการตระหนักรู้ความจริงในพฤติกรรมกรเรียน อีกทั้งการนัดหมายครั้งต่อไป

ครั้งที่ 7: การเปิดกว้างจิตสำนึก

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ และการสร้างการเปิดกว้างจิตสำนึก

2. การเปิดกว้างจิตสำนึกเป็นกลยุทธ์ทำให้มีจิตสำนึกการรอบรู้ ด้วยจิตสำนึกที่เป็นกลาง ในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้กลยุทธ์และเทคนิคจิตสำนึกการรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making and reasoning) และการเผชิญหน้า (confrontations)

ผู้วิจัยดำเนินการให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำเทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึกให้กว้าง และความคิดเป็นกลางในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในพฤติกรรมการณ์ การให้สมาชิกกำหนดแผนการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาตามพฤติกรรมการณ์ การให้สมาชิกกำหนดแผนการดำเนินการและกำหนดวันที่จะดำเนินการนั้น จากนั้นผู้วิจัยและสมาชิกช่วยกันสรุปในเรื่องการเปิดกว้างจิตสำนึกในพฤติกรรมการณ์ ตลอดจนการนัดหมายครั้งต่อไป เพื่อยุติการจัดกิจกรรม และตอบคำถามทดสอบหลัง

ครั้งที่ 8: การยุติกลุ่ม

1. การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจและการกล่าวยุติกิจกรรมที่ได้ร่วมกัน

2. ผู้วิจัยดำเนินการให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาในวันยุติกิจกรรมพร้อมกันเพื่อทำแบบทดสอบถามหลังทดลอง โดยผู้วิจัยใช้กลยุทธ์การสนับสนุน การให้กำลังใจ การแสดงความเห็น การแนะนำ และการชี้แนะ

จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการทบทวนสิ่งที่ผ่านมา และให้คำปรึกษาให้การสนับสนุนให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นในพฤติกรรมการณ์ด้วยความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก่อนการกล่าวการยุติกลุ่ม

5. กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามหลังการทดลองพร้อมกัน ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกันและเหมือนกันกับแบบสอบถามก่อนการทดลอง

6. ผู้วิจัยทำการรวบรวมเก็บข้อมูลทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง และเก็บข้อมูลไว้ที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ในกลุ่มประชากรเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลเชิงประจักษ์ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

แบบสอบถามจะใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน ซึ่งเป็นคำถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการณ์ และระดับการเรียนรู้ของนักศึกษา เมื่อผู้วิจัยเก็บมูลดังกล่าวแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากแบบสอบถามถูกต้องครบถ้วนแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์เพื่อการประเมินผลทางสถิติ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.10 กลยุทธ์และเทคนิคความฉลาดทางจิตวิญญาณความฉลาดทางอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ			
การชี้แจงวัตถุประสงค์และกติกาการร่วมกิจกรรม	จับฉลากเลือกกลุ่ม กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละเท่าๆ กัน	ให้สมาชิกทั้งหมดทำแบบ ทดสอบก่อนทดลอง สมาชิกแนะนำตนเองแก่สมาชิกคนอื่น ทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	ให้กลุ่มควบคุมได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรม
การสร้างควมไว้วางใจ การสร้างความคุ้นเคยกัน			
การสร้างการตระหนักรู้ตนเอง	การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) ทำให้เข้าใจและเรียนรู้ความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง ในการประเมินตนเองและปรับ และความเชื่อมั่นตนเองในการปรับความรู้สึกและอารมณ์ให้เข้ากับพฤติกรรมการเรียน	สมาชิกแต่ละคนการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียนของตนเอง ให้ผู้ร่วมกิจกรรมคนอื่นฟัง การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการเรียนให้ครอบคลุมถึงความเชื่อมั่นในการเรียน เป็นการประเมินตนเองว่าสามารถศึกษาให้จบหลักสูตรได้ ผู้จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและแนะนำความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง การประเมินตนเอง และความเชื่อมั่นตนเอง ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปประเด็นต่าง ๆ ในการร่วมกิจกรรม การนัดหมายครั้งต่อไป	การตระหนักรู้เอง (self-awareness) การประเมินตนเอง (self-Assessment) ความเชื่อมั่นตนเอง (self-Confidence)

ตารางที่ 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
<p>ครั้งที่ 2</p> <p>การสร้างสัมพันธภาพ</p> <p>การสร้างความรู้สึกละเอารมณ์</p> <p>การสร้างความคุ้นเคยกัน</p> <p>การสร้างความไว้วางใจ</p>	<p>การคุมอารมณ์ตนเอง (self-regulation)</p> <p>ทำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง เพื่อ</p> <p>การผ่อนคลายความรู้สึกและมีอารมณ์ที่</p> <p>โปร่งใส เป็นการปรับตัว และความคิดริเริ่ม</p> <p>เพื่อความสำเร็จเกี่ยวกับพฤติกรรม</p> <p>การเรียน</p>	<p>ให้สมาชิกร่วมกันฝึกหยุดนิ่งไล่ความคิด</p> <p>ต่าง ๆ ออกจากสมอง ให้นับ 1-20 หายใจ</p> <p>ลึกๆ ทำใจสบาย ไร้กังวล คลายความเศร้า</p> <p>และความเครียด</p> <p>ให้สมาชิกสร้างความรู้สึกละเอารมณ์</p> <p>ถึงสภาพความภาคภูมิใจเมื่อได้จบ</p> <p>การศึกษาจะได้การยกย่องว่าเป็นบุคคลผู้</p> <p>มีความรู้ความสามารถ</p> <p>ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุป</p> <p>แนวทางการคุมอารมณ์ตนเองเพื่อปรับเข้า</p> <p>กับสถานการณ์</p> <p>การนัดหมายครั้งต่อไป</p>	<p>การควบคุมอารมณ์ตนเอง</p> <p>(emotional self-control)</p> <p>ความโปร่งใส (transparency)</p> <p>การปรับตัว (adaptability)</p> <p>ความสำเร็จ (achievement)</p> <p>ความคิดริเริ่ม (initiative)</p>

ตารางที่ 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
<p>ครั้งที่ 3</p> <p>การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ การสร้างทักษะทางสังคม</p>	<p>ทักษะทางสังคม (social skill)</p> <p>กลยุทธ์ทำให้การมองโลกในแง่ดี ใน การสื่อสารความ สัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ อย่างมีทักษะในลักษณะความเป็นผู้นำใน การเปลี่ยนแปลงหรือการประสาน งานเพื่อ ทำงานร่วมหรือร่วม มือ หรือการทำงาน เป็นทีม</p> <p>การให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดมี ความทักษะทางสังคม</p>	<p>ผู้จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและแนะแนว เกี่ยวกับการทำความเข้าใจและอารมณ์ในการ มองโลกในแง่ดี เพื่อเป็นทางการสื่อสาร ความสัมพันธ์กับผู้อื่นในทิศทางที่ต้องการ อย่างมีทักษะในพฤติกรรมกรเรียน เป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง หรือการประสานงานร่วม หรือการทำงานเป็นทีม เช่น การรับ มอบหมายงานจากอาจารย์ และร่วมกัน ทำงานเป็นทีม หรือ ไม่เข้าใจวิชาที่สอน มี การสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนเพื่อเสนอแนะ หรือ ร่วมกันเสนอแนะกันเป็นทีม เพื่อให้เกิดความ เข้าใจในวิชาที่เรียน เป็นต้น</p> <p>ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นถึงการสร้าง ทักษะทางสังคมในการพฤติกรรมกรเรียนใน แง่มุมต่าง ๆ</p> <p>ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปแนว ทางการสร้างทักษะทางสังคมในพฤติกรรม กรเรียน</p> <p>การนัดหมายครั้งต่อไป</p>	<p>การมองโลกในแง่ดี (optimism)</p> <p>การสื่อสาร (communication)</p> <p>การจัดการความขัดแย้ง (conflict management)</p> <p>ความเป็นผู้นำ (leadership)</p> <p>การเปลี่ยนแปลง (change catalyst)</p> <p>การเชื่อมต่อ (building bonds)</p> <p>การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation)</p> <p>การทำงานเป็นทีม (team capabilities)</p>

ตารางที่ 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
<p>ครั้งที่ 4</p> <p>การสร้างสัมพันธ์ภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างความไว้วางใจ การสร้างความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และแรงจูงใจ</p>	<p>การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (empathy) ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการ ตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และทำให้เกิด สภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ ในการ แก้ปัญหาและความขัดแย้งหรือในการแก้ไข ปัญหาตามสถานการณ์</p>	<p>ผู้จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและแนะแนวเกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึกผู้อื่น การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ในทางบวก เช่น ดีใจ ยกย่อง หรือสร้างความรู้สึกและ อารมณ์ในทางลบ เช่น เสียใจ เห็นใจ เป็นต้น เพื่อการ แก้ไขปัญหา หรือปรับเข้ากับสถานการณ์ในพฤติกรรมกร เรียน เช่น เพื่อสอบไม่ผ่านวิชาที่เรียน ให้ความเห็นอกเห็น ใจ ให้กำลังใจ ส่วนที่สอบได้ ก็แสดงความยินดี ดีใจ หรือ ยกย่อง เป็นต้น</p> <p>ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกร เรียนในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นที่ผ่านมา</p> <p>ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุป แนวทางการสร้าง การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นใน พฤติกรรมกรเรียน</p>	<p>ความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการ ตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถทำให้เกิด สภาวะอารมณ์เชิงบวกและ ลบ (ability to evoke positive and negative motions states) ความขัดแย้งและการ เจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills)</p>

ตาราง 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
ครั้งที่ 4	แรงจูงใจ(motivation) กลยุทธ์ทำให้มีความมุ่งมั่นในการ ขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ	ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเสนอแนะแรงจูงใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนเพื่อเสริมแรงขับเคลื่อนใน พฤติกรรมกรเรียนให้สำเร็จการศึกษา ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปแรงจูงใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียน การนัดหมายครั้งต่อไป	การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) ความมุ่งมั่น (commitment)
ครั้งที่ 5	การคิดวิจารณ์ญาณ (critical existential thinking) กลยุทธ์ทำให้แนวความคิดตนเองจากการ สังเกต การตีความ การวิเคราะห์ การ ไตร่ตรองข้อมูลในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น	ผู้จัดกิจกรรมให้ข้อมูลและแนะแนวการสังเกต การ ตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุปใน พฤติกรรมกรเรียน มีใช่การท่องจำอย่างเดียว โดยให้ สมาชิกรู้จักการสังเกต การวิเคราะห์ และการตีความ จากการที่ได้เรียนมา โดยการบูรณาการความคิดเป็น ของตนเองอย่างเป็นรูปธรรมให้ฟัง ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นจากพฤติกรรมกรเรียน และวิเคราะห์เนื้อหาเป็นของตนเอง ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปการสร้าง ความคิดวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียน การนัดหมายครั้งต่อไป	การสังเกต (observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) การวิเคราะห์ได้ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions)

ตาราง 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
ครั้งที่ 6 การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความรู้ความเข้าใจ การสร้างเป้าหมายบุคคล	การสร้าง ความหมายบุคคล (personal meaning production) กลยุทธ์ทำให้สามารถกำหนด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในชีวิต และ แผนการดำเนินการ	ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายใน พฤติกรรมการเรียนรู้ สมาชิกกำหนดแผนการเรียนรู้ อย่างไร ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายในชีวิตว่า เมื่อได้สำเร็จการศึกษาแล้ว มีเป้าหมายชีวิตอย่างไร	การสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) การบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle)
การสร้างการตระหนักรู้ความจริง	การ ตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) กลยุทธ์ทำให้จิตวิญญาณในเชิงลึกใน การรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับ สถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงใน สถานการณ์นั้น	ผู้จัดกิจกรรมให้สมาชิกวิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายชีวิตนั้นมีอุปสรรคหรือมีปัญหาอย่างไร สมาชิกได้รู้ความจริงแล้วว่าวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายชีวิตนั้นมีอุปสรรคหรือมีปัญหาอย่างไร จะมี การปรับตัวยืดหยุ่นสถานการณ์นั้นอย่างไร และคาดว่ามีแผนการดำเนินการให้เป็นจริงอย่างไร ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปในเรื่องการ สร้าง ความหมายบุคคล และการ ตระหนักรู้ความจริง ใน พฤติกรรมการเรียนรู้ การนัดหมายครั้งต่อไป	มิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) การตระหนักรู้เชิงลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth) การยืดหยุ่นปรับตัว (flexible) การดำเนินการให้เป็นจริงด้วย ตนเอง (self-actualization)

ตารางที่ 3.10 (ต่อ)

ครั้งที่/ การร่วมกิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลยุทธ์/กิจกรรม	เทคนิค
ครั้งที่ 7 การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างควมไว้วางใจ การสร้างการเปิดกว้างจิตสำนึก	การเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) กลยุทธ์ทำให้มีจิตสำนึกการรอบรู้ด้วยจิตสำนึกที่เป็นกลางบริสุทธิ์ ในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้าในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์	ผู้จัดกิจกรรมจัดให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำ เทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึกให้กว้าง และความคิดเป็นกลางในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการศึกษาในพฤติกรรมการเรียน ให้สมาชิกกำหนดแผนการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาตามพฤติกรรมการเรียน ให้สมาชิกกำหนดแผนการดำเนินการและกำหนดวันที่จะดำเนินการนั้น ผู้จัดกิจกรรมและสมาชิกช่วยกันสรุปในเรื่องการเปิดกว้างจิตสำนึกในพฤติกรรมการเรียน การนัดหมายครั้งต่อไป เพื่อยุติการจัดกิจกรรม และตอบคำถามทดสอบหลัง	จิตสำนึกการรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making and reasoning) การเผชิญหน้า (confrontations)
ครั้งที่ 8 การสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความคุ้นเคยกัน การสร้างควมไว้วางใจ การกล่าวยุติกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน	การยุติกลุ่ม การให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาในวันยุติกิจกรรมพร้อมกันเพื่อทำแบบทดสอบหลังทดลอง	ให้สมาชิกทั้งหมดทำแบบ ทดสอบหลังการทดลอง การทบทวนสิ่งที่ผ่านมา ผู้จัดกิจกรรมให้คำปรึกษาให้การสนับสนุนให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นในพฤติกรรมการเรียนด้วยความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณ	การสนับสนุน การให้กำลังใจ การแสดงความเห็น การแนะนำ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามแบบเดียวกันทั้งแบบสอบถามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ทั้งสองฉบับ ซึ่งเป็นคำถามความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เมื่อผู้วิจัยเก็บมูลดังกล่าวแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากแบบสอบถามถูกต้องครบถ้วนแล้ว จึงนำไปวิเคราะห์เพื่อการประเมินผลทางสถิติจากการกึ่งทดลอง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมนำมาประยุกต์ใช้สร้างค่านิยามเชิงปฏิบัติการและสร้างมาตรวัดในข้อ 3.3 ดังกล่าวข้างต้น เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ (รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก 2) เป็นคำถามเหมือนกันแบบเดียวกันทั้งแบบสอบถามก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่หนึ่ง: ระดับการการเรียนของนักศึกษา คำถาม 2 ข้อ

ส่วนที่สอง: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ คำถาม 24 ข้อ

ส่วนที่สาม: ความฉลาดทางอารมณ์ คำถาม 30 ข้อ

ส่วนที่สี่: พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คำถาม 24 ข้อ

ส่วนที่ห้า: ข้อมูลส่วนตัว จำนวน 8 ข้อ

แบบสอบถามดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คือ ดร.วุฒิชัย จิตตานุ ผศ.ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ และ ผศ.ดร.โพธิพันธ์ พานิช ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการทดลองของกลุ่มทดลองของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองตามประเด็นข้อสมมติฐาน ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาและใช้สถิติการวิเคราะห์การผันแปรตัวแปรตามตัวเดียว (univariate analysis of variance) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการผันแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) คือ

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 สถิติพรรณนาสำหรับตัวแปรวัดเชิงคุณภาพ (Frequency) เป็นสถิติที่ใช้วัดคุณสมบัติของตัวแปรเชิงคุณภาพ

1.2 สถิติพรรณนาสำหรับตัวแปรวัดเชิงปริมาณ (Descriptive statistics) เป็นสถิติที่ใช้วัดคุณสมบัติของตัวแปรเชิงปริมาณ

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 สถิติพรรณนาสำหรับตัวแปรวัดเชิงปริมาณ (Descriptive statistics) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบมาตรวัดของตัวแปร

2.2 ครอนบาค-อัลฟา (cronbach's alpha coefficient) เป็นสถิติที่ใช้หาค่าสัมประสิทธิ์ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของมาตรวัด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ใช้สถิติการวิเคราะห์การผันแปรตัวแปรตามตัวเดียว (Univariate analysis of variance) เพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอตามหัวข้อต่างๆ

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
4. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
5. ทศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม
6. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 23.80) รองลงมาได้แก่การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) (ค่าเฉลี่ย 22.20) และการตระหนักรู้ความจริง (TRA) (ค่าเฉลี่ย 21.10) ส่วนการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 21.05) ซึ่งในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนได้การสร้างมโนภาพเป้าหมายแห่งชีวิต วัตถุประสงค์ในอนาคตข้างหน้าที่จะเกิดจริง เมื่อจบการศึกษาแล้วมีเป้าหมายชีวิตอย่างไรหรือจะทำได้ ส่วนในขั้นของการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) น้อยที่สุดนั้น เนื่องจากนักศึกษายังในวัยการเรียนรู้ยังขาดประสบการณ์และขาดความชำนาญในเรื่องความเป็นจริงตามประสบการณ์ การวิเคราะห์สังเคราะห์ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริง และประสบการณ์ในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมินการแยกแยะยังน้อยอยู่ ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองของนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	\bar{x}	S.D.
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI)		
1. การคิดวิจารณ์ญาณ (CET)	21.05	2.089
2. การเข้าใจความหมายบุคคล (PMP)	23.80	2.667
3. การตระหนักรู้ความจริง (TRA)	21.10	2.954
4. การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE)	22.20	2.876
ความฉลาดทางอารมณ์ (EQI)		
1. การตระหนักรู้ตนเอง (SFA)	16.70	2.250
2. การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR)	22.10	2.489
3. ทักษะทางสังคม (SOS)	20.15	2.888
4. การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP)	20.45	2.781
5. แรงจูงใจ (MOT)	20.55	3.546
พฤติกรรมการเรียน (BEH)		
1. ทักษะคติในการเรียน (ATT)	10.75	3.385
2. แรงจูงใจในการเรียน (MOL)	13.90	2.198
3. ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX)	14.80	2.440
4. การมีสมาธิต่อการเรียน (CON)	11.50	2.544
5. กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP)	14.50	2.417
6. การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI)	14.10	2.268

ในความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) พบว่า การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ของนักศึกษามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 22.10) รองลงมาได้แก่-แรงจูงใจ (MOT) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และทักษะทางสังคม (SOS) ส่วนการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 16.70) ผลวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาควบคุมตนเองได้จากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี ส่วนการส่วนการตระหนักรู้ตนเองอยู่ในระดับน้อยกว่าที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมีส่วนเอาใจตัวเองเป็นใหญ่ในการตัดสินใจประเมินตนเองยังน้อยอยู่

ส่วนพฤติกรรมการเรียนผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 14.80) รองลงมาได้แก่ กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP) การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ทักษะคติในการเรียน (ATT) และนักศึกษามีมีสมาธิ

ต่อการเรียน (CON) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 11.50) ทั้งนี้ นักศึกษามีความวิตกกังวลการสอบไม่ผ่าน วิตกกังวลในการเรียนไม่จบ และขาดสมาธิในการเรียนจากปัญหาการเงินหรือรายได้ในครอบครัว การนัดพบคู่รัก การผิดหวังในความรักทำให้ขาดสมาธิในการเรียนได้

จากการวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) อีกทั้งนำคะแนนก่อนการทดลองมาผันร่วมพบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ถึงร้อยละ 71.3 ตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน

พฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษา	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	5095.61	15	339.708	46.970	.000
Intercept	2320.381	1	320.829	320.829	.000
หลังการทดลอง	2876.847	14	205.489	28.412	.000
ก่อนการทดลอง	.132	1	.132	.018	.893
รวม	102665.000	300			
ถูกต้องทั้งหมด	7149.637	299			

R Squared = .713 (Adjusted R Squared = .698)

ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียน หลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ในขั้นของการควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) แรงจูงใจ (MOT) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) ทักษะทางสังคม (SOS) การตระหนักรู้ตนเอง (SFA) และพฤติกรรมการเรียนในขั้นของความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ (INP) การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ทักษะคติในการเรียน (ATT) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของ นักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน ชั้นความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา พบว่า ทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกล่าวคือ ก่อนการทดลองในชั้นความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ย 57.5 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 56.5 ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งก่อน ทดลองในชั้นความฉลาดทางอารมณ์ ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 73.2 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 69.9 ส่วนพฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 56.5 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 55.7 พบว่าทั้งสอง กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีความหมายว่าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่ากระบวนการจัดเลือกกลุ่มโดยวิธีการจับสลาก ทำให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันก่อนเริ่มการทดลองในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา (ตาราง 4.3)

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มควบคุมของชั้นความ ฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 56.5 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 57.1 มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ย 69.9 และหลังทดลองมี ค่าเฉลี่ย 72.0 และพฤติกรรมการเรียนก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ย 55.7 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 54.8 อีกทั้งก่อนทดลองและหลังทดลองในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (ตาราง 4.3)

ส่วนหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ซึ่งในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 88.1) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 57.1) สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ ในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 99.9) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 72.0) และพฤติกรรมการเรียน ในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 79.5) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 54.8)

ตารางที่ 4.3 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

พฤติกรรมการเรียนของ นักศึกษา	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		F	Sig.
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
ความฉลาดทางจิตวิญญาณ						
ก่อนการทดลอง	56.5	3.634	57.5	4.751	.559	.459
หลังการทดลอง	57.1	4.961	88.1	4.858	399.802	.000
	F.	.160	F.	405.489		
	Sig.	.691	Sig.	.000		
ความฉลาดทางอารมณ์						
ก่อนการทดลอง	69.9	7.625	73.2	5.827	2.293	.138
หลังการทดลอง	72.0	4.909	99.9	6.992	214.036	.000
	F.	1.022	F.	172.737		
	Sig.	.318	Sig.	.000		
พฤติกรรมการเรียน						
ก่อนการทดลอง	55.7	8.084	56.5	4.904	.126	.725
หลังการทดลอง	54.8	4.307	79.5	6.53311	199.256	.000
	F.	.193	F.	159.229		
	Sig.	.663	Sig.	.000		

นอกจากนี้ กลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากการวิเคราะห์พบว่าหลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 88.1) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 57.5) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ส่วนกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์ หลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 99.9) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 73.2) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) และพฤติกรรมการเรียน หลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ย 79.5) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 56.5) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$)

จากการศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมชี้ให้เห็นว่า

1. กลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ ในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน มีผลและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลอง ทำให้นักศึกษาได้มีพฤติกรรมการเรียนที่สูงกว่าก่อนการทดลอง จึงเห็นว่าพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มีกลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาไปสู่พฤติกรรมการเรียนที่ดีกว่า

ซึ่งหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน หลังการทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) อันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการผันแปรการเรียนของนักศึกษา

2. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียน ซึ่งให้เห็นว่าพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย ทักษะคติในการเรียน) แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน และความเลือกเนื้อหาสำคัญ ขึ้นอยู่กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ การสร้างความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก อีกทั้งความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย การตระหนักรู้ตนเอง การคุมอารมณ์ตนเอง ทักษะทางสังคม การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และแรงจูงใจ เป็นกลยุทธ์และเทคนิคที่สำคัญนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่ดีกว่า

3. ภายหลังจากการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ซึ่งให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน สามารถนำมาประยุกต์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ ในด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณในการคิดวิจารณ์ญาณ การสร้างความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ สามารถนำมาพัฒนาในด้านการตระหนักรู้ตนเอง การคุมอารมณ์ตนเอง ทักษะทางสังคม การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และแรงจูงใจ และในด้านพฤติกรรมการเรียนสามารถนำมาพัฒนาในด้านทักษะคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและความเลือกเนื้อหาสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมจากผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 88.15 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 57.10 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองจำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	N	\bar{x}	S.D.
กลุ่มควบคุม	20	57.10	4.961
กลุ่มทดลอง	20	88.15	4.858

นอกจากนี้ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในความฉลาดทางจิตวิญญาณที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.3 (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	9641.025	1	9641.025	399.802	.000
Intercept	210975.625	1	210975.625	8748.921	.000
กลุ่ม	9363.600	1	9641.025	399.802	.000
รวม	221533.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	10557.375	39			

R Squared = .913 (Adjusted R Squared = .911)

ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 88.15 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 57.55 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณจำแนกตามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	N	\bar{x}	S.D.
ก่อนการทดลอง	20	57.55	4.751
หลังการทดลอง	20	88.15	4.858

การวิเคราะห์ทดสอบความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.4 (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลอง

ความฉลาดทางจิต วิญญาณ	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	9363.600	1	9363.600	405.489	.000
Intercept	212284.900	1	212284.900	9192.964	.000
กลุ่มทดลอง	9363.600	1	9363.600	405.489	.000
รวม	222526.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	10241.100	39			

R Squared = .914 (Adjusted R Squared = .912)

การวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในความฉลาดทางจิตวิญญาณในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมจากผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 99.95 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 72.00 (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองจำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ความฉลาดทางอารมณ์	N	\bar{x}	S.D.
กลุ่มควบคุม	20	72.00	4.909
กลุ่มทดลอง	20	99.95	6.99229

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลการผันแปรต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.9 (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	7812.025	1	7812.025	214.036	.000
Intercept	295668.025	1	295668.025	8100.786	.000
กลุ่มทดลอง	7812.025	1	7812.025	214.036	.000
รวม	304867.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	9198.975	39			

R Squared = .849 (Adjusted R Squared = .845)

ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางอารมณ์พบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 99.95 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 73.20 (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความฉลาดทางอารมณ์	N	\bar{x}	S.D.
ก่อนการทดลอง	20	73.20	5.827
หลังการทดลอง	20	99.95	6.992

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 82.0 (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลอง

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	7155.625	1	7155.625	172.737	.000
Intercept	299809.225	1	299809.225	7237.398	.000
กลุ่มทดลอง	7155.625	1	7155.625	172.737	.000
รวม	308539.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	8729.775	39			

R Squared = .820 (Adjusted R Squared = .815)

การวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรของความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ซึ่งให้เห็นว่า ในความฉลาดทางอารมณ์ในขั้นของการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

ทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลอง มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในพฤติกรรมการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุมจากผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 79.55 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 54.85 (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 พฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองจำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

พฤติกรรมการเรียน	N	\bar{x}	S.D.
กลุ่มควบคุม	20	54.85	4.307
กลุ่มทดลอง	20	79.55	6.533

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรของพฤติกรรมการเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า พฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.0 (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของพฤติกรรมการเรียน

พฤติกรรมการเรียน	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	6100.900	1	6100.900	199.256	.000
Intercept	180633.600	1	180633.600	5899.507	.000
กลุ่มทดลอง	6100.900	1	6100.900	199.256	.000
รวม	187898.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	7264.400	39			

R Squared = .840 (Adjusted R Squared = .836)

ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนที่มีผลต่อผันแปรพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางอารมณ์พบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 79.55 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 56.50 (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาจำแนกตามก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

พฤติกรรมการณ์เรียน	N	\bar{x}	S.D.
ก่อนการทดลอง	20	56.50	4.904
หลังการทดลอง	20	79.55	6.533

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรพฤติกรรมการณ์เรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า พฤติกรรมการณ์เรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 80.7 (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ผลการผันแปรของพฤติกรรมการณ์เรียนในกลุ่มทดลอง

พฤติกรรมการณ์เรียน	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	5313.025	1	5313.025	159.229	.000
Intercept	185096.025	1	185096.025	5547.260	.000
กลุ่มทดลอง	5313.025	1	5313.025	159.229	.000
รวม	191677.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	6580.975	39			

R Squared = .807 (Adjusted R Squared = .802)

การวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรของพฤติกรรมการณ์เรียนในกลุ่มทดลองที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า พฤติกรรมการณ์เรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการณ์เรียนในชั้นของ ทักษะคิดในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 267.65 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 187.25 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนจำแนกตามกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรมการเรียน	N	\bar{x}	S.D.
กลุ่มควบคุม	20	187.25	10.320
กลุ่มทดลอง	20	267.65	9.027

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณในชั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) ความฉลาดทางอารมณ์ในชั้นของการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) และพฤติกรรมการเรียนในชั้นของทัศนคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) มีผลผันแปรต่อความแตกต่างต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) เมื่อนำผลคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลองในกลุ่มควบคุมมาผันร่วมพบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ซึ่งสามารถอธิบายถึงอิทธิพลความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อความแตกต่างพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองถึงร้อยละ 94.8 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์การผันแปรของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

พฤติกรรมการเรียนของ นักศึกษา	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	สถิติทดสอบ	
				F	Sig.
Corrected Model	64641.650	2	32320.825	334.767	.000
Intercept	7573.420	1	7573.420	78.443	.000
กลุ่มทดลอง	64271.287	1	64271.287	665.697	.000
ก่อนและหลังทดลองในกลุ่มควบคุม	.050	1	.050	.001	.982
รวม	2137554.000	40			
ถูกต้องทั้งหมด	68213.900	39			

R Squared = .948 (Adjusted R Squared = .945)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมในการเรียนในกลุ่มทดลองมีผลพฤติกรรมพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งนี้จากการที่นักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณในส่วนบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) ในส่วนของความฉลาดทางอารมณ์ในขั้นของการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) และพฤติกรรมการเรียนในขั้นของทัศนคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) จึงทำให้มีพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้วิจัยได้สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
4. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม
5. ทักษะคิดในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม
6. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนมีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ดังมีการสรุปผลต่อไปนี้

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 23.80) รองลงมาได้แก่การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) (ค่าเฉลี่ย 22.20) และการตระหนักรู้ความจริง (TRA) (ค่าเฉลี่ย 21.10) ส่วนการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 21.05) ซึ่งในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) พบว่า การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ของนักศึกษามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 22.10) รองลงมาได้แก่-แรงจูงใจ (MOT) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และทักษะทางสังคม (SOS) ส่วนการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 16.70) และพฤติกรรมการเรียนผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 14.80) รองลงมาได้แก่ กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP) การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ทักษะคิดในการเรียน (ATT) และนักศึกษามีสมาธิต่อการเรียน (CON) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 11.50)

จากการวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองมีผลต่อ

ความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) อีกทั้งนำคะแนนก่อนการทดลองมาค้นร่วมพบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาได้ถึงร้อยละ 71.3 (ตารางที่ 4.2) ซึ่งเป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษาในข้อ ข้อ 1 และข้อ 2

2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในชั้นความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา พบว่าทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกล่าวคือ ก่อนการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 57.5 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 56.5 ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งก่อนทดลองในชั้นความฉลาดทางอารมณ์ ในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 73.2 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 69.9 ส่วนพฤติกรรมการเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 56.5 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 55.7 พบว่าทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน (ตาราง 4.3)

การวิเคราะห์ก่อนการทดลองและหลังการทดลองในกลุ่มควบคุมของชั้นความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย 56.5 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 57.1 มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ย 69.9 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 72.0 และพฤติกรรมการเรียนก่อนทดลองมีค่าเฉลี่ย 55.7 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย 54.8 อีกทั้งก่อนทดลองและหลังทดลองในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ (ตาราง 4.3)

ส่วนหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ซึ่งในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 88.1) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 57.1) สำหรับความฉลาดทางอารมณ์ ในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 99.9) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 72.0) และพฤติกรรมการเรียน ในกลุ่มทดลอง (ค่าเฉลี่ย 79.5) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ย 54.8) และกลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ จากการวิเคราะห์พบว่าหลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 88.1) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 57.5) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ส่วนกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์ หลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 99.9) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 73.2) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ย 79.5) สูงกว่าก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 56.5) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) จึงสรุปผลได้ว่าเป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3 สอดคล้องเป็นไปตามข้อสมมติฐานในข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 3

3. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 88.15 สูงกว่า

กลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 57.10 (ตารางที่ 4.4) และศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในความฉลาดทางจิตวิญญาณที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.3 (ตารางที่ 4.5)

ส่วนการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาในความฉลาดทางจิตวิญญาณที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 88.15 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 57.55 (ตารางที่ 4.6) และการวิเคราะห์ทดสอบความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองที่มีผลต่อการผันแปรพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.4 (ตารางที่ 4.7) ซึ่งให้เห็นว่า ในความฉลาดทางจิตวิญญาณในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งสรุปผลได้ว่าเป็นการศึกษาตามสมมติฐานข้อที่ 1 ของวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3

4. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 99.95 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 72.00 (ตารางที่ 4.8) และการวิเคราะห์ข้อมูลของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อการผันแปรต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.9 (ตารางที่ 4.9)

ส่วนการวิเคราะห์ในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางอารมณ์พบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 99.95 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 73.20 (ตารางที่ 4.10) และการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 82.0 (ตารางที่ 4.11) ซึ่งให้เห็นว่า ในความฉลาดทางอารมณ์ในขั้นของการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งสรุปผลได้ว่าเป็นการศึกษาตามสมมติฐานข้อที่ 2 ของวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3

5. ทักษะคติในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในพฤติกรรมการเรียนรู้หลังการทดลองพบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 79.55 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 54.85 (ตารางที่ 4.12) และจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรของพฤติกรรมเรียนรู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมเรียนรู้หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า พฤติกรรมเรียนรู้ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.0 (ตารางที่ 4.13)

ส่วนการวิเคราะห์ในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางอารมณ์พบว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 79.55 สูงกว่าก่อนทดลองค่าเฉลี่ย 56.50 (ตารางที่ 4.14) และการวิเคราะห์ข้อมูลการผันแปรพฤติกรรมเรียนรู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองหลังการทดลองและก่อนการทดลองพบว่า พฤติกรรมเรียนรู้ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 80.7 (ตารางที่ 4.15) ซึ่งให้เห็นว่า พฤติกรรมเรียนรู้ในชั้นของทักษะคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) มีผลต่อพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งสรุปผลได้ว่าเป็นการศึกษาตามสมมติฐานข้อที่ 3 ของวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3

6. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 267.65 สูงกว่ากลุ่มควบคุมค่าเฉลี่ย 187.25 (ตารางที่ 4.16)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลผันแปรต่อความแตกต่างต่อพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) เมื่อนำผลคะแนนก่อนทดลองและหลังทดลองในกลุ่มควบคุมมาผันร่วมพบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ซึ่งสามารถอธิบายถึงอิทธิพลความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเรียนรู้มีผลต่อความแตกต่างพฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองถึงร้อยละ 94.8 (ตารางที่ 4.17) ซึ่งให้เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมในการเรียนในกลุ่มทดลองมีผลพฤติกรรมพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาดีกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งสรุปผลได้ว่าเป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์การศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาอภิปรายผลจากข้อค้นพบในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนี้

1. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

จากการวิเคราะห์ทดสอบผลการผันแปรความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนรู้หลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) อีกทั้งนำคะแนนก่อนการทดลองมาผันร่วมพบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเรียนรู้หลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษาได้ถึงร้อยละ 71.3 (ตารางที่ 4.2) ชี้ให้เห็นว่า

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ: ในความฉลาดทางจิตวิญญาณ (SQI) นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในขั้นของการเข้าใจความหมายบุคคล (PMP) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 23.80) รองลงมาได้แก่การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) (ค่าเฉลี่ย 22.20) และการตระหนักรู้ความจริง (TRA) (ค่าเฉลี่ย 21.10) ส่วนการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 21.05) ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในการพัฒนาความหมายบุคคล (PMP) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียนได้การสร้างมโนภาพเป้าหมายแห่งชีวิตวัตถุประสงค์ในอนาคตข้างหน้าที่จะเกิดจริง เมื่อจบการศึกษาแล้วมีเป้าหมายชีวิตอย่างไรหรือจะทำสิ่งใด ส่วนในขั้นของการคิดวิจารณ์ญาณ (CET) น้อยที่สุดนั้น เนื่องจากนักศึกษายังในวัยการเรียนรู้ยังขาดประสบการณ์และขาดความชำนาญในเรื่องความเป็นจริงตามประสบการณ์ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริงและประสบการณ์ในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมินการแยกแยะยังน้อยอยู่ (ตารางที่ 4.1)

ความฉลาดทางอารมณ์: ในความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) นักศึกษามีการควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 22.10) รองลงมาได้แก่แรงจูงใจ (MOT) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และทักษะทางสังคม (SOS) ส่วนการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 16.70) ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาสามารถควบคุมตนเองได้จากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ดี ส่วนการตระหนักรู้ตนเองอยู่ในระดับน้อยจากที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวอยากมีความอิสระทางความคิด และเอาใจตัวเองเป็นใหญ่ในการตัดสินใจ ขาดการคิดที่รอบคอบ การตัดสินใจการประเมินตนเองยังน้อยอยู่

พฤติกรรมเรียนรู้: จากการผลการวิเคราะห์ นักศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 14.80) รองลงมาได้แก่ กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ (INP) การเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ทักษะคิดในการเรียน (ATT) และนักศึกษามีสมาธิต่อการเรียน (CON) น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 11.50) ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาความวิตกกังวลการสอบไม่ผ่าน

วิตกกังวลในการเรียนไม่จบ และการที่นักศึกษาไม่มีสมาธิต่อการเรียน (CON) น้อยที่สุด ซึ่งการขาดสมาธิในการเรียนจากปัญหาการเงินหรือรายได้ในครอบครัว การนัดพบคู่รัก การผัดหวังในความรักทำให้ขาดสมาธิในการเรียนได้ที่เป็นปัจจัยภายนอก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผลจากการวิเคราะห์ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จึงพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลอง มีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ได้ถึงร้อยละ 71.3 (ตารางที่ 4.2)

2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากผลการวิเคราะห์พบว่าหลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 88.1) สูงวก่อก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 57.5) และสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ส่วนกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์ หลังทดลอง (ค่าเฉลี่ย 99.9) สูงวก่อก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 73.2) และสูงกว่ากลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ส่วนพฤติกรรมการเรียนหลังการทดลอง (ค่าเฉลี่ย 79.5) สูงวก่อก่อนทดลอง (ค่าเฉลี่ย 56.5) และสูงกว่ากลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .000$) ซึ่งให้เห็นว่า หลังการทดลองในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาดีกว่าก่อนทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมในการเรียน กล่าวคือ

ประการที่ 1: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความฉลาดภายใต้ระบบประสาทของสมองภายในเป็นศูนย์กลางของความฉลาดที่แสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการศึกษาหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งการมีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงย่อมสามารถเข้าใจตนเองจากภายในภายนอกในการประเมินประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องของการแก้ไขปัญหามากกว่าผู้อื่น (Nelson, 2010) อันประกอบด้วย

การคิดวิจารณ์ญาณ: เป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ใช้ความคิดไตร่ตรองความหมายหรือวัตถุประสงค์หรือการดำรงอยู่ตามหลักความเป็นจริงและสิ่งต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถประเมิน แยกแยะได้ ไม่ว่าจะปรากฏการณ์นั้นจะเกิดขึ้นในชีวิต เป็นการใช้สมาธิ หรือวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์ การประเมินข้อมูลที่รวบรวมจากการเรียนรู้หรือเกิดขึ้นจากการสังเกต ประสบการณ์ การสะท้อนเหตุผล หรือการเชื่อมต่อสื่อสารนำไปสู่ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือมากขึ้นจากความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Scriven & Paul, 1992)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นกลยุทธ์ทำให้แนวความคิดตนเองจากการสังเกต การตีความ การวิเคราะห์ การไตร่ตรองข้อมูลในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น และการให้ข้อมูลและแนว การสังเกต การตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุป ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ การสังเกต (observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) และการวิเคราะห์ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions)

การสร้างความหมายบุคคล: ความฉลาดทางจิตวิญญาณในการสร้างความหมายบุคคลและวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายหลักไปสู่เป้าหมายแห่งชีวิตโดยการสร้างมโนภาพทางตามความหมายของวัตถุประสงค์ในอนาคตข้างหน้าที่จะเกิดจริงตามแรงขับเคลื่อนของความฉลาดทางจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นความสามารถในการสร้างความหมายของบุคคล วัตถุประสงค์ทั้งทางกายและประสบการณ์ทางใจในการสร้างเป้าหมายการดำรงชีวิต ได้แก่ การสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) และการบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle) อันเป็นประกอบของจิตวิญญาณ (Sinnott, 2002) การสร้างความหมายบุคคล จึงเป็นความสามารถในสร้างเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ทั้งทางมโนจิตและประสบการณ์ทางกายภาพของสรรพสิ่งรอบข้าง อันสะท้อนถึงความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นกลยุทธ์ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในชีวิต และแผนการดำเนินการ อีกทั้งเป็นการแนะแนวให้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายชีวิตที่จะมีขึ้นในอนาคต ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ การสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) และการบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle)

การตระหนักรู้ความจริง: เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจภายในมิติจิตวิญญาณ (spiritual dimension) ตามปรากฏการณ์ที่เกิดจริง การรู้ความเป็นจริงจึงอยู่กับการตระหนักรู้และประสบการณ์ในส่วนกลางของจิตวิญญาณความฉลาดของตัวเองภายใต้เป้าหมายขอบเขตของความมุ่งหมายที่ได้บูรณาการของแต่ละบุคคล เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ความจริงภายในจิตสำนึกเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นกลยุทธ์ทำให้จิตวิญญาณในเชิงลึกในการรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงในสถานการณ์นั้น และการแนะแนวให้ฝึกความคิดตนเองให้รับรู้สิ่งที่ เป็นจริง การยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (King, & DeCicco, 2009) การเรียนรู้ความเป็นจริงจึงอยู่กับการตระหนักรู้และประสบการณ์ในส่วนกลางของจิตวิญญาณความฉลาดของตัวเองภายใต้เป้าหมายขอบเขตของความมุ่งหมายที่ได้บูรณาการของแต่ละบุคคล เป็นความสามารถในการเคลื่อนการตระหนักรู้ความจริงภายในจิตสำนึกเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณ จึงเป็นกลยุทธ์ทำให้จิตวิญญาณในเชิงลึกในการรับรู้ความจริง การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และดำเนินการให้เป็นจริงในสถานการณ์นั้น และการแนะแนวให้ฝึกความคิดตนเองให้รับรู้สิ่งที่ เป็นจริง การยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ มิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) การตระหนักรู้เชิงลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth การปรับตัว (flexible) และการดำเนินการให้เป็นจริงด้วยตนเอง (self-actualization)

การเปิดกว้างจิตสำนึก: การมีสติในจิตสำนึก ที่เป็นจิตบริสุทธิ์ เป็นการแสดงความรู้สึกภายในสู่ภายนอกด้วยการควบคุมของตนเอง เพื่อรองรับการเปลี่ยนจากประสบการณ์ตนเองได้อย่างถูกต้อง การเปิดกว้างจิตสำนึกเป็นเรื่องการควบคุมจิตตนเอง เพื่อการรับรู้สถานการณ์ปรับเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในกาลข้างหน้าในสิ่งที่ดีกว่า (Maslow, 1971) เพื่อบูรณาการความคิดจากประสบการณ์ที่แปรเปลี่ยนไปด้วยความรู้สึกที่กว้างไกลอันสะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานความคิดของการขับเคลื่อนความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Vaitl et al., 2005) ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของชีวิต

การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก เป็นทางไปสู่ความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นความสามารถในการเข้าถึงดุลพินิจของตนเองอย่างเป็นกลางและบริสุทธิ์ใจเพื่อ ความถูกต้องตามสถานการณ์รอบข้างที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการมองเห็นการณ์ไกลและรับรู้ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายของความฉลาดทางจิตวิญญาณ เป็นกลยุทธ์ทำให้ มีจิตสำนึกการรอบรู้ ด้วยจิตสำนึกที่เป็นกลางบริสุทธิ์ ในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อ การเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ อีกทั้งการให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำ เทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึก ซึ่งประกอบกลไกและเทคนิค (King, & DeCicco, 2009) ได้แก่ จิตสำนึก การรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making, and reasoning) และการเผชิญหน้า (confrontation)

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$)

ประการที่ 2: ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจ อารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อ สร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ (Goleman, 1998a) สร้างแรงกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสร้างสรรค์การทำงานและ ความสำเร็จในชีวิตตามเป้าหมาย (Mayer, Salovey, & Caruso, 2000) จึงเห็นว่าความฉลาด ทางอารมณ์เป็นตัวเร่งเสริมความสำเร็จในชีวิต ความสำเร็จในการศึกษา ในหน้าที่การงาน อันประกอบด้วย

การตระหนักรู้ตนเอง: ความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง จุดอ่อน จุดแข็ง ค่านิยม และตระหนักถึงผลกระทบต่อคนอื่นในขณะที่ใช้ความรู้สึกอารมณ์ตนเองเพื่อเป็น แนวทางในการตัดสินใจของตนตามความเป็นจริง และตระหนักในคุณค่าและภาคภูมิใจใน ความสามารถที่มีอยู่ของตนเอง การตระหนักรู้ตนเอง เป็นการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกที่เกิด สถานการณ์ขึ้นและตรวจสอบความรู้สึก เพื่อดำเนินการอย่างไรในการในชีวิต (Goleman, 1995) การตระหนักรู้ตนเอง เป็นความสามารถส่วนตนในการรู้ความรู้สึกนึกคิดตนเองที่แท้จริงเพื่อเป็น แนวทางในการบูรณาการความรู้สึกของผู้อื่นเป็นกลยุทธ์ทำให้เข้าใจและเรียนรู้ความรู้สึกและอารมณ์ ตนเอง ในการประเมินตนเองและปรับ และความเชื่อมั่นตนเองในการปรับความรู้สึกและอารมณ์ให้ เข้ากับสถานการณ์ อีกทั้งการแนะนำให้ปรับเปลี่ยนอารมณ์และความรู้สึกในทางบวก ด้วย การตระหนักรู้ตนเอง (self-awareness) การประเมินตนเอง (self-Assessment) และความเชื่อมั่น ตนเอง (self-Confidence) เป็นเทคนิคสำคัญ (Goleman, 2001)

การคุมอารมณ์ตนเอง: ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง หรือ การปรับเปลี่ยนอารมณ์ที่สับสนรุนแรง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในเหตุการณ์ ดึงเครียดและรุนแรงได้ การควบคุมอารมณ์ตนเอง จึงเป็นองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ ใน การควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการควบคุมอารมณ์ตนเองจากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข (Chermis & Goleman, 2001) การคุมอารมณ์ตนเอง เป็นกลไกสำคัญของ

ความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึกตนเองจากความวิตกกังวล ความเศร้าโศก ความเครียด ความรู้สึกและอารมณ์ที่โปร่งใส เป็นการปรับตัว ความคิดริเริ่ม เพื่อความสำเร็จ และเป็นการแนะนำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเองปรับเปลี่ยนอารมณ์และความรู้สึกด้วยการควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) ความโปร่งใส (transparency) การปรับตัว (adaptability) ความสำเร็จ (achievement) และความคิดริเริ่ม (initiative) เป็นกลยุทธ์และเทคนิคของการคุมอารมณ์ตนเอง (Goleman, 2001)

ทักษะทางสังคม: ความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการ มีทักษะในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นความสามารถที่รู้ถึงการรับมือต่อสังคมในแง่ดี และรู้จักจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีความเข้าใจสถานการณ์นั้น ทักษะทางสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทำให้บุคคลสามารถร่วมงานกับผู้อื่น เพื่อความสำเร็จในชีวิต (Goleman, 1995) ทักษะทางสังคมเป็นความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์และสร้างเครือข่าย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นหลักสำคัญของทักษะทางสังคมทั้งหมด เป็นกลยุทธ์ทำให้การมองโลกในแง่ดีในการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่นไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีทักษะในลักษณะความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงหรือการประสานงานเพื่อทำงานร่วมหรือความร่วมมือหรือการทำงานเป็นทีม และกลยุทธ์การให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดทักษะทางสังคม อันประกอบด้วยเทคนิคสำคัญ (Goleman, 2001) มองการโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change catalyst leadership) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities)

การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น: ความสามารถเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นจึงเป็นเรื่องการรู้และเข้าใจความต้องการของผู้อื่น และปรับตัวเข้าความรู้สึกนั้น ในการดำเนินการเพื่อความกิจกรรมการงาน เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการให้เป็นไปโดยตลอด จึงเป็นตัวเชื่อมต่อจากภายในไปสู่ภายนอกในการดำเนินการทุกอย่าง (Cote & Miners, 2006) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นเป็นความสามารถในการเข้าใจและมีผลต่ออารมณ์ของผู้อื่น เป็นกลยุทธ์ทำให้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อมีการตัดสินใจสิ่งใด เพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการร่วมมือกับบุคคลอื่นในการทำงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ และทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ ในการแก้ปัญหาและความขัดแย้งหรือในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลและการแนะนำให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น อันประกอบด้วยเทคนิคและการดำเนินการ (Goleman, 2001) ความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถในการทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) และความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills)

แรงจูงใจ: แรงผลักดันจูงใจให้เกิดประโยชน์ และความสำเร็จในการนั้น เป็นการสร้างแรงจูงใจตนที่ยึดมั่นในเป้าหมายเพื่อประโยชน์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ แรงจูงใจจึง

เป็นตัวเร่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นพลังสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ จากภายในมาสู่ภายนอกด้วยการกระทำในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จตามความมุ่งหมายแห่งชีวิต (Goleman, 1998a, 1998b) แรงจูงใจเป็นความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของอารมณ์ในทางลบ อันได้แก่ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล และสามารถดำเนินการอารมณ์ไปในทางบวก โดยความพยายามที่จะหาสาเหตุในทางลบ และปรับปรุงไปในทางบวกที่มีประสิทธิภาพ (Salovey, & Mayer, 1990) การสร้างแรงจูงใจเป็นการกระตุ้นให้ตัวเองได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ชัดเจน แม้จะมีทัศนคติแนวโน้มเอนเอียงทางบวกหรือทางลบ การเรียนรู้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ไปในทางบวกมากขึ้น เป็นกลยุทธ์ทำให้มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ และเป็นกลยุทธ์ให้เกิดแรงจูงใจในความรู้สึกและอารมณ์แรงจูงใจ อันประกอบด้วยเทคนิคการดำเนินการ (Goleman, 2001) การขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) และความมุ่งมั่น (commitment)

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$)

ประการที่ 3: พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมการเรียน ทางกริยา อากา และ การปฏิบัติตนด้านการเรียน การตั้งใจ ความสนใจในการเรียน เป็นแสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนที่มีคุณภาพการศึกษา อันประกอบสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คือ

ทัศนคติในการเรียน: เป็นความรู้สึก ความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ความรู้สึก และความคิดดังกล่าวเป็นไปได้ในทางชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ทั้งในการสนับสนุนและต่อต้าน ทัศนคติ การที่เราจะทราบทัศนคติของบุคคลหนึ่งได้ก็ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก ซึ่งเห็นได้จากที่มีทัศนคติเห็นคุณค่าในการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต

แรงจูงใจในการเรียน: เป็นตัวเร่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการจูงใจอันเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ การกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมสูง ซึ่งแรงจูงใจอยู่ภายใต้การควบคุม การรับรู้ การคาดการณ์ล่วงหน้า ถ้าคาดว่าจะได้ประโยชน์จะมีแรงจูงใจในการตัดสินใจกระทำสิ่งนั้นสูง ซึ่งนักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อความสำเร็จในชีวิตในหน้าที่การงานในอนาคต จะเกิดการกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการเรียนสูง

ความวิตกกังวลในการเรียน: ความวิตกในวิชาที่เรียนย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมที่เรียนเกิดความไม่มั่นใจต่อผลการเรียนจะไม่ประสบความสำเร็จ หรือวิชาที่เรียนยากไม่เข้าใจ ทำให้เกิดพฤติกรรมเรียนมุ่งท่องจำหนังสือจากการเรียนเฉพาะช่วงเวลาสอบ ซึ่งวิชานั้น ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนมีความวิตกกังวล

การมีสมาธิต่อการเรียน: ความตั้งใจการเรียนก่อให้เกิดสมาธิในการเรียน การขาดสมาธิการเรียนต่อก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้ การเรียนจะมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่ออยู่กับการเรียน ความพร้อมที่จะเรียน และสนใจในวิชานั้น

กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียน: การรวบรวมข้อมูลในการเรียน เป็นเรื่องที่ นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้และใช้เหตุผลโดยการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียน เป็นภาษาตนเอง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดมาประมวลเข้ากัน อย่างมีเหตุผล และหาความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่เรียนกับประสบการณ์เดิม เป็นพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา

ความเลือกเนื้อหาสำคัญ: เป็นการเลือกใจความสำคัญและการจดจำเนื้อหาที่สำคัญ เป็นทางก่อให้เกิดพฤติกรรมกรเรียนสามารถแยกแยะข้อที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่เรียน ซึ่ง ก่อให้เกิดความแตกต่างของพฤติกรรมกรเรียนเฉพาะตัวของนักศึกษาแต่ละคนที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าพฤติกรรมกรเรียนมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$)

3. พฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองในความฉลาดทางจิตวิญญาณหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

จากผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใน ความฉลาดทางจิตวิญญาณหลังการทดลองพบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลัง การทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.3 (ตารางที่ 4.5) ส่วนในกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองใน ความฉลาดทางจิตวิญญาณพบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อ ความแตกต่างของพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 91.4 (ตารางที่ 4.7) ซึ่งให้เห็นว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในความฉลาด ทางจิตวิญญาณ กล่าวคือ

คิดวิจารณ์ญาณ (CET): นักศึกษาเข้าใจและรู้จักการสังเกต การวิเคราะห์ และการตีความ จากกรที่ได้เรียนมา โดยการบูรณาการความคิดเป็นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

ความหมายบุคคล (PMP): นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในพฤติกรรมกรเรียนได้ อย่างดี และสามารถสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) และการบูรณาการ จัดการ (integrative organizing principle) ได้ดี

การตระหนักรู้ความจริง: นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายชีวิตนั้นมี อุปสรรคหรือมีปัญหาและการวิธีการแก้ไขปัญหานั้น การปรับตัวยืดหยุ่นสถานการณ์นั้นอย่างไรได้เมื่อ ได้เผชิญกับความจริงในประสบการณ์นั้น

การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE): นักศึกษาสามารถมีการเปิดจิตสำนึกให้กว้าง และความคิด เป็นกลางในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในพฤติกรรม กรเรียน อีกทั้งการกำหนดแผนการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาตามพฤติกรรมกรเรียนและการกำหนด แผนการดำเนินการและกำหนดวันที่จะดำเนินการได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า ในความฉลาดทางจิตวิญญาณในขั้นของการเข้าใจ ความหมายบุคคล (PMP) การเปิดกว้างจิตสำนึก (CSE) การตระหนักรู้ความจริง และการคิด วิจารณ์ญาณ (CET) มีผลต่อพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อน การทดลองและกลุ่มควบคุม

4. พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในความฉลาดทางอารมณ์หลังการทดลองพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.9 (ตารางที่ 4.9) และกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในความฉลาดทางอารมณ์พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 82.0 (ตารางที่ 4.11) ซึ่งให้เห็นว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในความฉลาดทางอารมณ์ กล่าวคือ

ตระหนักรู้ตนเอง (SFA): ในชั้นร่วมกิจกรรมนักศึกษาสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ตนเองและความรู้สึกของผู้อื่นได้ที่มีผลต่อเรียนในการประเมินวิชาที่ตนเรียนว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร และปรับเข้ากับสถานการณ์เรียนรู้จากสิ่งที่ได้ประเมินาเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการได้

การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR): นักศึกษาผ่อนคลายอารมณ์ตนเองจากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข

ทักษะทางสังคม (SOS): นักศึกษาให้ความร่วมมือทางสัมพันธภาพ การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ การสร้างความคุ้นเคยกัน และการสร้างความไว้วางใจแสดงให้เห็นว่า ได้มองโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำ (leadership) การเปลี่ยนแปลง (change catalyst) การเชื่อมต่อ (building bonds) การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities)

การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP): นักศึกษาผู้ร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นโดยการแสดงความเสียใจและการชื่นชม ด้วยการเสนอความเห็น การเสนอแนะ วิธีการแก้ไขจุดอ่อนและจุดแข็งได้ทันทีแก่นักศึกษาอื่น เป็นการชี้ให้เห็นว่า เป็นความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) และความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills)

แรงจูงใจ (MOT): นักศึกษาเริ่มมีแรงจูงใจเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็นแพทย์ อาจารย์ ตำรวจ เป็นต้น เป็นชี้ให้เห็นว่า สมาชิกเริ่มมีการขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) และความมุ่งมั่น (commitment)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า ในความฉลาดทางอารมณ์ในชั้นของการตระหนักรู้ตนเอง (SFA) การควบคุมอารมณ์ตนเอง (SFR) ทักษะทางสังคม (SOS) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น (EMP) และแรงจูงใจ (MOT) มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

5. ทักษะคิดในการเรียน แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลในการเรียนและการเลือกเนื้อหาสำคัญของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษามากกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในพฤติกรรมการณ์การเรียนหลังการทดลองพบว่า พฤติกรรมการณ์การเรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 84.0 (ตารางที่ 4.13) และกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลองในพฤติกรรมการณ์การเรียนในกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีผลต่อความแตกต่างของพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 80.7 (ตารางที่ 4.15) ซึ่งชี้ให้เห็นว่านักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจในพฤติกรรมการณ์การเรียนในชั้นของทัศนคติในการเรียน (ATT) เห็นได้จากที่มีทัศนคติเห็นคุณค่าในการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต แรงจูงใจในการเรียน (MOL) นักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียนเพื่อความสำเร็จในชีวิตในหน้าที่การงานในอนาคต จะเกิดการกระตุ้นจากแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมการณ์การเรียนสูง ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) ในวิชาที่เรียนยากไม่เข้าใจ ทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการณ์เรียนมุ่งท่องจำหนังสือจากการเรียนเฉพาะช่วงเวลาสอบ การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) การไม่เข้าใจเนื้อหาการเรียน นักศึกษามีปัญหาในครอบครัว หรือการนัดกับคู่รักทำให้ขาดสมาธิในการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP) นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้และใช้เหตุผลโดยการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียนเป็นภาษาตนเอง และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) นักศึกษาสามารถแยกแยะข้อที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่เรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้จึงชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการณ์การเรียนในชั้นของ ทัศนคติในการเรียน (ATT) แรงจูงใจในการเรียน (MOL) ความวิตกกังวลในการเรียน (ANX) การมีสมาธิต่อการเรียน (CON) กระบวนการรวบรวมข้อมูลการเรียน (INP) และการเลือกเนื้อหาสำคัญ (SMI) มีผลต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองและกลุ่มควบคุม

6. ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์การเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์การเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์การเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลผันแปรต่อความแตกต่างต่อพฤติกรรมการณ์การเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .000$) ถึงร้อยละ 94.8 (ตารางที่ 4.17) นั้นมีผลจากการเข้ากิจกรรมการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์การเรียน กล่าวคือ

ครั้งที่ 1 การตระหนักรู้ตนเอง: ในขั้นนี้สมาชิกแต่ละคนการแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการณ์การเรียนของตนเองให้ผู้ร่วมกิจกรรมคนอื่นฟัง การแสดงความรู้สึกและอารมณ์ในพฤติกรรมการณ์การเรียน โดยมีความเชื่อมั่นในการเรียน และประเมินตนเองว่าสามารถศึกษาให้จบหลักสูตร ตามที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกล่าวตอนหนึ่งว่า “ผมรู้ตัวว่าเรียนไม่เก่ง แต่ผมจะขยันดู

หนังสือและใกล้กลุ่มเพื่อนที่เก่งกว่าหรือไม่เข้าใจจะให้ช่วยอธิบายเนื้อหาที่ไม่เข้าใจได้ ทำให้เชื่อมั่นว่าสามารถศึกษาให้จบหลักสูตรได้” แสดงให้เห็นว่านักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรมความสามารถรับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึกตนเอง และผลสะท้อนของความรู้สึกของผู้อื่น มีความตระหนักรู้ตนเองเพื่อรู้ถึงอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่นที่มีผลต่อการเรียน ในการประเมินตระหนักรู้จุดอ่อน จุดแข็ง ขอบเขตของความรู้สึก อารมณ์ เพื่อปรับเข้ากับสถานการณ์แวดล้อม จากสิ่งที่ได้ประเมินตน เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการตามเป้าหมาย

ครั้งที่ 2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง: ผู้วิจัยจัดให้นักศึกษาสร้างสัมพันธภาพ การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ การสร้างความคุ้นเคยกัน และการสร้างความไว้วางใจ และใช้กลยุทธ์และเทคนิคการควบคุมอารมณ์ตนเอง (emotional self-control) ความโปร่งใส (transparency) การปรับตัว (adaptability) ความสำเร็จ (achievement) และความคิดริเริ่ม (initiative) ทำให้มีการควบคุมอารมณ์ตนเอง เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์และความรู้สึกตนเองจากความวิตกกังวล ความเศร้าโศก ความเครียด เพื่อความให้ความรู้สึกและอารมณ์ที่โปร่งใส เป็นการปรับตัว และความคิดริเริ่ม เพื่อความสำเร็จเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียน ด้วยการดำเนินการให้นักศึกษาร่วมกันฝึกหยุดนิ่งไล่ความคิดต่าง ๆ ออกจากสมอง ให้นับ 1-20 หายใจลึกๆ ทำใจสบาย ไร้กังวล ความเศร้าและความเครียด ให้สมาชิกสร้างความรู้สึกและอารมณ์ถึงสภาพความภาคภูมิใจเมื่อได้จบการศึกษาจะได้การยกย่องว่าเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ

ผู้วิจัยพบว่านักศึกษาได้ผ่อนคลายอารมณ์ตนเองจากความวิตกกังวล ความผิดหวัง ตกใจ หรือความกลัว ความรุนแรง ความตึงเครียดที่เผชิญหน้า และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีสมาธิตั้งสติมีแนวความคิดใหม่ในการดำเนินการวางแผนการศึกษาในอนาคตได้ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ของตนเอง คนที่มีความคิดริเริ่มจะดำเนินการในเป้าหมายที่คาดหวังไว้ตามเป้าหมายโดยไม่ลังเลหรือซักช้าในการดำเนินการ เพื่อสร้างสิ่งที่ดีกว่าในอนาคตข้างหน้าได้ ดังปรากฏตามคำกล่าวของสมาชิกกลุ่มตอนหนึ่งว่า “การไม่สนใจเรียนทำให้สอบไม่ผ่าน” หรือ “จำต้องวางแผนการเรียนให้มากขึ้น”

ครั้งที่ 3 ทักษะทางสังคม: ผู้วิจัยได้จัดให้ให้ข้อมูลและแนะนำเกี่ยวกับการทำความเข้าใจและอารมณ์ในการมองโลกในแง่ดีเพื่อเป็นทางการสื่อสารความสัมพันธ์กับผู้อื่นในทิศทางที่ต้องการอย่างมีทักษะในพฤติกรรมกรเรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หรือการประสานงานร่วมหรือการทำงานเป็นทีม โดยให้นักศึกษาร่วมกันทำงานเป็นทีมในกลุ่มร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นการไม่เข้าใจวิชาที่สอน หรืองานที่อาจารย์มอบหมาย และให้กลุ่มร่วมกิจกรรมร่วมกันแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะ รวมทั้งผลดีผลเสีย อธิบาย การแก้ไขปรับปรุง การติดต่อสื่อสารกับผู้รู้ในวิชานั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิชานั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ อีกทั้งให้สมาชิกร่วมกัน

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้ให้ความร่วมมือทางสัมพันธภาพ การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ การสร้างความคุ้นเคยกัน และการสร้างความไว้วางใจ ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มสมาชิกได้มองโลกในแง่ดี (optimism) การสื่อสาร (communication) การจัดการความขัดแย้ง (conflict management) ความเป็นผู้นำ (leadership) การเปลี่ยนแปลง (change catalyst) การเชื่อมต่อ (building bonds)การทำงานร่วมกันและความร่วมมือ (collaboration and cooperation) และการทำงานเป็นทีม (team capabilities)

ครั้งที่ 4 การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นและแรงจูงใจ: ผู้วิจัยให้ข้อมูลและแนะนำเกี่ยวกับความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น การสร้างความรู้สึกและอารมณ์ในทางบวก เช่น ดีใจ ยกย่อง หรือสร้างความรู้สึกและอารมณ์ในทางลบ เช่น เสียใจ เห็นใจ เป็นต้น เพื่อการแก้ไขปัญหา หรือปรับเข้ากับสถานการณ์ในพฤติกรรมกรเรียน เช่น เพื่อสอบไม่ผ่านวิชาที่เรียน ให้ความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ ส่วนที่สอบได้ ให้แสดงความยินดีดีใจหรือให้การยกย่อง เป็นต้น จากนั้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนในการเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นที่ผ่านมา โดยให้สมาชิกแต่ละคนกล่าวถึงวิชาที่สอบตก และให้กลุ่มสมาชิกแสดงความคิดเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ การเสนอแนะ วิธีการแก้ไข อีกทั้งให้นักศึกษาแต่ละคนกล่าวถึงวิชาที่สอบผ่านและให้กลุ่มสมาชิกแสดงความชื่นชม ยกย่องผลการเรียน และชี้ให้เห็นถึงวิธีการที่ได้ผลการเรียนที่ดีแก่สมาชิกอื่น ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้จัดให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นเสนอแนะแรงจูงใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนเพื่อเสริมแรงขับเคลื่อนในพฤติกรรมกรเรียนให้สำเร็จการศึกษา และผลสำเร็จในการสำเร็จการศึกษา

ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า ผู้ร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นโดยการแสดงความเสียใจและการชื่นชม ด้วยการเสนอความเห็น การเสนอแนะ วิธีการแก้ไขจุดอ่อนและจุดแข็งได้ทันทีแก่สมาชิกอื่น เป็นการชี้ให้เห็นว่า เป็นความสามารถในการอ่าน (ability to read) ความสามารถในการตรวจสอบสถานการณ์ (ability to determine the situations) ความสามารถทำให้เกิดสภาวะอารมณ์เชิงบวกและลบ (ability to evoke positive and negative emotions states) และความขัดแย้งและการเจรจาต่อรอง (conflict/negotiation skills) นอกจากนี้ นักศึกษาเริ่มมีแรงจูงใจเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเป็นแพทย์ อาจารย์ ตำรวจ เป็นต้น เป็นชี้ให้เห็นว่านักศึกษาเริ่มมีการขับเคลื่อนความสำเร็จ (achievement drive) และความมุ่งมั่น (commitment) แล้ว

ครั้งที่ 5 การคิดวิจารณ์ญาณ: ผู้วิจัยจัดให้ข้อมูลและแนะนำการสังเกต การตีความ การไตร่ตรอง และการวิเคราะห์ข้อสรุปในพฤติกรรมกรเรียน มิใช่การท่องจำอย่างเดียว โดยให้สมาชิกรู้จักการสังเกต การวิเคราะห์ และการตีความจากการที่ได้เรียนมา โดยการบูรณาการความคิดเป็นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรมให้ฟัง ต่อจากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นจากพฤติกรรมกรเรียน และวิเคราะห์เนื้อหาเป็นของตนเองและให้สมาชิกอื่นแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์บูรณาการเจาะลึกในเนื้อหาที่ได้ฟังมาในแต่ละคน เพื่อให้ได้ข้อสรุปเนื้อหาที่เป็นรูปธรรม

จากการศึกษาพบว่า สามารถวิเคราะห์บูรณาการเจาะลึกในเนื้อหาตนเองตามที่ได้ศึกษามา และสามารถให้ความคิดเห็นวิเคราะห์ บูรณาการเจาะลึกในเนื้อหาของสมาชิกอื่นอย่างกว้างขวาง ชี้ให้เห็นว่า สมาชิกมีการสังเกต (observations) การตีความ (interpretation) การคิดไตร่ตรอง (critical thinking) และการวิเคราะห์ให้ข้อสรุป (analyze the issues and come to conclusions) เป็นอย่างดีอย่างเป็นรูปธรรม

ครั้งที่ 6 การสร้างความหมายบุคคล และการตระหนักรู้ความจริง: ผู้วิจัยเสนอแนะให้นักศึกษากำหนดเป้าหมายในพฤติกรรมกรเรียนว่า สมาชิกกำหนดแผนการเรียนอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยจัดให้สมาชิกกำหนดเป้าหมายในชีวิตว่า เมื่อได้สำเร็จการศึกษาแล้ว มีเป้าหมายชีวิตอย่างไร ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักศึกษาแต่ละคนสามารถกำหนดเป้าหมายในพฤติกรรมกรเรียนได้อย่างดี เป็นการชี้ให้เห็นว่า สมาชิกสามารถสร้างเป้าหมายชีวิต (create and master a life purpose) และการบูรณาการจัดการ (integrative organizing principle) ได้ดี ต่อจากนั้น ผู้วิจัยได้

เสนอแนะให้นักศึกษาได้ตระหนักรู้ความจริงและจัดให้สมาชิกวิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายชีวิตนั้นมีอุปสรรคหรือมีปัญหาอย่างไร และเมื่อสมาชิกได้รู้ความจริงแล้ว จะมีการปรับตัวยืดหยุ่นสถานการณ์นั้นอย่างไร อีกทั้งคาดว่ามีแผนการดำเนินการให้เป็นจริงอย่างไร โดยให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์พิจารณา และสามารถอื่นเสนอความเห็นวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

จากการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ว่าวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายชีวิตนั้นมีอุปสรรคหรือมีปัญหาและการวิธีการแก้ไขปัญหานั้น การปรับตัวยืดหยุ่นสถานการณ์นั้น อีกทั้งการคาดว่ามีแผนการดำเนินการให้เป็นจริงได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่าเป็นมิติทางจิตวิญญาณ (spiritual dimension) เป็นการชี้ให้เห็น สมาชิกได้ตระหนักรู้เชิงลึก (deeper awareness) การรับรู้ความจริง (genuine perceptions of truth) การยืดหยุ่นปรับตัว (flexible) และการดำเนินการให้เป็นจริงด้วยตนเอง (self-actualization)

ครั้งที่ 7 การเปิดกว้างจิตสำนึก: ผู้วิจัยจัดให้ข้อมูล และตัวอย่าง การแนะนำเทคนิคให้มีการเปิดจิตสำนึกให้กว้าง และความคิดเป็นกลางในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในพฤติกรรมการณ์เรียน และผู้วิจัยจัดให้นักศึกษากำหนดแผนการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาตามพฤติกรรมการณ์เรียน อีกทั้งให้สมาชิกกำหนดแผนการดำเนินการและกำหนดวันที่จะดำเนินการนั้น และนักศึกษาร่วมกันสรุปในเรื่องการเปิดกว้างจิตสำนึกในพฤติกรรมการณ์เรียนนั้น

จากการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า นักศึกษาสามารถมีการเปิดจิตสำนึกให้กว้าง และความคิดเป็นกลางในการใช้เหตุผลและการตัดสินใจ เพื่อการเผชิญหน้า ในการแก้ไขปัญหาในพฤติกรรมการณ์เรียน อีกทั้งสมาชิกกำหนดแผนการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาตามพฤติกรรมการณ์เรียนและการกำหนดแผนการดำเนินการและกำหนดวันที่จะดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาได้เปิดจิตสำนึกให้กว้าง โดยมีจิตสำนึกการรอบรู้ (cosmic consciousness) จิตสำนึกบริสุทธิ์ (pure consciousness) การแก้ไขปัญหา (problem-solving) การตัดสินใจและการให้เหตุผล (decision-making and reasoning) และการเผชิญหน้า (confrontation) ได้เป็นอย่างดี

ครั้งที่ 8 การทบทวนและยุติการเข้าร่วมกิจกรรม: ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนสิ่งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมา และผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษาให้การสนับสนุนให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นในพฤติกรรมการณ์เรียนด้วยความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางจิตวิญญาณ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่เป็นจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ก่อนการยุติการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการณ์เรียนในกลุ่มทดลองมีผลพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาดีกว่าก่อนทดลองและกลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1.1 การนำความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมมาเผยแพร่และประยุกต์ใช้ในพฤติกรรมนักเรียนของนักศึกษาในสถาบันศึกษา

สถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ล้วนเป็นสถาบันที่ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้มาศึกษา เมื่อได้สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตได้ จึงมีความสำคัญในระดับบุคคล สังคมและประเทศไทย จึงเสนอแนะให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ นำในเรื่องความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมมาเผยแพร่และประยุกต์ใช้ในพฤติกรรมนักเรียนของนักศึกษาในสถาบันศึกษา เพื่อการพัฒนาในด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมนักเรียนของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำเอาหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงเมื่อได้สำเร็จการศึกษาแล้ว

1.2 การนำความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมมาบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งในสถาบันศึกษา

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างและการพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ จึงเสนอแนะให้นำความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมมาบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งในสถาบันศึกษา เพื่อให้นักศึกษาในสถาบันได้มีโอกาสในการพัฒนาในด้านความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเรียน อีกทั้งเป็นประโยชน์นำไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อได้สำเร็จการศึกษาได้

1.3 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาเผยแพร่ใช้ในด้านการดำรงชีวิต

ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตให้ปรากฏเป็นรูปธรรมในความเป็นจริงขึ้นแห่งการดำรงชีวิตเป็นตัวตนของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์แต่ละคนมีแรงขับเคลื่อนพลังแห่งจิตวิญญาณ (spiritual impulse) ที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้วิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลแตกต่างกันไปด้วย ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมได้จริง (Zohar & Marshall, 2000) ซึ่งจากผลงานการวิจัย (Alex & Ajawani, 2011) ในเรื่อง “ความสุขในชีวิตสมรสเป็นหน้าที่ของความฉลาดทางจิตวิญญาณ” (marital happiness and the function of spiritual intelligence) พบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณอยู่ในระดับสูง มีผลต่อความสุขในชีวิตสมรสมาก และจากผลงานวิจัย (Moosa & Ali, 2011) ในเรื่อง ความสัมพันธ์การอบรมเลี้ยงดู และความฉลาดทางจิตวิญญาณ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีผลความฉลาดทางจิตวิญญาณ

นักจิตวิทยา (Rossiter, 2006) เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีอยู่ในตัวบุคคลเป็นต้นทุนทางจิตวิญญาณที่สามารถพัฒนามาใช้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ ด้วยการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์

1.4 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาเผยแพร่ใช้ในด้านพฤติกรรมการทำงาน

ความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตในวิเคราะห์ที่ไตร่ตรอง การมีวัตถุประสงค์ในการทำงาน การตั้งเป้าหมายชีวิต ซึ่งจากการศึกษาวิจัย (Rashvand & Bahrevar, 2013) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกองค์กร ซึ่งผู้บริหารควรจัดให้มีการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณแก่สมาชิกองค์กรในด้านพฤติกรรมการทำงานของลูกจ้างให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ ทั้งนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณได้รวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางปัญญา ในการพัฒนาบุคคลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร (Deslauroers, 2000)

นอกจากนี้ ต้นทุนทางจิตวิญญาณได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคลากรในองค์กร เพื่อผลสำเร็จขององค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งได้นำต้นทุนทางจิตวิญญาณมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาด้านพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกขององค์กรอีกด้วย (Deslauroers, 2000)

1.5 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาเผยแพร่ใช้แก่ผู้เยาว์หรือวัยรุ่น

ผู้เยาว์และวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงมิติทางจิตวิญญาณ นักจิตวิทยา (Rossiter, 2006) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณมีอยู่ในตัวบุคคลที่สามารถพัฒนานำมาใช้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์แก่ผู้เยาว์และวัยรุ่นได้ ซึ่งการประยุกต์ความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ ย่อมนำไปสู่การพัฒนาเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์แก่เยาวชนเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิตอย่างยิ่ง

การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิทยาแก่ผู้เยาว์หรือวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและบุคลิกภาพเป็นการเสริมสร้างความฉลาดทางจิตวิญญาณในการสร้างสรรค์ต้นทุนทางจิตวิญญาณในการดำรงชีวิต

1.6 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาเผยแพร่ใช้ในการเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยา (Zohar & Marshall, 2000) เห็นว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) หรือ “SQ” เป็นความฉลาดที่ทำให้บุคคลสามารถแยกแยะในการประเมินการกระทำแห่งตน การแก้ไขปัญหา การตอบปัญหาในการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลสามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วยวิธีการใหม่อย่างมีขอบเขตและเหมาะสมในการสร้างคุณค่าชีวิตแห่งตน (self value) ความฉลาดทางจิตวิญญาณจึงเป็นตัวแทนส่วนตนของบุคคล (self) เป็นที่รวมแหล่งพลังงานทั้งหมดของบุคคลอันก่อให้เกิดการจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจในเหตุผล และคุณค่าชีวิต ซึ่งความเป็นตัวตนของบุคคล

ดังนั้น การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณไปใช้ จึงเป็นในการเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพแห่งตนในการดำรงชีวิตในการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ที่ตายตัวด้วยวิธีการใหม่ที่ดีกว่าเหมาะสมการการสร้างคุณค่าชีวิตแห่งตน

1.7 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาเผยแพร่ใช้ในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมใหม่

การพัฒนาความฉลาดทางจิตวิทยาในความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นประโยชน์ทางจิตวิทยาและนักจิตวิทยา สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมด้านอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ ขึ้นใหม่ ซึ่งจากการศึกษาวิจัย (Chin, Raman, Yeow & Eze, 2012) พบว่าความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ เป็นการสร้างสรรค์ความคิด องค์ความรู้ใหม่ และนวัตกรรมใหม่ที่ทำให้ประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการต่าง ๆ ทั้งนี้ ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นความฉลาดภายใต้พลังจิตในระบบประสาทของสมองภายในเป็นศูนย์กลางของเขี้ยวหรือความฉลาดแสดงออกถึงการเป็นตัวตนมนุษย์ที่ใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ การเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ การปรับเปลี่ยนสถานการณ์ พฤติกรรม การคิด การเรียนรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจ เป็นคุณค่าชีวิต (Zohar & Marshall, 2000) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นที่ดีกว่า

ส่วนความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ตนเองและความรู้สึกผู้อื่น เป็นการจัดการควบคุมอารมณ์ตนเองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตน เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ตนเองในการบริหารจัดการอารมณ์หรืออารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ (Goleman, 1998a) ซึ่ง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ จึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ ขึ้นใหม่

1.8 การศึกษาวิจัยในอนาคตเพื่อประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ในด้านอื่น ๆ

จากข้อค้นพบดังกล่าวนี้ ให้มีการเผยแพร่และจัดให้มีการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาในระดับชาติ ทั้งนี้ ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ เป็นองค์ความรู้ใหม่ และเป็นนวัตกรรมใหม่ที่สามารถนำไปปรับใช้กับความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการเรียน เพื่อปรับระดับการเรียนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถนำไปปรับใช้ควบคู่กับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการเรียน เพื่อปรับระดับการเรียนของนักศึกษา และเป็นประโยชน์จิตวิทยาและนักจิตวิทยา สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมด้านอื่น ๆ เพื่อพัฒนา ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์แก่ประชาชนทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมและของชาติ นอกจากนี้ ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ และความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อสร้างนวัตกรรมอื่น ๆ ขึ้นใหม่อันเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ในด้าน
การดำรงชีวิต

2.2 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ใน
ด้านพฤติกรรมการทำงาน

2.3 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้แก่ผู้เยาว์
หรือวัยรุ่น

2.4 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ใน
การเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพ

2.5 การประยุกต์ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ใน
การสร้างสรรคองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2554). รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง วิกฤติเด็กไทย IQ ต่ำ. ค้นเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2557 จาก http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/60/file_1385435113.PDF
- ณิตชาธร ภาโนมัย. (2554). การปรับพฤติกรรมการเข้าเรียนของนักศึกษาโดยการใช้ค่าคะแนนและแรงจูงใจทางบวก. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4 (1). 63-75.
- ประธาน วัฒนวานิชย์. (2537). *เรื่องไม่ยาก ถ้าอยากเรียนเก่ง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล*. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2530.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์ และ ภัทรพล มหาจันทร์. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal*, มหาวิทยาลัยศิลปากร. 4 (กันยายน-ธันวาคม). 1-17.
- Alex & Ajawani. (2011). Marital happiness as the function of spiritual intelligence. *International multidisciplinary Research Journal*. 1(9). 6 - 7.
- Animasahun RA (2010). Intelligent Quotient, Emotional Intelligence and Spiritual Intelligence as Correlates of Prison Adjustment among Inmates in Nigeria Prisons. *Journal of Social Science* 22(2) 121- 128.
- Aram, Y. (2007). *The seven dimensions of spiritual intelligence: An ecumenical, Grounded theory*. San Francisco, CA: Institute of Transpersonal Psychology.
- Aram, Y. & Dryer, D.C. (2008). *The integrated spiritual intelligence scale (ISIS): Development and Preliminary validation*. Boston, MA: Institute of Transpersonal Psychology
- Binet, A. (1905). The Binet-Simon intelligence scale. Retrieved April 7, 2014, from [http:// childpsych.umwblogs.org/intelligence-testing-2/binet-simon-scale/](http://childpsych.umwblogs.org/intelligence-testing-2/binet-simon-scale/)
- Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw-Hill Book Co.
- Bradshaw, T.K. (1975). *The Impact of Peers on Student Orientatives to College: A Contextual Analysis in Teachers and Students*. New York: Carnegie Commission..
- Buzan, T. (2001). *The power of spiritual intelligence*. London: Collins Publisher.
- Chermiss, C. & Goleman, D. (2001). *The emotional intelligence inventory*. Place, Canada: Jossy-Bass.

- Chin, S. Raman, K. Yeow, A. J. & Eze, C. U. (2012). Relationship between emotional intelligence and spiritual intelligence in nurturing creativity and innovation among successful entrepreneurs: A conceptual framework. *Social and Behavioral Sciences*. 57. 261 – 267.
- Cianciolo, A. T., & Sternberg, R. J. (2004). *Intelligence: A brief history*. Oxford, UK: Blackwell Publishing.
- Corey, G. (2008). *Theory and practice of group counseling*. Belmont, CA: Tomson Learning
- Cote, S. & Miners, C.T.H. (2006). Emotional intelligence, cognitive intelligence and job performance. *Administrative Science Quarterly*. 51(1). 1 – 28.
- Csikszentmihalyi, M. (1993). *The evolving self: A psychology for the third millennium*. New York, NY: Harper Collins.
- Deslauroers, D. (2000). Dreamwork to the light of emotional and spiritual intelligence. *Advanced Development*. 9. 105 -122.
- Freud, S. (1965). *Interpretation of dreams*. (Strachey, trans.). New York: Avon.
- Freud, S. (1952). Beyond the pleasure, in R.M. Hutchins (Ed.). *Great books of the western world*. Chicago: Encyclopedia Britannica.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: Basic Books.
- Green, W. N. & Noble, K.D., (2010). Fostering spiritual intelligence: Undergraduates' growth in a course about consciousness. *Advanced Development Journal*. 12. 26-48.
- Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Bantam.
- Goleman, D. (1998a). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam.
- Goleman, D. (1998b, November–December). What makes a leader? *Harvard Business Review*, 76, 93–102.
- Goleman, D. (2001). Emotional Intelligence: Issues in Paradigm Building. In C. Cherniss & D. Goleman (Eds.), *The Emotionally Intelligent Workplace* (pp. 13-26). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Hamel, S., Leclerc, G., & Lefrançois, R. (2003). A psychological outlook on the concept of transcendent actualization. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 13, 3-15.
- Howard, B.B. & White, R.S. (2009). Spiritual intelligence and transformational leadership: A new theoretical framework. *Journal of Curriculum and Instruction (JoCI)*. 3(2). 54-67.

- James, W. (2002). *The varieties of religious experience: A study in human nature*. New York, NY: Random House.
- Kalish, H. (1981). *Learning: Principles and application*. NY: McGraw-Hill.
- King, M., Speck, P., & Thomas, A. (2001). The royal free interview for spiritual and religious beliefs: Development and validation of a self-report version. *Psychological Medicine, 31*, 1015-1023.
- King, D. B. & DeCicco, T.L. (2009). A viable model and self-report measure of spiritual intelligence. *International Journal of Transpersonal Studies, 28*. 68-85.
- Koenig, H. G., McCullough, M., & Larson, D. B. (2000). *Handbook of religion and health*. New York, NY: Oxford University Press.
- Kumar, T. & Pragadeewaran, S. (2011). Effects of occupational stress on spiritual quotient among executive. *International Journal of Trade, Economics and Finance, 2*(4). 288-292.
- Lairson, D. R., Harrist, R., Martin, D.W., Ramby, R., Rustin, T.A., & Swint, J. M. (1996). CAGE questionnaire. Retrieved September 21, 2012, from [http://..... www.aafp.org/afp/20020315/1107.html](http://www.aafp.org/afp/20020315/1107.html)
- Nasel, D. D. (2004). *Spiritual orientation in relation to spiritual intelligence: A consideration of traditional Christianity and New Age/individualistic spirituality*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Australia, Adelaide.
- Nelson, E.A. (2010). *Spiritual intelligence*. Grand Rapids, Michigan: Baker Books Publishing Group.
- Neuman, W. L. (2007). *Basics of social research qualitative and quantitative approaches* (2nd ed.). NY: University of Wisconsin-Whitewater.
- Noble, K. D. (2000). Spiritual intelligence: A new frame of mind. *Spirituality and Giftedness, 9*, 1-29.
- Marti, A., Bauer, G. B., Angst, F., Nigg, C.R., Gillmann, G., & Gebring, T. M. (2006). *Systematic counseling by general practitioners for promoting physical activity in elderly patients: A feasibility of study*. Zurich, Switzerland: University of Zurich.
- Maslow, A. H. (1971). *The farther reaches of human nature*. New York, NY: Viking Press.
- Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. R. (2000). *Models of emotional intelligence*. In R. J. Sternberg (Ed.). *Handbook of Intelligence*. Cambridge, England: Cambridge University Press.

- Meddin, J. R. (1998). Dimensions of spiritual meaning and well-being in the lives of ten older Australians. *International Journal of Aging and Human Development*, 47, 163-175.
- Rashvand, O. & Bahrevar, E. (2013). A study of relationship among spiritual intelligence organizational behavior and turnover intentions. *Asian Research Consortium*. 1(2). 25 -34.
- Reave. L. (2005). Spiritual intelligence and practices related to leadership effectiveness. *The Leadership Quarterly*. 16. 655-687.
- Reker, G. T. (1997). Personal meaning, optimism, and choice: Existential predictors of depression in community and institutional elderly. *The Gerontologist*, 37, 709-716.
- Rossiter, A. (2006). *Developing spiritual intelligence*. New York: O Books.
- Saidy, E.P., Hassan, A., Rahman, F.A., Jalit, H.A. Ismail, L.A. & Krauss, S.E. (2009). Influence of emotional and spiritual intelligence for the national education philosophy towards language skills among secondary school students. *European Journal of Social Science*. 9(1). 61-71.
- Salovey, P. & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition, and Personality*, 9, 185-211.
- Scriven, M., & Paul, R. (1992). Critical thinking defined. Handout given at Critical Thinking Conference, Atlanta, GA.
- Sinnott, J. D. (2002). Introduction. *Journal of Adult Development*, 9, 199-200.
- Singer, W. & Gray, C. M. (1995, March). Visual feature integration and the temporal correlation hypothesis. *Annual review of Neuroscience*, 18, 555-586.
- Singh, MP. & Sinha, J. (2013). Impact of spiritual intelligence on quality of life. *International Journal of Scientific and Research Publication*. 3(5). 153-250.
- Tart, C. T. (1975). *States of consciousness*. New York, NY: E. P. Dutton.
- Templeton, M. J. (2000). The nature of spiritual transformation. Retrieved April 7, 2014, from http://www.metarnexus.net./piritualtransformation_research/ /s...
- Vaitl, D., Gruzelier, J., Jamieson, G. A., Lehmann, D., Ott, U., Sammer, G., et al. (2005). Psychobiology of altered states of consciousness. *Psychological Bulletin*, 131, 98-127.
- Weinstein, P. & Palmer. L. (2002) Learning and Study Strategies Inventory (LASSI) : Second Edition. Texas: H & H Publishing Company, Inc.
- Wigglesworth. C (2003) Spiritual Intelligence: What is it? How can we measure it? Why would business care? . Retrieved April 7, 2014, from [http://www.k\[pp\]lprmu/cp,/cpmtent/ user_files/spiritual_Intelligence-what_is+it.pdf](http://www.k[pp]lprmu/cp,/cpmtent/ user_files/spiritual_Intelligence-what_is+it.pdf)

- Wong, P. T. P. (1989). Personal meaning and successful aging. *Canadian Psychology*, 30, 516-525.
- Zohar D and Berman M (2001). Developing Spiritual Intelligence through ELT. Paper presented at the Brighton IATEFI Conference.
- Zohar, D. & Marshall, I. (2000). *SQ: Spiritual intelligence: The ultimate intelligence*. New York: Bloomsbury.
- Zohar, D. & Marshall, I. (2004). *SQ: Spiritual intelligence: Wealth we can live by*. San Francisco: berrett-Koehler Publisher.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามคัดเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

แบบสอบถามคัดเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามคัดเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมายเฉพาะนักศึกษาที่มีผลการเรียน (เกรด) ต่ำกว่า 2 และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ก่อนทำการสุ่มกระจาย (randomized assignment) แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มทดลองจำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน มาเป็นหน่วยวิเคราะห์เพื่อเก็บข้อมูลจากการทดลอง โดยให้นักศึกษาตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ท่านเป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขา.....
2. ท่านมีผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ล่าสุด.....
3. ท่านประสงค์เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตามโปรแกรมความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา
 ใช่ ไม่ใช่
4. การเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมห้างกล่าวด้วยความสมัครใจ
 ใช่ ไม่ใช่
5. การเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมห้างกล่าว ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็น.....

(ที่มา: ประยุกต์จากผลงานวิชาการของ Lairson, Harrist, Martin, Ramby, Rustin & Swint, 1996)

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่อง ความฉลาดทางจิตวิญญาณ ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย และนำข้อค้นพบไปประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติในการพัฒนาและการประยุกต์ใช้ระดับการเรียนของนักศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเองและสังคมโดยรวม โปรดกรุณาให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะถือเป็นการลับไม่นำไปเปิดเผยทั้งสิ้น

ส่วนที่ 1: ระดับการเรียนของนักศึกษา

กรุณาตอบคำถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องข้างล่าง

ท่านเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คณะศึกษาศาสตร์ ระดับการศึกษาปริญญาตรี ดังนี้

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. ท่านมีคะแนนเฉลี่ยปลายปีของการศึกษา (GPA) ในระดับ.....

ส่วนที่ 2: ความฉลาดทางจิตวิญญาณ

กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องข้างล่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องตามความจริง

ลำดับ	ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ไม่จริงทั้งหมด	เป็นจริงอยู่บ้าง	ค่อนข้างจริง	เป็นจริงมาก	เป็นจริงที่สุด
1. CET1	ฉันตั้งคำถาม หรือคิดวิเคราะห์ความเป็นจริงของธรรมชาติบ่อยครั้ง					
2. CET2	ฉันใช้เวลาในการคิดหรือวิเคราะห์เหตุผลและเป้าหมายในการเรียน					
3. CET3	ฉันสามารถคิดและวิเคราะห์ในสิ่งที่เกิดขึ้นหลังความตาย					
4. CET4	ฉันมีแนวความคิดของตนเองเกี่ยวกับชีวิต การเรียน ความเป็นจริง และการดำรงชีวิตอยู่					

ลำดับ	ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ไม่จริง ทั้งหมด	เป็นจริง อยู่บ้าง	ค่อนข้าง จริง	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ที่สุด
5. CET5	ฉันคิดและตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง					
6. CET6	ฉันคิดและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และสิ่งธรรมชาติ					
7. PMP1	ฉันสามารถตีความหมาย และเป้าหมายในชีวิตที่ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ตึงเครียดได้					
8. PMP2	ฉันสามารถกำหนดเป้าหมายหรือเหตุผลสำหรับชีวิตตนเอง					
9. PMP3	เมื่อประสบความล้มเหลวฉันสามารถที่จะคิดหาทางออกได้					
10 . PMP4	ฉันสามารถที่ตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตตนเองได้					
11. PMP5	ฉันสามารถกำหนดเป้าหมายตามประสบการณ์ในชีวิตประจำวันตนเองได้					
12. PMP6	ฉันสามารถใช้การตีความหมายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางออกแก้ปัญหาได้					
13. TRA1	ฉันรู้สึกตนเองอยู่เสมอว่ากำลังทำอะไร					
14. TRA2	มันเป็นเรื่องยากสำหรับฉันที่จะ รับรู้สิ่งอื่นนอกจากการรับรู้ทางกาย					
15. TRA3	ฉันกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเอง					
16. TRA4	ฉันมีวิธีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและคนอื่น ๆ เป็นอย่างดี					

ลำดับ	ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	ไม่จริง ทั้งหมด	เป็นจริง อยู่บ้าง	ค่อนข้าง จริง	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ที่สุด
17. TRA5	ฉันเข้าใจสภาพการดำรงชีวิตเป็นอย่างดี					
18. TRA6	การเข้าใจสภาพชีวิตทำให้ฉันมีความรู้สึกเป็นกลาง					
19. CSE1	ฉันสามารถที่เข้าถึงสภาวะที่มีสติและการรับรู้มากขึ้น					
20. CSE2	ฉันสามารถควบคุมการมีสติและการรับรู้มากขึ้น					
21. CSE3	ฉันสามารถแยกแยะความถูกต้องอย่างอิสระ ระหว่างการมีสติหรือการรับรู้					
22. CSE4	ฉันมีสติหรือการรับรู้มากขึ้น ทำให้สามารถหาทางออกของปัญหาหรือทางเลือกที่ชัดเจนมากขึ้น					
23. CSE5	ฉันมีสติหรือการรับรู้มากขึ้น ทำให้สามารถรู้ถึงอารมณ์ บุคลิกภาพของคนอื่น ๆ					
24. CSE6	ฉันมีวิธีการที่ทำให้มีสติและการรับรู้มากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้					

ส่วนที่ 3: ความฉลาดทางอารมณ์

กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องข้างล่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องตามความจริง

ลำดับ	ความฉลาดทางอารมณ์	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย อยู่บ้าง	ทั้งเห็น ด้วยและ ไม่เห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. SFA1	ฉันรู้สึกตนเองเมื่อพูดเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวให้ผู้อื่นฟัง					
2. SFA2	ฉันประเมินเหตุการณ์สำคัญในชีวิตอีกครั้งว่าสิ่งใดสำคัญและไม่สำคัญสำหรับฉัน					
3. SFA3	อารมณ์ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตของฉันมีชีวิตที่คุ้มค่า					
4. SFA4	ฉันรู้อารมณ์ตนเองเมื่อได้ติดต่อสัมผัสกับผู้อื่น					
5. SFA5	ฉันรู้อารมณ์ตนเองทำให้ปรับเข้ากับผู้อื่นได้					
6. SFA6	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน					
7. SFR1	เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ตนเอง ฉันควบคุมอารมณ์ได้					
8. SFR2	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเองตามใจชอบ					
9. SFR3	ฉันรู้ว่าทำไมอารมณ์ของฉันเปลี่ยนไป					
10. SFR4	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ					

ลำดับ	ความฉลาดทางอารมณ์	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอยู่บ้าง	ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11. SFR5	ฉันยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด					
12. SFR6	ฉันใช้อารมณ์ความรู้สึกที่ดีในการช่วยตัวเองให้มีความพยายามในการเผชิญกับอุปสรรค					
13. SOS1	ฉันเสนอตัวเองเพื่อให้เกิดความประทับใจที่ดีกับคนอื่น ๆ					
14. SOS2	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย					
15. SOS3	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มีกฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน					
16. SOS4	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถอธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้					
17. SOS5	ฉันทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่น ๆ ได้					
18. SOS6	ฉันมีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ที่ไม่ชอบได้					
19. EMP1	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน					
20. EMP2	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก					
21. EMP3	ฉันชมเชยคนอื่นเมื่อเขาได้ทำสิ่งที่ดี					
22. EMP4	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่ไม่พอใจการกระทำของฉัน					

ลำดับ	ความฉลาดทางอารมณ์	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยอยู่บ้าง	ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็น	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
23. EMP5	ฉันยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ					
24. EMP6	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น					
25. OT1	ฉัน คาดหวังว่าเอาชนะอุปสรรคได้เหมือนครั้งก่อน ๆ ที่เคยประสบมา					
26. OT2	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็ไม่ยอมแพ้					
27. OT3	เมื่อฉันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่สำเร็จ และฉันทำต่อไปก็จะไม่สำเร็จ					
28. MOT4	ฉันรู้สึกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน					
29. MOT5	ฉันมั่นใจในการทำงานที่ยากลำบาก					
30. MOT6	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มีความหวังว่าทุกปัญหาจะมีทางออกได้เสมอ					

ส่วนที่ 4: พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา

กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องข้างล่างที่ท่านเห็นว่าถูกต้องตามความจริง

ลำดับ	พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา	ไม่ทั้งสิ้น	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากยิ่งขึ้น
1. ATT1	เมื่อจบการศึกษาไม่แน่ใจว่าทำให้ฉันมีโอกาสได้ทำงาน					
2. ATT2	ฉันรู้สึกไม่ชอบอาจารย์ผู้สอนวิชาที่เรียน					
3. ATT3	ฉันไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนจากอาจารย์ผู้สอน					
4. ATT4	ฉันไม่ชอบวิชาที่เรียนที่ไม่เป็นประโยชน์เมื่อได้ศึกษาจบ					
5. MOL1	ฉันขาดเรียนบ่อยเพราะฉันมีเหตุจำเป็น					
6. MOL2	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ได้เสร็จทันเวลา					
7. MOL3	การเรียนทำให้รู้จักคู่รักในมหาวิทยาลัย					
8. MOL4	การเรียนให้โอกาสเลือกงานทำได้เมื่อศึกษาจบ					
9. ANX1	วิชาที่ฉันสอบตกหลายครั้งฉันกังวลว่าทำข้อสอบไม่ผ่าน					
10. ANX2	ฉันสอบได้คะแนนน้อย เพราะไม่เข้าใจเนื้อหาในวิชาที่เรียน					
11. ANX3	ฉันไม่สามารถสรุปสาระที่ได้ฟังจากการบรรยายหรืออ่านจากหนังสือได้					
12. ANX4	ฉันรู้สึกกังวลว่าจะสอบตกและต้องออกจากมหาวิทยาลัย					

ลำดับ	พฤติกรรมกรเรียนของนักศึกษา	ไม่ตั้งใจ	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากอย่างยิ่ง
13. CON1	ฉันไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชา					
14. CON2	ฉันต้องทำงานหาเงินเพื่อเป็นทุนการเรียนก่อน					
15. CON3	ทางครอบครัวฉันมีความขัดแย้งและขาดสนเงินทอง					
16. CON4	ฉันอยากให้เลิกเรียนไว ๆ เพราะฉันนึดครูรักไว้					
17. INP1	ฉันท่องหนังสืออย่างหนักเฉพาะเวลาใกล้สอบ					
18. NP2	ฉันทำความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนเป็นภาษาของฉัน					
19. INP3	ฉันพยายามนำเนื้อหาทั้งหมดมาประมวลให้เข้ากันได้โดยมีเหตุผล					
20. INP4	ในขณะที่อ่านหนังสือ ฉันจะหยุดอ่านเป็นช่วง ๆ และทบทวนสิ่งที่อ่านไปแล้วในใจ					
21. SMI1	ฉันสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่จดและฟังคำบรรยาย					
22. SMI2	ฉันตัดสินใจยากกว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องขีดเส้นใต้ไว้ในบทเรียน					
23. SMI3	การขีดเส้นใต้ข้อความในบทเรียนมีประโยชน์ต่อการสอบ					
24. SMI4	ฉันดูหนังสือเฉพาะส่วนที่คาดว่าจะออกข้อสอบ					

ส่วนที่ 5: ข้อมูลส่วนตัว

กรุณาตอบคำถามข้อมูลส่วนตัวให้หมดทุกข้อดังต่อไปนี้

1. ในปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี
2. ท่านมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด

☐ 1. กรุงเทพมหานคร	☐ 2. นนทบุรี
☐ 3. สมุทรปราการ	☐ 4. ปทุมธานี
☐ 5. จังหวัดอื่น ๆ	
3. รายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยปีละ.....บาท (ใส่จำนวนเงิน)
4. อาชีพบิดามารดา

☐ 1. ข้าราชการ	☐ 2. รัฐวิสาหกิจ
☐ 3. บริษัทเอกชน	☐ 4. อาชีพอิสระ
☐ 5. อื่น ๆ	
5. การศึกษาของบิดามารดา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ 2. ปริญญาตรี
☐ 3. ปริญญาโท	☐ 4. ปริญญาเอก
☐ 4. อื่น ๆ	
6. การให้การอุปการะเลี้ยงดู

☐ 1. บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา	☐ 2. ปู่ย่าตายาย
☐ 3. ลุงป้า น้าอา	☐ 4. ญาติพี่น้อง และอื่น ๆ
7. ท่านมีพี่น้อง.....คน (ใส่จำนวนคน)
8. ท่านมีเพื่อนสนิท.....คน (ใส่จำนวนคน)

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์
Asst.Prof.Dr. Santhana Wichitnaowarat
2. เลขบัตรประจำตัวประชาชน 3-8406-00161-03-7
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
4. หน่วยงานหรือสถานที่ติดต่อ
สาขาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
โทรศัพท์ 02-9426900 ภายใน 2044
มือถือ 094 4956856
E-mail: banana2501@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี	สาขาจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ปริญญาโท	สาขาจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
มหาวิทยาลัยมหามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปริญญาเอก	สาขาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาการบริหาร
แขนงวิชาจิตวิทยา (การให้คำปรึกษา), Ph.D.
มหาวิทยาลัยปทุมธานี

6. ประสบการณ์ในการทำวิจัย

6.1 การเปลี่ยนพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมโดย
การให้คำปรึกษาตามแบบจำลองข้ามทฤษฎี พ.ศ.2551 (Changing the Smoking Behavior of
Chandrakasem Rajabhat University Students via Group Counseling Based on
Transtheoretical Model)

6.2 พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยตามแบบจำลองข้ามทฤษฎีของนักศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏในกลุ่มรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2552 (The Condom use Behavior Base on the
Transtheoretical Model of Rajabhat University Students in Ratanakosin Group)

6.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา เพื่อเสริมสร้างการยับยั้งชั่งใจของ
ประชาชน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พ.ศ.2556 (The Development of the Learning Model
about Sexual Education to Enhance Restrained Behavior of the people in Chatuchak
area, Bangkok)

6.4 ศึกษาพัฒนาการการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พ.ศ.2558 (A study of Faculty of Education
Students Analytical thinking Developments in the Second Year of Curriculum
Education Graduate in Faculty of Education of Chandrakasem Rajabhat University)